

RIM / SOOČANJE V DVODOMNI KOMISIJI

Opozicija v PSI zahteva reformo

Martelli, Occhetto in Giannini so oblikovali politično koordinacijo za reforme

VOJMR TAVCAR

RIM - Soocanje v dvodomni parlamentarni komisiji za reforme je počasno, toda razprava je vnesla novo dinamiko v italijansko politiko. Vprašanje je sicer, ali bo iz sedanjega pretresa nastala gora ali mis, dejstvo pa je vsekakor, da se oblikuje vsaj hipoteze novega.

Velik prispevek k dinamizaciji je dal v torek zvečer voditelj socialistične opozicije Claudio Martelli, ko je v imenu skupine 50 socialističnih parlamentarcev dejal, da je pripravljen na volilno reformo po francoskem vzorcu, in sicer večinski volilni sistem z izvolitvijo parlamentarcev v dveh turnusih. To stališče je bilo yčeraj potrjeno na sestanku med Martellijem, radikalnim voditeljem Marcom Pannello

in Massimom Severom Gianninijem, ki so oblikovali politično koordinacijo.

Martellijevo stališče je pozitivno ocenil tajnik DSL Occhetto, ki je nakazal možnost, da bi se na taki programski osnovi lahko oblikovala tudi nova vladna koalicija. In snoci se je tajnik DSL povrnil k tej temi ter pribil, da stranka pričakuje pozitivnih signalov. Sicer pa je bilo med Martellijevo skupino in Occhettovo stranko včeraj izmenjanih kar precej laskavih ocen.

Pozitivno je zblizanje med DSL in Martellijevo skupino ocenil tudi tajnik PRI La Malfa, voditelj Demokratičnega zavezništva Willer Bordon pa je menil, da je treba najprej izpeljati volilno reformo in namignil, da se lahko ustvari

zmeda, ce se to vprašanje povezuje z oblikovanjem vladne koalicije. Vsekakor pa je po njegovem Occhetto nakazal zanimivo perspektivo.

Povsem drugačna je bila ocena socialističnega sekretarja Bettina Craxija, ki je dejal, da se je stranka uradno opredelila za proporcni sistem. Glede takimenovane osi Occhetto-Martelli pa je bil tajnik PSI piker: »Z osi se lahko pade«. S tem pa je seveda izžval prav tako hudobno Martellijevo repliko.

Negativna je bila tudi ocena demokristjana Bianca, medtem ko je tajnik SKP Garavini ocenil, da »ima vsaka vladna koalicija, ki bi se oblikovala na dogovoru za večinski uninominalni volilni sistem, nujno reakcionarni značaj«.

WASHINGTON / SREČANJE S PREDSEDNIKOM BUSHEM

Clinton se seznanja z bodočimi težavami

V medvladju, naj ne bi sprejemali nobenih pobud

WASHINGTON -

Novi ameriski predsednik Bill Clinton nadaljuje svoje pogovore in srečanja v Washingtonu, ki bi mu morali olajšati delo, ko bo 21. januarja dokončno prestopil prag Bele hiše in vzel v roke vaje ZDA. Te za sedaj se vedno drži George Bush, ki je v sredo kljub zacetni hladnosti novega predsednika podrobno seznanil s problemi, ki ga čakajo.

Bush ni skoparil, izcrpno ga je seznanil o proračunskem primanjkljaju ZDA, o bosansko-hercegorskem vprašanju, o Borisu Jelcinu, o bliznjevzhodnih mirovni pogajanjih, o krizi bank in o trgovinskih težavah med ZDA in Evropsko skupnostjo. Nedvomno se Bush nahaja v nezavidljivem položaju, saj je formalno do 20. januarja predsednik ZDA, a si ne upa sprožiti pobud, ki bi jih moral dokončati Bill Clinton. V zunanji politiki ne bi smelo biti večjih težav, ker Clinton v glavnem podpira dosežanje zunanjo politiko washingtonske administracije, saj je pozdravil sklep VS OZN o zaostrojitvi sankcij proti Srbiji in Crni gori, tako da bo lahko ameriška mornarica sodelovala v blokadi crnogorskih pristanisc. Prav tako se strinja z Bakerjevo mirovno misijo na Bliznjem vzhodu. Ce ima Bush proste roke v zunanji politiki, pa to ne velja za gospodarstvo. Clinton noče, da bi Bush v tem medvladju sprejel kakršnokoli gospodarsko pobudo.

Bill Clinton in George Bush v parku pred Belo hišo (Telefoto AP)

GRADEC /

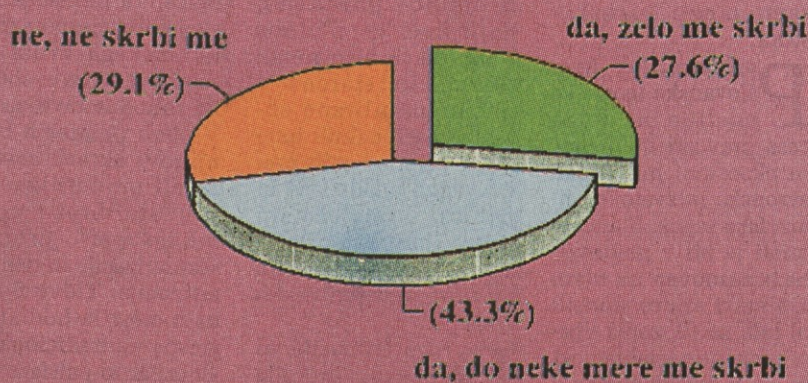
Danes srečanje Rupel Colombo

RIM - Po osamosvojitvi Slovenije so bili odnosi med mlado državo in sosednjo Italijo po silni razmer dokaj stihijski. Sedaj se državama ponuja nova priloznost in sicer srečanje zunanjih ministrov srednjeevropske pobude, ki bo v Gradcu. V tem okviru se bosta danes na dvostranskem srečanju sesla zunanja ministra Emilio Colombo in Dimitrij Rupel. Srečanje je namenjeno, kot pravijo tako v slovenskih kot italijanskih krogih, analizi stanja odnosov med državama in pripravi novih srečanj, ki bi s prihodnjim letom po volitvah v Sloveniji in ko se bo nekoliko pomirilo vzdušje v Trstu, lahko postavila nove temelje sodelovanju. Pristopa obeh strani sta nekoliko različna, toda razdalja ni nepremostljiva, čeprav odnose otežuje dejstvo, da bo treba nekatere probleme reševati v troje skupaj s Hrasko.(vt)

SLOVENSKO JAVNO MNENJE 92

Kako kaj živite? Hvala, slabo!

ALI VAS SKRBI, DA BI LAHKO IZGUBILI
SVOJO DELOVNO MESTO?

Center za raziskovanje javnega mnjenja
in množičnih komunikacij okt./nov. 1992 N=1924

Sindikalna organiziranost in občutek varnosti med Slovenci sta majhna. Dobro četrtino zaposlenih zelo skrbi izguba delovnega mesta, delno je zaskrbljena skoraj polovica ljudi, malo manj kot 30 odstotkov

anketiranih pa je izjavilo, da si s tem vprašanjem ne belijo glave. O standardu v prihodnosti pa skoraj polovica anketiranih meni, da se bo izboljšal, le 7 odstotkov pa jih je crnogledih. Ob tem je treba povedati, da sko-

raj četrtina vprašanih tega ne ve oziroma o tem ne razmišlja. Zanimivo pa je, da posledice ekonomskega položaja, ki očitno bolj obsedajo Slovence kot preteklost, niso tema predvolilnih nagovarjanj.

POLITIKA / KULTURA

Slikarska kolonija poleti, vladna palača jeseni

Predstavitve POOART 92 "Za mir" na Prešernovi 8

ANA KOVAC

LJUBLJANA - Včeraj so v vladni palači ob zvoških harfe predstavili izbor del 3. mednarodne slikarske kolonije POOART 92 "Za mir", ki je bila od 22. do 28. avgusta na Pohorju in se je je udeležilo 20 umetnikov. Delo kolonije so predstavili ze v mariborski galeriji Mak, včeraj pa je brez dvoma slo za goli prestiž in politično potezo. O tem prica tudi predstavitev sama: slike so obesili na panoje brez pravega reda, po ključu naključja, brez listkov z imeni avtorjev in naslovi del. Ko je na panojih zmanjkalo prostora, so slike položili kar na mizo.

Na koncu je spregovoril tudi kulturni minister, vendar ne o POOART. Svoj govor je naslovil na umetnike in jim dejal: "...toda na žalost je utopično zeliti, da bi vas model sobivanja postal vzor razreševanja eksistencialnih konfliktov v svetu."

(foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

MOJA BANKA
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Vatikan napada Severno ligo

Italijanski katoliški krogi so od vsega začetka gledali na Bossijevo Severno ligo z dokajšnjim nezaupanjem, zdaj pa so v medijih začeli pravcaro kampanjo proti njemu in njegovemu gibanju.

..... stran 8

Kaj bo prinesla reforma pokojnin?

Pokojninski sistem bo v najkrajšem času doživel globoko preobrazbo, saj bo vladni osnutek o tem vprašanju zanesljivo v kratkem odobren v parlamentu. Kaj bo to pomenilo za upokojence in za tiste, ki se bodo v prihodnjih letih upokojili?

..... stran 9

Bellomi napoveduje tretji pastirski obisk tržaške škofije

Tržaški škof Lovrenc Bellomi bo konec tega meseca pričel svoj tretji pastoralni obisk škofije. Kot je pojasnil v posebnem pastirskem pismu, ki ga je ob tem izdal, bodo srečnja z župnijami posvečena vprašanju cerkvenega bogoluzja.

..... stran 10

Prostozidarstvo in nacionalizem

Nacionalizem je v nasprotju z načeli prostozidarstva. Odveinik Branko Agneletto, čigar ime se je svojčas pojavilo v seznamu P2, nam v intervjuju pojasnjuje, zakaj so bile tržaške italijanske lože še iz časov Avstroogrške vedno nacionalistično in iredentistično usmerjene.

..... stran 10

Tržaški prevozniki zahtevajo cenejše gorivo

Rim ostaja gluha za probleme tržaških avtoprevoznikov, zato si pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju prizadevajo, da bi spet pogнали v tek upravno-zakonodajni postopek za dodelitev prostocarinskega kontingenta plinskega olja za avtoprevoznike iz tržaške pokrajine. O tem, o bliznji ustanovitvi konzorcija za zaščito nadzorovanega porekla kraških vin in o protustavnosti minimalnega davka na zdravje berite na gospodarski strani.

..... stran 16

Za zapahi upravitelji in gradbenika iz Catanie

Sodniki iz Catanie so izdali devet zapornih nalogov v zvezi s preiskavo o nepravilnostih pri gradnji bolnišnice. Za zapahi sta se znašla gradbenika Pasquale in Giuseppe Costanzo, družbo pa jima delajo bivši predsednik Krajevne zdravstvene enote Alfredo Bernardini (PSI), upravni koordinator Francesco Poli in člani upravnega sveta KZE št. 36.

..... stran 20

IZŠLA
JE TRETJA
ŠTEVILKA REVIE
PEPITA
REVIIJA Z NASMEHOM

KOMENTAR

Clinton in propad imperijev

BARBARA KRAMZAR

Strobe Talbott, komentator ameriškega tednika Time, je poleti pisal o manični depresiji, ki ob dogajanjih v Bosni in nekdanji Sovjetski zvezi prevzema Evropo. Za Talbotta je to naraven konec imperijev. Mladi moz iz Makedonije ni hotel sedeti v Atenah, če je pred njim ležala Indija, drugemu mladeniču s Korzike pa ni zadostovalo kronanje v cerkvi Notre Dame, če je pred seboj videl kremeljnske palače. Ko pa začne imperiji propadati, nikoli ne umrejo brez hudih pretresov in zrtev. Imperiji, ki jih je ustoličilo razmerje sil po prvi svetovni vojni, zdaj mukoma umirajo tudi na Balkanu.

Talbottov prijatelj, novi predsednik najmočnejše države sveta Bill Clinton bo imel kmalu vse možnosti za olajšanje ali prekinitev trpljenja bosanskih zrtev propada imperijev, kot je obljubljal v predvolilni kampanji. Kljub njegovi mirovniški dejavnosti v 70. letih pa lahko že pred Clintonovo naselitvijo v Belo hišo podvomimo o tem, da bi se Američani odločili za "Balkanski vihar". Ameriški predsedniki se namreč hitro ucijo geostратских zakonitosti, če se ne imenujejo ravno Jimmy Carter.

Najpomembnejša zakonitost Clintonovega obdobja kaže, da je tudi za ZDA nepreklicno konec lepih starih desetletij hladne vojne. Amerika je po njej nekoliko izmučena, sveže tekme iz Azije in Evrope pa zahtevajo vsaj pentagonalni sistem ravnotežja velikih sil. Clinton zato ni lagal, ko je svojim volilcem obljubljal, da se bo ukvarjal predvsem z gospodarstvom, vendar predvsem v mednarodnih razsežnostih. Zapleti z GATT, ki jih je zakuhala Francija, so sele uvod, kajti Nemčija in Japonska se stojita ob strani. Takšni prepripi pa so v preteklosti vodili v velike svetovne vojne, ki se jim bo atomsko obdobje 20. stoletja iz praktičnih razlogov preživetja morala le izognilo, ali pa tudi ne.

Majhnim vojniam, pa naj bodo se tako umazane, kot so balkanske, bodo zato tudi pod Clintonom namenili samo toliko pozornosti, kolikor jo zahtevalo javno mnenje volilcev. Zrtev v BiH pa lahko upajo, da bo to zanje dovolj.

GLOSA

Imena strank povzročajo zmedo

GREGOR KOZOVINC

Ime - pa naj gre za poimenovanje posameznika ali politične stranke - je lahko včasih prav kocljiva zadeva. Ob osnovni funkciji, ki služi predvsem nespornemu prepoznavanju imenovanega, ima tudi širsi, čisto zlorabljen, simbolni pomen.

Nic čudnega torej, da so velike slovenske stranke kar malce ekskluzivistično registrirale celo vrsto najrazličnejših nazivov, tudi takšnih, ki imajo z imenom konkretne stranke kaj malo skupnega.

Kljub temu pa v času predvolilne tekme prihaja do nezazelenih »imenskih deliktov«. Medtem ko se konflikt med Socialdemokratsko stranko Slovenije in Socialno demokratsko prenovo - sveže poimenovano stranko Socialdemokratske prenove - vleče že od prejšnjih volitev, pa je precejšen predvolilni skandal povzročila sicer že pred dvema letoma ustanovljena Liberalna demokratska

stranka Slovenije. Njihovo ime na volilnih listicah naj bi po splošnem mnenju zavajalo raztresene in manj informirane volilce, ki bodo morda namesto kandidatov Liberalnodemokratske stranke trumoma obkrožili tiste iz Liberalne demokratske stranke Slovenije.

Medstrankarski spori, ki zadevajo vprašanje imena, so toliko bolj zgodi, ker so ob prejšnji podobnosti strankarskih programov - ekologija, socialna država in gospodarski razcvet - predmet predvolilne kampanje tako levih in sredinskih kot desnih, konzervativnih strank - le se imena strank tista, ki predstavljajo njihovo načelno usmeritev. Izvenparlamentarne stranke - republikanci, nacionalisti, ostanki Demosa in druge - se s takimi in podobnimi problemi ubadajo v precej manjši meri, značilno zanje pa je, da želijo že z imenom opozoriti na svojo neodvisno držo.

Najbolj zabavna tovrstna kaskada je nedvomno uspela Stranki neodvisnih Slovenije.

V imenu stranke se namreč skriva očiten paradoks.

Vsaka politična stranka - in Stranka neodvisnih Slovenije to nedvomno je - zahteva določeno stopnjo pripadnosti, ki pa nikakor ne more biti lastnost zgolj in samo neodvisnih.

Piko na i pa postavlja njen statut, ki dovoljuje, da člani participirajo tudi v drugih strankah.

Torej so lahko neodvisni člani TE stranke tudi člani - neodvisni seveda - neke DRUGE stranke, ki pa ima strankarsko disciplino neprimerno strožje urejeno. Zapleteno, zapleteno.

Ime torej niti v politiki niti v družini ni enostavna zadeva in kljub dobronamernosti lahko povzroči tudi zelo odklonilne reakcije.

Poskuste svojem naslednjemu otroku dati ime Jezus ali Josip, pa boste videli.

IZ TISKA

Balkanska algodiceja po času pranja denarja

MIRKO GASPARI

svetovne filozofije. Z razpadom bipolarnega sveta je seveda odpadla tudi vsakršna potreba po negovanju in perpetuiranju posebne »teoretične vedrine tretje poti« in celo najbolj liberalna različica »socializma s človeško podobo« se je morala umakniti pred terjatvami časa.

Vse to je zapustilo strahoten teoretski prazen prostor, iz katerega so začeli riniti vsakršni demoni aksioloskega brezpotja. Za tiste, ki so zmogli preskociti jež med enopartijskim sistemom in parlamentarizmom, med revolucijo in proceduro, je ostala možnost zavzemanja za trzišče s človeško podobo. Za tiste pa, ki tega niso zmogli, je prišlo do »groze teoretske praznote«, ki jo je spremljal močan občutek zgubljenosti in »kislega grozdja«. Za vse druge vemo: pristali so bodisi v rigidni terhkrati heavy metal in ruralno pretkani, agrarno-baročni teoretski racionalizaciji državnega socializma in partijske države, s fantastičnimi paranoidnimi konstrukti o planetarni zaroti proti poslednji obrambi »socialistične castnosti«; bodisi v samodestruktivnem, nekrofilnem in avtoegenocidnem nacionalizmu. Praxis-filozofija je zdaj že dolgo v filozofskem muzeju (nekateri njeni privrženci so se uspešno pridružili procesu demokratizacije), kljub temu pa ostaja nelagodno dvom, nekakšno »teoretska grenčica«; kako so lahko prav tako ljudje (kakršna sta akademika Mihailo Marković in Ljubomir Tadić), ki so tako silovito poudarjali kritično zavest in v njej videli poglavitno jamstvo človekov svobode - padli na teoretsko in etično tako nizke veje? Kakor pri svojem evropskem dopolnilu, tako tudi tu kritična racionalnost ni bila zadosten razlog za to, da bi preprečila padec pod vse minimume civilizacijskih in etičnih standardov; le da je v našem periferijskem primeru ta razlog dobil posebno sprevrženo in maligno obliko. Brutalno povedano, naposled je podoba taka, da je bilo nekaj teoretskih starcev v imenu simulirane obrambe nacionalnih interesov pripravljenih preleteti veliko mlade krvi in pahniti v nesrečo sto tisoce ljudi zato, da bi znova doživeli svojo mladeniško teoretsko erekcijo.

Rugo formacijo, ki je kakor ulita, da zamenja teoretsko izpraznjenost prve, bi označil kot perevertirano balkansko verzijo algodiceje; nauka o metafizičnem odrešenju s pomočjo privilegirane zgodovinskega trpljenja, bolečine in tragike. Tej mazohistični algodiceji je najbolj bo trovala znamenita teza,

»da so Srbi zmeraj zmagovali v vojni in izgubljali v miru«. Ta teza obsoja en etnos bodisi na permanentno vojno (biološki poraz) ali na permanentno izgubo (državotvorni poraz); od tod neizogibno pride do zgodovinske septične jame vrednostnega nihilizma. Glede na to, da je tak etnos v obeh primerih tisti, ki izgubi, po paradoksnih logiki nima več kaj izgubiti in mu je potemtakem vse dovoljeno; vsakršno podčloveško izživljanje, popolen padec na najnižjo stopnjo svetovnega praznjenja. Imanentni del srbske algodiceje je razkricana doktrina o nebeskem, s posebnimi službami v zgodovinskem mazohizmu izbranemu narodu, ki mu edino preostaja se nebeska ekstenza, ker se v vsaki zemeljski različici ze vnaprej vidi kot tisti, ki izgubi. Bolj ko segamo k nebu, bolj se nam zemeljska ekstenza vpleta v nekrofilijo. Ko da bi manihejstvo ostalo trajna doktrina tukajšnjega podnebnja.

Tretji kompleks pomeni reaktivno, ceravno hkrati tudi zelo agresivno obrambo formacije glede na prejšnji dve. Ta se kaže takole: sprico nemoci, da bi našli primerne odgovore na izjive demokratizacije in modernizacije, se regredira na tradicionalne vrednote avtoritativno-patriarhalno-plemenske družbe na eni strani in religijskega fundamentalizma na drugi. Sem sodijo vse tiste zgodbe o »panslovanstvu«, o posebnem duhu slovanstva ali o »zvezi pravoslavnih držav od Aten do Moskve«, ki da se mora zoperstaviti sekulariziranemu Satanu Zahoda z nekakšnimi svojimi, svojimi, povsem avtonomnimi, »pravoslavni-mik civilizacijskimi vrednotami. Kaj zato, če ni videti natančno, kje je sploh ta popolna ekskluzivnost »pravoslavnih vrednot« glede na skupni korpus evropskih vrednot; je pa skoraj docela nedvoumno, da ima njihovo historično poudarjanje zgolj reaktivno naravo in je zgolj izraz zgodovinske impotence. Ta formacija ima svoj par v nesporazumu islamskega sveta pri soocanju z izjivi sodobne zahodne civilizacije. V obeh primerih bi si njihovi akterji seveda zeleli modernizacijo, vendar brez spremljajočega procesa sekularizacije in demokratizacije. Tivde naj bi nadomestila bodisi regresija na tradicionalne, avtoritarno-patriarhalne (puritanski komunizem) bodisi na teokratske paradigme (pravoslavni fundamentalizem). V Rusiji, v Fronti nacionalne rešitve, si ta struja deli zakonsko posteljo s porazenimi nostalgiki imperialno-komandnega komunizma nekdanje ZSSR, zato je njihova zveza posebno maligna

politična moč, ki na izjive modernizma odgovarja s predmodnimi rešitvami in paradigmi, ki jih pogosto razglašajo za postmoderne, pri tem pa predstavlja primitivizem kot »novo sofisticiranost«. Ta struja si prizadeva precejšen del postkomunističnega sveta pahniti v zgodovinsko črno luknjo, iz katere naj ne bi - tudi z grozljivo popolnega kolapsa vesolja - pokukala niti ena sama liberalna dlaka.

Čeprav so različice te opcije že dolgo časa navzoče tudi pri nas (o tem najbolje pričajo monumentalne postkomunistične gospodov Dragosa Kalajica in Nebojse Pajkica), sem se dokončno prepričal, da se je ta zločesti teoretski tumor razširil tudi na naše prenosno balkansko tkivo, in to takrat, ko sem prebral novico, da je Slobodan Milošević sprejel Eduarda Limonova (ruskega prestopnika, psevdodisidenta in izgnanca, pisca uspešnice »To sem jaz, Edika« in vse-skozi militantnega avanturista - op. prev.) ter se z njim normalno »dolgo in prijateljsko pogovarjal«; in drugič, ko sem zagledal fotografijo istega Limonova v družbi psihiatra Radovana Karadžića, kako z nebeske višine Pal nad Sarajevom - v bližini topovskih cevi - z neronskim cinizmom uživata v panorami porusenega mesta. Prav uporaba takega teoretskega cinizma v obrnabi pred globalno modernizacijo in demokratizacijo grozi, da bo popolnoma prostituirala tudi izvirni prispevek pravoslavnih kultur planetarni igri raznorodnih, policentričnih civilizacijskih izročil.

Vsaka od teh globalnih formacij ima svoje številne podrazličice, čeprav niso edine, ki uokvirjajo naš aktualni duhovni položaj. Nekaj pa je gotovo; ni točno, da se v očeh sveta ne loči režim od tako imenovanega običajnega ljudstva. Na tako imenovane običajne ljudi se tako in tako na račun, da bi politično razumno postopali, toda ko precejšen del »intelektualne elite« podpre realizacijo nacionalnih ciljev z vojnimi sredstvi, potem v očeh sveta pač ni mogoče nič drugega, kot narediti enačaj med najodgovornejšimi sloji tako imenovanega ljudstva in režimom. To pa je že toliko- na packa, da jo lahko mirno imenujemo svinja.

Po času vojnega pranja denarja bo prisel tudi čas pranja intelektualcev. Dejstvo, da moram Dobrici Čosiću, teoretskemu rodovnemu načelniku in starosti balkanske algodiceje, biti kljub vsemu vendarle hvaležen za to, kar počenja zdaj, se zdi kot napoved, da se je pranje že na veliko začelo.

(Avtor pričujočega eseja Mirko Gaspari je filozof-orientalist, tekst pa je bral v »Beograjskem krogu« v okviru teme »Intelektualci in vojna«. Esej je objavljen v 107. številki tednika Vreme)

OB IZTEKU MANDATA

Od plemenskega k državnemu zboru

MIHA NAGLIC

v trenutkih velikih preizkušenj kar dobro držali in sprejeli sklepe, ki so bili izhodišče za državno osamosvojitve.

Ce pogledamo skupnjenega stališča, se pokaže, da je njena nekoliko anarhična podoba pravzaprav v duhu starodavnih slovanskih zborovalskih nagnjenj.

Zborovanja, na katerih se prereka in včasih tudi odloča o javnih zadevah,

so bila torej nekoč že ustaljena navada našega plemena. V te stare republikanske izjive (res publika kot javna stvar), iz katerih se navsezadnje napaja tudi nas castnik, pa je nato zarezala tuja samovlada; najprej nemška, nato avstrijska, pa srbska in nazadnje proletarsko internacionalna, zastopana po eni sami partiji. Slovenski parlamentarni duh se je sprva se ohranjal in vztrajal v

obredih ob knežjem kamnu, a postal je ritual, zgolj forma, katero je polnila tuja, monarhična vsebina. Nakar je za cela stoletja zadremal.

Jugoslovanske skupščine so parlamentarnemu duhu vsekoli natikale komate, ki so bili dovolj težki, da niso dopuščali kakšne pretirane razigranosti. Besedovalo se je sicer veliko in tudi ta zasedanja so imela svoj po-

men, vendar je treba priznati, da se je pravi duh javne razprave, ki se je proti koncu osemdesetih znova prebudil, porodil kot nezakonski otrok matere civilne družbe in očeta frajgajsta - in ne v zakonu partije in države.

Po vsem tem res ni čudno, da je morala sedanja skupščina preboleti toliko otroških boleznih pralamentarizma. Državnemu zboru, ki ga bomo kmalu izvolili, jih morda prav zato ne bo treba. Za to, da državna oblast, ki jo bo postavil, ne bo samovlada, temveč javna, republikanska zadeva, bo lahko skrbel na bolj zrel nacin, z več reda in manj sovratva. Sicer pa je parlament (parlare) navsezadnje zato, da se v njem javno zboruje in veliko govori!

Vodoravno:

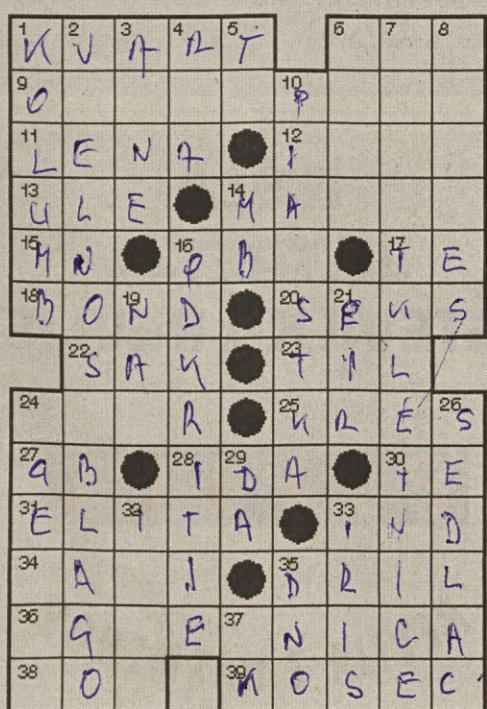
1. mestna četrt, tudi cetrlinka pole, 6. starorimska boginja plodnosti (anagram OSP), 9. človek z velikim, markantnim nosom, 11. ime srbske pevke Lukić, 12. mesto v jugozahodni Angliji ob reki Avon s termalnimi vrelci znanimi že iz rimske dobe, 13. slovenski publicist in zgodovinar (Lojze), 14. izumitelj telegrafске abecede iz pik in crtic (Samuel), 15. Marija Nablocka, 16. pas pri kimonu, 17. Tage Erlander, 18. literarni junak pisatelja Iana Fleminga, agent 007 (James), 20. seksus, 22. ribiška mreža, 23. tanka mrežasta volnena ali svilena tkanina, 24. egipčanska boginja neba (anagram ROTA), 25. velik ogenj, ki se prižge ob začetku poletja, 27. okrajsava za Great Britain, 28. ime igralke Kravanja, 30. kemijski znak za telur, 31. izbrana družba, 33. veletok na indijski podcelini, 34. umrl general nekdanje jugoslovanske armade (Kosta), 35. mehanično urjenje, 36. ogrevalna karakteristična krivulja,

38. vzdevek Radka Polica, 39. izdelovalac kos.

Navpčno:

1. italijanski pomorscalk, ki je v službi španske krone »odkril« Ameriko (Kristof), 2. abstraktno družbeno potrebno delo, potrebno za produkcijo kakega blaga (dve besedi), 3. osrednje evropsko gorovje, 4. nekdanji kubanski politik (Raul), 5. Tomislav Neralić, 6. sršenar, 7. obletnica »odkritja« Novega sveta, ki jo praznujemo letos, 8. predsednik Zvezne republike Nemcije v letih 1974 do 1979 (Walter), 10. igralka na leseno pihalo, ki daje rahle tone, 14. Miha Baloh, 16. včasih smo temu dogodku rekli Amerike, sedaj mu pravimo srečanje dveh svetov, 19. španski rt v Sredozemlju, 21. gostija, svatovščina, 24. bajeslovni kralj Tira, praoce Fenicianov (anagram GERONA), 26. izdelovalec sedel, 29. pritrdilnica, 32. regionalno ime za prebivalca Idrije, 33. očesna šarenica, 35. spodnji del posode, 37.

Valentin Kunaver

Franc Laporšek
in Franc
Topolovec kot
gosta Tria
Trutamora
Slovenica

Godca iz Haloz

V Cankarjevem domu v Ljubljani je v soboto, 14. novembra gostoval Trio Trutamora Slovenica in predstavil široko paleto slovenskih ljudskih pesmi, ki so jih izvajali na pristnih ljudskih glasbilih.

RAJKO MURSIC

violinist Matjaz Sekne in bugarist ter kitarist Mitja Ferenc, smo se lahko srečali s popularno Beltinsko bando, s citrarjema Barbaro in Francem Robanom, z zakonskim parom Slavom in Ireno Batista (violinske citre, "kleket", bas), harmonikarjem Albinom Krzanicem in Francem Topolovcem, ki je piskal "na pero" (bršljanov list) ter s Francem Laporškom, zadnjim izdelovalcem trstenek (panove pisčali) na Slovenskem.

Zadnja sta s svojim napol improviziranim nastopom prinesla nekaj pristnega, veseljaskega, "ljudskega" duha na sicer preveč "komorno" zasnovan večer.

Ali se kje igrate podobno glasbo?

F.Topolovec: Tudi, tudi pride kdaj, mislim na kakšnem plesi ali godovji, na kakšnem rojstem dnevi, pa se po novem leti kdaj ... Tudi kakšni mlajši se pridejo kdaj poleg, samo mlajših pred

tridesetim letom pa skoraj ni.

Vcasih pridemo po trije igrati, eden igra harmoniko, drugi pa tudi na list, tak ko da pojemo, ne: eden naprej, eden bolj na debelo.

Je težko igrati na list?

F. Topolovec: Je, čujte, težko prides na to hitro gor. Vcasih hitro zadenes, vcasih pa moras dolgo piskati, da zadenes.

Gospod Laporšek, vi ste zadnji, ki se izdelujete trstenke?

F.Laporšek: Ne, imam

naslednika. Načit se ni tak lahko, ampak potem kar gre. Kdor zna, tistemu ni težko.

Jaz sem se jih naučil izdelovati po očetu, on pa jih je povzel po nekem sosedu. Pol po vojni se je to izgubilo, jih nisi mogoče dobiti, pa mi je oca pokazal, kak se jih naredi. Pol sem tudi jaz zbiral stare trstenke okoli, pa sem jih spravil skupaj, kar je bilo polamano.

Tak da mam jaz več tega, tiste enaindvajsetke, ki jih ma Mira, sem tudi jaz

V naslovu: Ljudska umetnika s svojima glasbiloma (foto: Goran Antle)

naredo. Tak da jih mam v malem prsti.

Pa se kdaj zaigrate doma?

F. Laporšek: Ja, doma se zaigram, če mam kakega pomagaca, kakega harmonikaša - k vsaki harmoniki pa pasejo.

Vcasih smo fizolo lusi, te pa je oni igral s harmoniko, jaz pa s trtenkami, pa sma jih nagajala notra v jutro do petih.

Pa se je dalo plesati?

F. Laporšek: Ja, malo spijes, pa kaj pojes, pa to gre. Tak na suho nena gre. Kak je clovek razpoložen, pa tak so ljudje tudi ...

Jaz sem edini v Sloveniji to ohrano, ko so vsi drugi že pozabili.

Ze leta devetdesetsetega sn zacel to ubujati, te je bil prvi festival ljudskih pevcev in godcev v Kopru, ena sosedka me je nahecala, da sn so, pol pa sn naprej delat. Sn pa zacel ze ko sn bil 14 let star. Pol sn se v Zagreb hodo, pa v Ohrid, pa v Avstrijo ...

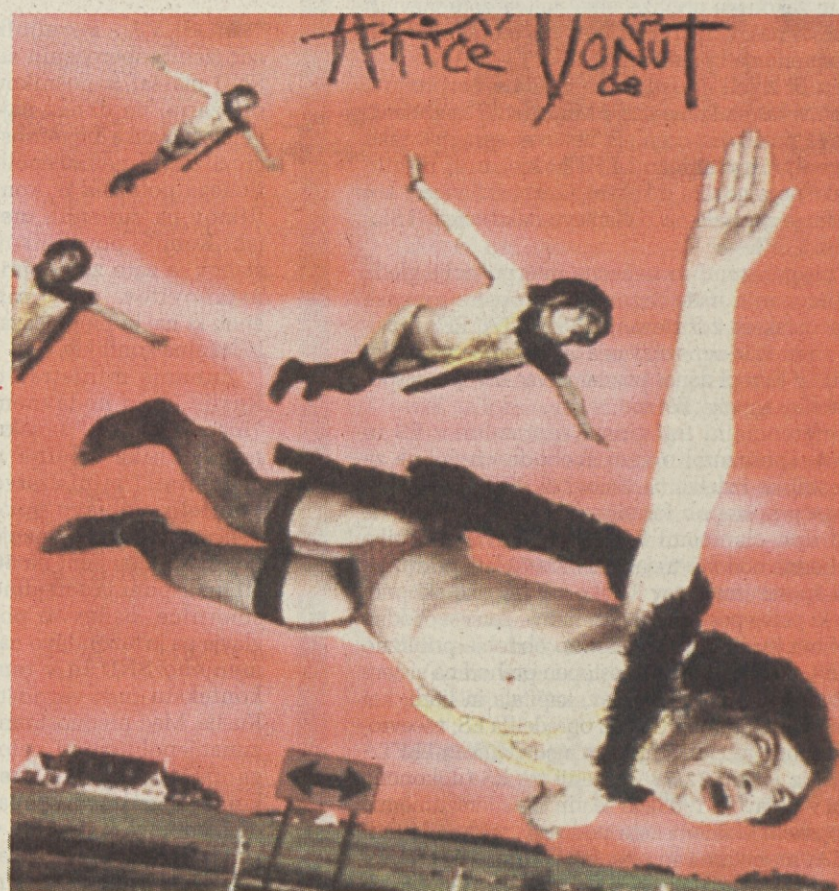
Kaj pa sosedje, se ima kdo trstenke?

F. Laporšek: Ja, edino ce mi je kateri naroco, pa sn jih naredo. Ali pa da bi jih kdo delo? Tega ne dobiti. Igrajo tudi ne. Niti mojemu sinu ni pasalo. Jaz mam trstenke doma posebej v omarci, pa jih bom pusto svojim svecem - pa ce bo gdo igral, bo, ce nebo, pa nebo.

GLASBA / OCENA PLOŠČE

Alice Donut: The Untidy Suicides of Your...

DARIO CORTESE

Newyorskii kvintet Alice Donut je izdal že peto zbirko zgodb, zavitih v svojo značilno glasbo. Če je bil na nekaterih mestih na njihovi predzadnji plošči Revenge Fantasies of The Impotent, nakazan prehod iz rocka v bolj izvensredno glasbo (npr. uporaba trombona in jazzy glasbe, ki je podlaga dramatičnemu besedilu), potem nova izdaja potrjuje, da Alice Donut ostajajo trdno zakoreninjeni v rocku. Po poslušanju nam v ušesih ostane prijeten občutek po razglašenem glasbenem humorju, nekaj dobrih melodij in kitarsko za-

polnjen zvok. Le se obcasno zaznamo kak manjši glasbeni eksces, drugače ima plošča dokaj homogeno podobo. Se vedno gre za zelo dobro in originalno glasbo, ki temelji na izročilu najboljsega alter rocka osemdesetih. Opisovati glasbo je vedno nerodno opravilo, zato bi si na tem mestu izposodil že izdelan konstrukt, ki dovolj nazorno označuje glasbo Alice Donut: "hipnotična postpunkovska fuzija acidrunge, ki jo zene ta kitarsko obložena psihedeličnost in kovska ritmična sekcija, garnirana z norim zavijanjem in ocarljivim

pripovedovanjem zgodbe pevca/frontmana Tomasa Antone."

Nova plošča Alice Donut je tako se vedno nadaljevanje dobrega, ne pa tudi izjemnega. Skoda je, da se skupina ni odločila za nadaljnje glasbene izlete v okolico rocka in za se več dramatičnih uglašbljenih zgodb o degeneriranosti človeške rase, ki so pevcu Tomu tako pri srcu. Zato je ta glasba se naprej pretežno kitarska, toda motivljenja na robu se jim tako dobro posreči, da so z eno nogo vedno onstran. Onstran znane in oprijemljivega pa je vedno dovolj veselja za vse.

GLEDALIŠČE/ EDVARD MILER V ZAGREBŠKEM ZKM

Groza praznine

Predstava Magic and Loss, jesenski hit Zagreba

VLADIMIR STOJSAVLJEVIĆ

Z naslovom "Magic & Loss" je bila v Zagrebškem kazalistu mladih pred kratkim uprizorjena drama Ferdinanda Brucknerja, ki jo je režiral "nemski" Slovenec Edvard Miler. Brucknerjeva zgodba o custveni osiromašenosti studentov iz višjega meščanskega sloja z izvirnim naslovom "Bolezni mladih", napisana v začetku stoletja, je z različnimi odmevi pritegnila veliko pozornost kulturne javnosti.

Med narascanjem narodnjakega cistunstva je predstava nekatere kulturnike osupnila z dramatičnim brezkompromisnim prodiranjem v brezup in nič tiste mladine, ki na pragu svojega vstopa v družbo zavrača konvencije, eksperimentira z lastnimi nagoni in izničuje medsebojne ljubezenske odnose, ne samo s psevdoanalizami, ampak tudi z razbrzdanostjo instinktov.

Gradivo, ki je sicer preobloženo s Freudovimi odkritji, je režiserju omogocilo, da je izvrstno in natančno razčlenil odsko dogajanje, odrske like pa izoblikoval do tiste stopnje prepričljivosti, ko gledalčevo brskanje po intimnostih ze spremlja rahlo nelagodje.

Igralci so izhajali iz paradoksalnosti in iracionalnosti kot osnove obnašanja Brucknerjevih likov in z izjemnim bo-

gastvom predstavili prekinitev svojih emocionalnih angazmajev.

Na novo zazarele zvezde zagrebskega gledališkega kroga: Alma Prica, Vili Matula, Rene Medvesek, Ksenija Marković, Doris Sarić Kukuljica, Dejan Acimović in Lili Stokalo se gibljejo po odru kot protagonisti najbolj mrakobnih nočnih mor, da bi se dotaknili skrajnega roba izkusnje smrti. Majhna skupnost, zbrana okrog studentke medicine Desiree, obsedene s samomorom, postane vampirsko željna svobode sele, ko se v stvarnosti predstave sreča s smrtjo.

K čudežni atmosferi vsekakor prispeva tudi koreografirana ekspozicija Matjaza Farica, ki se mu v organiziranih zastrupljenega duha posreči z minimalnimi sredstvi docarati skoraj nevidne vzgibe življenja. Brez moraliziranja, podobno kot Bruckner, režiser Miler niza posamezne akcije, da bi poudaril grozo praznine, otopelost in tesnobo likov, ki se v iskanju kakršnegakoli smisla med seboj tragичno unicujejo.

V kaosu vojne in političnih dogajanj se predstava, ki nosi naslov po Lou Reedovem LP-ju, v teh dneh spreminja v pravi jesenski hit Zagreba. Gledalci, ki jih očito zmeraj znova prizadevajo časopisna poročila z bojišč, se pri tej

predstavi soočajo s problemi dokončnega izginotja znotraj nekega sistema, ki ta dejstva ponuja v umetniško zgosceni obliki, onstran življenjske resničnosti - na odskem prizorišču seveda.

Normalno življenje predstave pa so vendarle zameglila družbena dogajanja in novokomponirana obnova narodnjakega duha, s katero v teh dneh v Zagrebu mahedrajo enako baha-

vo kot z zastavami.

V smrtni grozi pred ostanki komunističnega režima mestne oblasti neprizanesljivo zamenjujejo različne uprave in tako je prišla na vrsto tudi uprava Zagrebčakov kazalista mladih. Čeprav je bila ta zamenjava opravljena z najboljšimi nameni, je povzročila veliko zadreg.

V zadregi sta bila direktorja Bože Cović in Tahir Mujčić, ko sta skušala zavreti "naravni" razvoj najboljše scene v mestu, posebej hud glavobol pa jima povz-

ročila nekoliko hujšaska atmosfera v tisku, kadar gre za Slovence.

V kontekstu negledaliških dogajanj je tako mimogrede oskodovala tudi gledališče. Če bi slo za slab rezultat, očitno ne bi bilo nobenih problemov, tisto gledališče, ki v zadnjih sezonah raste in osvaja gledalce, pa je veliko težje preusmeriti z njegove poti.

Kljub temu so se nespornostmi tako razrasli, da je mladi igralec Vili Matula odpovedal svoje sodelovanje. Z njegovim odhodom je postavljeni

pod vprašaj tudi gostovanje Vita Tauferja. S tem pa je naceta tudi skrbno nacrtovana sezona, ki naj bi dokazala, da je ta hisa v Zagrebu zares prva.

Mogoče bo iz vseh teh razlogov predstava "Magic & Loss" tiho izginila z reperturja, izginila prav na način, značilen za stari in ta hip osvrazeni režim.

Javnost pod pritiskom bremena vse težjih socialnih nemirov, revščine in podaljsevanja dokončnega konca vojne zal nima dovolj posluha za tovrstne probleme.

Doris Sarić - Kukuljica in Dejan Acimović (fotografija: Slavica Subotić)

Vili Matula in Alma Prica

NOVICE

Pripombe ministrstva
za zunanje zadeve

LJUBLJANA - Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije je odgovorilo na včerajšnji komentar Barbare Kramzar Slika z zunanjo politiko in hladnim tušem, objavljenem v našem casniku v sredo, 19. novembra:

»Popolnoma se lahko strinjamo z vašim delom komentarka ob zaključku 1. sestanka Skupnega komiteja Slovenija - EFTA, ko pravite, da »Slovenija brez učinkovitega lastninskega preoblikovanja, produktivnega gospodarstva in urejanja socialnih vprašanj lahko predstavlja samo coklo težavnemu spreminjanju Evrope« ter da »se ne moremo tolažiti, da bo kdo tudi tokrat opravil naporno gospodarsko in zakonsko približevanje standardom razvitih namesto nas. Z EFTO ali brez nje moramo Slovenijo spreminjati predvsem sami«.

Temu bi želeli dodati samo to, da v nasprotju z oceno v vašem komentarju Ministrstvo za zunanje zadeve pozitivno ocenjuje nedavni sestanek med Slovenijo in članicami EFTA, kjer tudi ni bilo nikakršnega govora o kakšni »zakonski zvezi« kot se vam je zapisalo oz. o članstvu (takojšnjem?) Slovenije v EFTA.

Vsi nesporazumi in napačne interpretacije glede vključevanja naše države v evropske procese gospodarskega združevanja (ES, EFTA, EEA) izvirajo namreč iz nepoznavanja le teh procesov v Sloveniji. V Evropi danes poznamo več nivojev gospodarske integracije, kot so:

- preferencialni trgovinski sporazumi z ES in EFTA; sporazumi o coni svobodne trgovine za industrijske izdelke na osnovi cl. XXIV GATT, ki dopusca postopno formiranje svobodne trgovine med npr. članicami EFTA in državami Trojke (prehodno obdobje traja približno 10 let); pridružitveni sporazumi držav Trojke z Evropsko skupnostjo, ki poleg postopnega formiranja cone svobodne trgovine (tudi tokrat prehodno obdobje približno 10 let), predvidevajo se postopen prehod na sistem svobodnega pretoka storitev, kapitala in ljudi, kot ga je v programu Evropa 92 opredelila ES; vseevropska cona svobodne trgovine med članicami EFTA in ES iz leta 1972/73; notranji trg ES (dokončno stopi v veljavo l. 1993), ki se mu je s sporazumom o Evropskem ekonomskem področju pridružila tudi EFTA; monetarna in ekonomska unija ES (Evropska unija) opredeljena v dokumentih iz Maastrichta; politična unija.

Vsak poznavalec ve, da je Slovenija danes sele na prvi stopnički združevanja, kar ima sicer kratkoročno lahko se pozitivne posledice, zaradi razvojnih razlogov pa ne moremo dopustiti, da na tem mestu tudi ostanemo. Ustanovitev skupnega podkomiteja z EFTA, ki bo pripravil vse elemente za izvedbo Deklaracije iz Reykjavika, vključujoč tudi pripravo sporazuma o coni svobodne trgovine, je za nas korak naprej v odnosu do vseh evropskih gospodarskih integracij. Seveda pa bo do našega članstva v EFTA ali ES ali Evropski uniji preteklo še nekaj let, v največji meri pa je seveda to odvisno od nas, kot ste tudi sami pravilno ugotovili v vašem komentarju. Če sklenemo, za Slovenijo danes torej ni relevantno vprašanje ali članstvo v EFTA ali v Evropski skupnosti ali kje druge, marveč kako hitro in kako pripravljeni, naprej po težavni poti gospodarskega združevanja v Evropi. »

Zunanji ministri Srednjeevropske
pobude v Gradcu

GRADEČ - V prestolnici avstrijske Stajerske bodo v petek in soboto zasedali zunanji ministri Avstrije, Italije, Madžarske, Češke in Slovaške federacije, Poljske, Slovenije, Bosne in Hercegovine in Hrvaske, neuradno pa se jim bodo pridružili še ministri Belorusije, Ukrajine in Romunije, ki so zaprosile za članstvo v Srednjeevropski pobudi. Glavne teme srečanja bodo vojna na ozemlju bivše Jugoslavije, človekove pravice in gradnja infrastrukturnih objektov med državami članicami. (APA)

PSI predlaga revizijo
osimskega sporazuma

STRASBOURG - Vodja italijanskih socialistov v Evropskem parlamentu Lelio Lagorio in podpredsednik skupščine Maria Magnani Noya sta se v Strasbourgu z interpelacijo ministrskemu svetu Evropske skupnosti zavzela za revizijo Osimskega sporazuma. Po trditvah obeh socialističnih predstavnikov bo z novim sporazumom »italijansko prebivalstvo na obeh straneh meje docakalo dan, ko bo zadoščeno pravici.« Lagorio je v kasnejšem pogovoru z novinarji navajal, da ni bila popravljena krivica, ki so jo stotisoči Italijanov doživeli s prisilnim izgonom iz Istre in Dalmacije. Po njegovem »italijanski manjšini v Jugoslaviji niso priznali človekovih pravic, ki so temelj vsake demokratične države.« (ANSA)

ZDA in Velika Britanija
za ukrepe proti rdečim Kmerom

NEW YORK - ZDA in Velika Britanija zahtevajo cimprejšnje ukrepe proti rdečim Kmerom in njihovim gverilskim skupinam, če se ne bodo pridružili pripravam za volitve v Kambodži. Osnutek resolucije VS, ki jo je predlagala Francija, predvideva dolocene ukrepe, toda datum, kdaj naj bi začeli veljati, ni določen. Mirovni sporazum, ki so ga oktobra lani v Parizu podpisali predstavniki treh sprtih strani v Kambodži, predvideva, naj bi rdeči Kmeri in druge bojujoče se strani v Kambodži izročili orožje predstavnikom Združenih narodov in sodelovali pri pripravi svobodnih volitev. Toda rdeči Kmeri temu sporazumu nasprotujejo že od samega začetka, saj ne zaupajo niti Združenim narodom niti prehodni vladi v Kambodži. (Reuter)

Upokojeni vrtnar našel zaklad

LONDON - Ko je z detektorjem za iskanje kovinskih predmetov iskal prijateljevo kladivo na kmetiji v angleskem Suffolku, je 70-letni upokojeni vrtnar Eric Lawes našel arheološko izredno dragocen zaklad rimskih kovancev in nakita. Gre za doslej najpomembnejšo najdbo v Veliki Britaniji. »Vsi, ki uporabljajo detektorje za iskanje kovinskih predmetov, upajo, da bodo nekod našli zaklad. Toda to, kar se je zgodilo meni, pa presega tudi moje največje sanje«, je po odkritju povedal Lawes. Detektor je Lawes nekod dobil v dar od svoje soproge. (Reuter)

SND / RUSKA PREVLAHA

Generali se
bojijo vojne

Kmalu posebne enote
za hitro posredovanje

ALEKSANDER S. TEREHIN

MOSKVA - Poveljnik združenih oboroženih sil SND marsal Saposnikov opozarja, da danes največja vojska nevarnost grozi zaradi notranjepolitičnega položaja in konfliktov na zunanjih mejah. Komite poveljnikov stabov je zato že odobril ustanovitev posebnih enot, ki naj bi preprečevale lokalne konflikte.

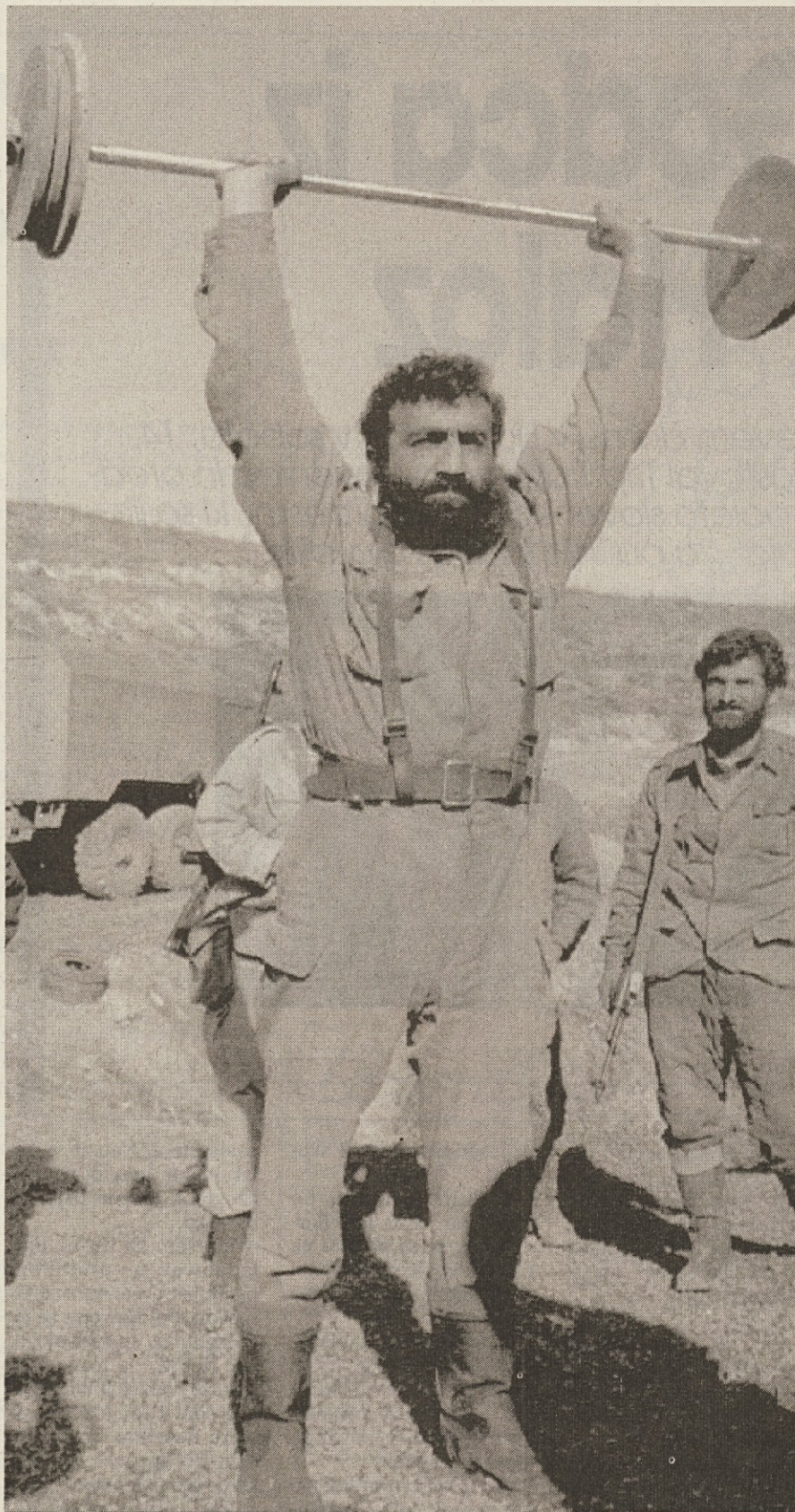
Zunanje ministrstvo Rusije je po nedavnem »inspektorskem« obisku predsednika Jelcina v »katedrali« ministrstva pohitelo z objavo nove koncepcije ruske zunanje politike. Dokument na 50 straneh ponuja temeljne smernice, osnovno poglavje pa je razumljivo namenjeno SND in v tem kontekstu tudi varnosti Rusije. Med prednostnimi zunanje političnimi nalogami Moskve je »prekinitev oboroženih spopadov, odprava konfliktov v ruski sosesčini in preprečevanje njihovega širjenja na rusko ozemlje«.

Moskva si hoče zagotoviti enoten vojaško-strateški prostor in nadzor nad jedrskim orožjem, hkrati pa daje vedeti, da nikomur ne bo popuščala, grozi pa tudi s sankcijami. Po mnenju ministrstva lahko izbruhnejo vojaški konflikti zlasti na jugozahodnih in južnih

mejah Rusije.

Rusija je kot glavna članica (efemerne) SND je sicer se s petimi članicami (Armenija, Kazahstan, Uzbekistan, Kirgizija, Tadžikistan) podpisala sporazum o kolektivni varnosti. Državlanska vojna v Tadžikistanu dokazuje, da ta ni posebej učinkovit, saj je zdaj zaščita meje in »tamponska vloga« izključno breme ruske armade. Bivša ZSSR je na celotnem območju Srednje Azije izvajala kolonialno politiko po nacinu »deli in vladaj«. Sedanja naraščajoča trenja danes marsikdo podcenjuje. Vendar pa vojna med Tadžikistanom in Uzbekistanom lahko vrže v zrak celotno ozemlje bivše ZSSR.

Skupnost neodvisnih držav danes nima ne ekonomske ne vojaške baze. Celo podpredsednik Rusije Aleksander Ruckoj jo imenuje »ničelna vsota«. Hudo nevarna pa se zdi njegova najnovejša izjava o vrnitvi ozemelj, ki so jih nekod »zavajevali nasi dedje«. V tem kontekstu ima svojo simbolno logiko tudi nedavna pobuda iz citadele ruske mornarice Sevastopolja, formalno ukrajinskega Krima. Tam naj se namreč začne proces obnove Sovjetske zveze.

Armenski vojaki se pripravljajo na nove spopade. (Telefoto FaH)

IZ TURČIJE

Kurdom
je tudi
Turčija samo
mačeha

MARKO KRAUTBERGER

Turcija se danes ne srečuje le z gospodarskimi težavami, ampak tudi s cedalje agresivnejšim uporom Kurdiv. Na jugovzhodu dežele se turške oblasti zapletajo v krvav obračun s kurdskimi uporniki, ki se lahko razvije v državljansko vojno.

Sovrastvo med Kurdi in Turki ima korenine, ki segajo daleč v zgodovino in turški genocid nad kurdskim prebivalstvom je eden izmed najstarejših in najstrašnejših državnih zločinov. Turška oblast ima cedalje manj možnosti za nevtraliziranje kurdske upornikov, tako da se je pred časom odločila za odkrit poseg in prestopila iraško mejo, da bi unicila kurdska oporišča v Iraku.

Takšen odkrit poseg je delno tudi znak nemoci turške vlade premiera Sulejmana Demirela, ki je v predvolilni kampaniji obljubljal, da bo končal osem let trajajoči upor Kurdiv. Nasploh je Demirelova vlada glede kurdskega vprašanja izredno konservativna. Premier sam je nekod izjavil, da sploh ni dileme glede izbire vojaškega ali političnega reševanja problema. Po njegovem mnenju obstaja le ena rešitev, odgovoriti na teror s terorjem. Kurdom namreč očita terorizem in delovanje proti državi.

Kaže, da vojskarskih akcij proti Kurdom ne bo mogel zaustaviti niti turški predsednik Turgut Ozal, ki je nekod se omenjal možnost usta-

novitve konfederalne države Turkov in Kurdiv, pa je kasneje pod pritiskom javnosti in Demirelove vlade to izjavo zanimal.

Turška agresivnost in nepopustljivost pri reševanju kurdskega vprašanja je izzvala ogorčenje tudi na Zahodu, ki Turčijo že od konca II. svetovne vojne naprej obravnava kot najpomembnejšega zaveznika na tem območju ter kot ključno strateško oporišče zahodne politike za delovanje na Balkanu in

Bliznjem vzhodu.

Strateški pomen Turcije se ni zmanjšal niti z razpadom Sovjetske zveze, saj je Turcija pri nadzoru problematičnih držav, kot so Irak, Iran in Sirija, se vedno zanesljivejši zaveznik ZDA in zahodnoevropskih držav kot npr. Saudska Arabija.

Za zavezništvo seveda obstajajo obojestranski interesi. Če si Zahod zeli zavezništvo zaradi vojaških oporišč in možnosti kontrole Črnege morja in Bliznjega vzhoda, si Turcija

zeli zavezništvo zaradi gospodarskih potreb. Toda takšno zavezništvo ni zgolj pozitivno, ampak ima tudi negativne posledice, pa naj gre za Ciper, kjer se krizajo interesi Turcije in Grčije, ki je formalno turška »zaveznica«, ali pa naraščajoči islamski fundamentalizem v državi, ki nasprotuje povezovanju z verskimi »sovražniki«.

Turcija je tako ujeta v zacarani krog, saj potrebuje pomoč Zahoda pri reševanju gospodarskih težav, vendar mora zato zagotavljati oporišča tujih sil na svojem ozemlju in zagovarjati interese zahodne politike. Poleg tega ne more samovoljno reševati kurdskega vprašanja, saj jo lahko s strani zaveznikov doletijo nezazeleni gospodarski ukrepi. Ob vsem tem pa na turško politiko vplivajo tudi islamski fundamentalisti, ki nasprotujejo evropeizaciji dežele in zahtevajo, da se Turcija močneje poveže z islamskimi brati.

Demirelova vlada se tako sooča s številnimi problemi, ki jih bo mogoče rešiti le s popuščanjem, modrostjo vseh strani in sklepanjem kompromisov. Le tako se bo Turcija lahko razvijala in gospodarsko rasla. V nasprotnem primeru jo lahko prizadene gospodarski polom in državljanska vojna. Trenutno ima Turcija pred seboj enake možnosti, tako za vzpon kot tudi za padec.

JUŽNA KOREJA

Seul sprejel
opravičilo

Jelcinov obisk že ocenjujejo
kot zelo uspešen

SEUL - Jelcinu mora iti močno na nohte, saj je na obisku v Južni Koreji izpolnil tako rekoč vsa pričakovanja tamkajšnjih politikov. Predsedniku Ro Tae Wuju je predal črni skrinjici leta 1983 sestreljenega potniškega letala in pred korejskim parlamentom obzaloval žrtve »nesrečnega« dogodka. »Prepričan sem, da se kaj podobnega ne bo zgodilo nikoli več,« je dejal. Napovedal je drastično krčenje vojaških enot in izdatkov, ter napovedal, da Rusija najkasneje v dveh do treh letih ne bo več izdelovala vojaških podmornic. Seveda je vprašanje, kako se bodo na omenjene pobude odzvali v ruski mornarici, a sliši se mikavno. Ko gre za privabljanje prepotrebne kapitala v državo, ni priporočljivo biti redkobeseden.

In zgleda, da se je splacalo. Poleg projektov, ki jih južnokorejska podjetja že uresničujejo v Rusiji, je vsaj nekaj velikih in kopica manjših firm napovedala se nekaj novih. Vsi veliki korejski koncerni sicer niso enako navdušeni nad vlaganji v gospodarstvo nekdanje SZ. Tako je na primer predstavnik Hyundai precej skeptično govoril o možnostih vlaganj, saj ne verjame, da bi z obsejnejšimi vlaganji v obubožano državo bilo mogoče zaslužiti dovolj

denarja, poleg tega pa se boji negotovih, če ne že kar nevarnih političnih razmer v posameznih delih nekdanjega socialističnega imperija. Predstavnik Daewu pa verjame, da so države nekdanje SZ obljubljena dezela za vlagatelje in da država nudi dovolj možnosti za zaslužek, tudi če kupljenega ne more placati s trdo valuto. V Daewuju že preučuje možnosti za graditev avtomobilske tovarne v blizini Moskve. Isti koncern je tudi pobudnik in najpomembnejši spodbujevalec načrta za izkoriščanje plina v Sibiriji, v katerega se je pripravljen vključiti tudi Pjong Jang. (M.E. in Reuter)

Boris Jelcin

BRITANIJA / PRETRESI NA HONGKONŠKI BORZI

Britanci so se spet
sporekli s Kitajci

Vzrok so demokratične reforme

ALJA KOSAK

LONDON - Po dveh dneh velikih izgub in padanja vrednosti delnic se hongkonska borza spet umirja. Razburjenje so povzročile pripombe namestnika kitajskega premiera Zhu Rongjija, ki je na obisku v Londonu zagrozil, da se Kitajska ne bo več nujno držala skupnega sporazuma o Hongkongu iz leta 1984, če Britanija in Kitajska ne bosta dosegli nadaljnjih sporazumov o prihodnosti te britanske kolonije.

Vzrok za Zhujeve pripombe so predlogi reform, ki naj bi se pred letom 1997, ko mora Britanija izročiti Hongkong Kitajski, povečale demokracijo v koloniji. Lokalne

odbornike naj bi v Hongkongu volili neposredno, sestavljali pa naj bi posebno volilno telo, ki bi imenovalo 10 članov zakonodajnega zbora.

Patten poudarja, da so njegove zmerne reforme v skladu s sklenjenimi sporazumi s Kitajsko, toda iz Pekinga prihajajo obtožbe, da gre za velike politične spremembe, ki ogrozijo sporazume.

Zadnje javnomnenjske raziskave kažejo, da 60 odstotkov hongkonskega prebivalstva podpira Pattenove predloge, toda pretresi na tamkajšnji borzi v zadnjih dveh dneh opozarjajo, da del poslovnih krogov podlega strahu pred političnimi spre-

membami, ki lahko spodblijejo hongkonsko dinamično gospodarstvo.

Ne glede na poglobljanje spora s Kitajsko je hongkonska vlada v cetrtek sporočila, da bo zacetla graditi novo hongkonsko letališče, katerega finansiranje je tudi predmet nesoglasij med Britanijo in Kitajsko.

Chris Patten, ki ga polnoma podpira premier Major, se je nedvomno odločil za nevarno strategijo, ki pogloblja nasprotja med Londonom in Pekingom. Guverner pa upa, da je pet let vendarle tudi v kitajski politiki dolgo obdobje in da bo tudi Peking leta 1997 drugacen kot danes.

ŠVICA / NOVINARJI IN ZVEZDE

Človekoljubnost in avtomobili znane
italijanske filmske igralka Sophie Loren

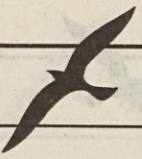
ZENEVA - Slavno filmsko igralko Sophio Loren so v mednarodni diplomatski prestolnici Zenevi v sredo na tiskovni konferenci tudi uradno predstavili kot posebno veleposlanico Visokega komisariata Združenih narodov za begunce. 58-letna filmska lepota bo v Somaliji in drugih območjih sveta nasledila težko bolno kolegico Audrey Hepburn, ki je s svojimi potovanji in človekoljubnimi pozivi doslej neutrudno opozarjala na težko usodo žrtv vojne in lakote. Nobenega dvoma ni, da lahko slavne

osebnosti veliko bolj učinkovito kot navadni

Sofia Loren

ljudje opozarjajo na takšno tragedijo. Novinarje v zenevski Palaci narodov pa je vseeno zanimalo, kako se bo Sophia Loren privadila na življenjske razmere iz tretjega sveta, saj se je na tiskovno konferenco pripeljala v razkošnem avtomobilu. Filmska zvezda, razburjena zaradi preveč radovednega vprašanja, pa novinarju ni odgovorila tako človekoljubno, kot bi pričakovali v njenem novem poklicu. Pripomnila je, da tako nesramnim ljudem ne bi smeli dovoliti na njene tiskovne konference in se odpeljala v svojem rolls-royceu.

HRVAŠKA / VOJNI SPOMINI

Bilo je nekoč v Vukovarju

Leto dni po padcu prvega v vojni uničenega mesta

GOJKO MARINKOVIĆ

ZAGREB- Veliko generacij je moralo poznati Vukovar, saj je bil v njegovem Delavskem domu med 20. in 25. junijem 1920 drugi kongres KPJ, na katerem je dotedanja Socialistična delavska stranka dokončno sprejela svojo revolucionarno usmeritev. Sedanjost in prihodnost se bosta tega mesta spominjali kot primera barbarskega uničevanja in ubijanja, kot »urbocida«, ki nima primere v moderni zgodovini, kot se enega »da se ne bi nikdar ponovilo«, ki dokazuje, da je modrost o zgodovini kot učiteljici življenja - najpreprostejša laž.

Vsekakor pa ni laž in je očitno, da je bil Vukovar eno najlepših in najbolj razvitih, pa tudi znanih mest v vsej nekdanji Jugoslaviji. Od nekdaj je bilo dovolj samo sporočiti, da hočete imeti telefon, in vse se je uredilo brez kakšnih posebnih vplačil v tisočih nemških markah ali tisočih dinarjih, kakor se je to dogajalo v bogati Dalmaciji ali Sloveniji.

Vukovarci so znali izrabiti svojo zemljepisno lego in veliko se jih je ukvarjalo z obrtni. Ne bi mogli ravno reči, da sta bratstvo in enotnost cvetela, čeprav Vukovar ni bil zgled slabih mednarodnih odnosov. Zmeraj pa se je v njem zastavljalo vprašanje, cigav je Vukovar.

Takoj po drugi svetovni vojni je pomotoma že skoraj pripadel Srbiji, dokler ni te krivice popravila posebna državna komisija, ki je kot osnovni kriterij upoštevala število pripadnikov posameznih narodov. Pokazalo se je, da prebiva na tem mešanem področju največ Hrvatov. O tem so pričali tudi vsi drugi popisi prebivalstva, vključno s tistim iz leta 1991.

Niso pa vsi mislili tako. Le kako naj prepustimo Vukovar, kjer živi 35 odstotkov Srbov, Hrvatov, ko pa je jasno, da srbska naravna in zgodovinska meja poteka po črti Virovitica - Karlobag, medtem ko sta Reka in Istra Hrvatom podarjeni iz ciste srbske dareljivosti? Nacija je v imenu rdece zvezde, tiste, ki se ji je poklonila pred 72 leti, odločno stopila v boj, da si svoje vzame nazaj. Na tej poti je bil Vukovar ovira in nujno ga je bilo osvoboditi od ustašev.

Začel se je boj, v kate-

rem je, kot pravijo, sovrznik izgubil več kot deset tisoč vojakov, 400 različnih oklopnikov in več kot 40 letal in helikopterjev, potem ko je bil nepretrgoma izpostavljen bombnim in topniškim napadom. Končno se je spremenil v grobnico, v kateri ni hiše, ki ne bi bila porušena. Devetnajstega novembra lani so vanj z roko v roki vkorakali jugovojaki in cetniki.

V znamenju pobratene zvezde in kokarde je bilo po uradnih podatkih pobitih približno tisoč branilcev, 2538 pa jih se vedno pogrešajo. »Osvoboditelji« so kasneje zatrjevali, da so ustasi sami z miniranjem uničili svoje mesto.

Pri teh lažeh brez primere so po njihovem svoji mesti porušili tudi Dubrovčani in Zadarčani, pa tudi Osijecani in prebivalci Gospica.

Takrat ni nihče rekel: »Zgradili si bomo lepsi in boljši jutri«. Toda ti sodobni Ogrci se danes brez slabe vesti kažejo na fotografijah v Vukovarju in zatrjujejo, kako začenjajo z obnovo porušenega mesta, pri tem pa pozabljajo povedati, da je mesto preplavilo na desetisoče podgan. To zdaj ni več mesto, mesto je bilo nekoč.

Več kot tri mesece je bil tu pekel. Pekel, ki ga je skoraj nemogoče opisati. Edino pismo, ki je med vojno prebilo obroč devetih krogov, nam govori: »Hotel sem vam se malo opisati, kako je tukaj, a sem to misel opustil, saj ni besed, s katerimi bi lahko naslikali grozo, žalost in blaznost, ki jo doživljajo vsi okrog mene.

Nimam več moči, da bi pisal ta sporočila in z njimi v vas budil sočutje, saj sem izgubil upanje, da se bo kaj spremenilo. Vse to, kar sem počel doslej, nima nobenega smisla, vse je bil zagrobní pekel. V vseh nas je umrl človek, in če recem človek, mislim na tiste civilizacijske navade, ki se jih naučimo in privzgojimo v življenju vsakega posameznika. Vse to je v tem mestu umrlo. Ubijamo in drugi ubijajo nas.«

Vukovar je postal simbol hrvaškega odpora, tudi simbol skupnega odpora Hrvatov, Srbov in vseh drugih. Vukovar je pravzaprav uganka, ki ji se niso in ji še nekaj časa ne bodo našli odgovora.

Bodo Albanci se posedali na Bit pazarju? (Foto: S. Živulović - TRIO)

BALKAN / PO SLEDEH GOVORIC IN ČASOPISNIH NOTIC

Imajo Srbi res jedrsko bombo ali gre samo za atomsko propagando?

Govorice se praviloma pojavljajo skupaj s pritiski na Srbijo in Črno Goro

NUJAZ HAMZA

LJUBLJANA - Novica o "srbski jedrski bombi" je po nekajmesečnem mrku ponovno zablistela v časopisu, tokrat v Zagrebu in Splitu. Prvic so za njo stali neimenovani, a "zanesljivi in dobro obveščeni ameriški vojaški krogi", tokrat pa je vir "direktor Mednarodnega inštituta za strateške raziskave dr. Bo Huldt".

Nekdanja jugoslovanska armada je jedrsko (taktično) orožje menda dobila od Združenih držav Amerike, in sicer

Ob zadnji novici o atomski bombi v srbskih rokah ni bilo pojasnil. Objavljena je bila le izjava omenjenega dr. Huldtja, po kateri naj bi bil "Milosević pripravljen uporabiti tudi atomsko orožje". Verjetno je bila ta izjava le po naključju napisana po standardih srbskega knjižnega jezika, ne pa po jezikovnih pravilih, ki veljajo v BiH in na Hrvaškem.

Prav tako je najbrž naključje, da sta bili obe novici objavljene v času, ko mednarodna skupnost, vsaj deklarativno, kaže več odločnosti, da bi prispevala k umirjanju položaja v Bosni, oziroma po seriji člankov o "velikanskih količinah konvencionalnega orožja v rokah bosansko-hercegovskih Srbov".

Po tej nadaljevanji naj bi imele srbske enote v BiH približno 67.000 vojakov, ki razpolagajo s 150 tanki, 200 oklepniki, z nekaj deset letali, njihovo glavno orožje pa je, po "srbski vojaški tradiciji", topništvo. Slo naj bi za 1.200 minometal-

cev, 800 topov in havbic in za neznano število večcevniških raketometov. Po nekaterih podatkih so imele srbske enote na začetku vojne celo stokrat več orožja kot armada BiH, zadnje case pa je menda to razmerje deset proti ena.

Kljub takšni premoči v orožju se srbskim enotam ni posrečilo zasedi celotnega ozemlja Bosne in Hercegovine. To na svojevrstan način dokazuje, da je vodenje vojne zelo podobno vodenju in organiziranju zahtevnejšega tehnološkega procesa, saj se skozi oboje izražajo tradicije v najsiiršem pomenu besede in duhovna drža tistih, ki to počnejo.

Se nazorneje se je to pokazalo v tako imenovani zalivski vojni, kot enemu izmed zadnjih dejanj razpadanja nekdanje Sovjetske zveze. Zahodna javnost je takrat osupnila nad grozljami "sovjetskih zastopnikov v arabskem svetu", da bodo uporabili tudi biološko in kemično orožje, na koncu pa so Iranci le premislili in proti Izraelu izstrelili rakete s konvencionalnim polnjenjem. Najbrž jih je k temu prisilila groznja Zahoda, da bo proti Iraku uporabil se močnejše sredstvo. Navsezadnje pa je Irak baže kemično in biološko orožje dobil ravno od Zahoda.

Po vsem sodec, je tudi sedanja balkanska vojna le del istih svetovnih vojnih iger, h katerim sodijo tudi govornice o "domnevni" ali

domnevni "srbski jedrski bombi". Cetudi bi jo Srbija imela, bi o njej v skrajnem primeru odločali tisti, ki bi ji orožje lahko

priskrbel. Vse drugo pa je lahko le "atomska" propaganda ali ustraševanje nasprotnikov v balkanski vojni, v kateri niti obstoječega konvencionalnega orožja ne znajo uporabiti po "pravilih".

SKOPJE / SKALJENI ODNOSI

Varljivi mir na čaršiji

Po novembrskih nemirih se v Makedoniji bojijo vojne

ERIKA REPOVZ

SKOPJE - V Makedoniji se je življenje po sedem novembru normaliziralo le na prvi pogled. To je lažni mir, ki ljudi vznemirja. Staro skopsko čaršijo strogo nadzira policija. Karne zapirajo že ob polnoči, clovesko mravljišce na Bit pazarju se je umirilo, makedonski in albanski prodajalci so med seboj čez noč vzpostavili varnostno razdaljo. Preprodajalcev deviz ni več toliko kot prej, čeprav to ne pomeni, da je ulična menjava zatajila. Nasprotno, ponudba se z bliskovito naglico prilagaja povpraševanju: uvoženi jeans, ponaredek vseh mogočih svetovnih proizvajalcev. Na črnem trgu je nemška marka že dosegla 900 makedonskih denarjev, čeprav je uradno se zneraj vredna le 600. Medtem ko jes cepavčice in pijes lozo, okrog tebe vsi prekupecujejo in skrbijo, da Skopljancem kljub blokadi ne bi zmanjkalo deviz, bencina, mleka, zdravil in drugih stvari, ki jih je na legalnem trgu že nekaj časa nemogoče dobiti.

Sredi taksnega vrveža se je v začetku novembra zgodil incident, zaradi katerega so Makedonci zdaj negotovi in prestrašeni. Na prvi pogled nedolžna policijska intervencija je sprožila plaz mednacio-

nalnih obračunavanj. Ubila sta bila dva Albanci in ena Makedonka, skoraj 20 ljudi pa je bilo ranjenih. Dogodki so znani, le interpretacije so različne. Albanci imajo svoje, Turki svoje, Makedonci svoje. Vsi pa se bojijo vojne. Ljudje se sprašujejo, ali se je zgodil skopski Los Angeles ali se je ponovila sarajevska Baščarsija. Ugibajo, kdo je zreziral dogodka. Se poteze vlečejo od zunaj? So to Grki, Srbi, Albanci ali Srbi v povezavi z Grki? Kdorkoli že neti ogenj, ima pred seboj jaseen cilj. Zaostritev mednacionalnih vprašanj. Kiro Gligorov je sicer izjavil, da zmerno optimistično gleda v prihodnost, a Albanci so kljub strpni makedonski politiki do svojega naroda v Makedoniji precej zrevoltirani. Tega ne skrivata več niti obe koalicijski parlamentarni stranki Partija za demokratski prosperitet (PDP) in Narodna demokratska partija (NDP), ki imata v sobranju skupaj 23 poslanskih sedežev.

Kaze, da je tudi Makedonija ze okuzena z jugoslovanskim sindromom. 41. zasedanje sobranja, na katerem so se albanski in makedonski interesi začeli razhajati, je morda Makedoniji ze odprlo vrata v krvavo državljansko vojno.

NOVICE

Nikjer ne spoštujejo premirja

SARAJEVO, ZENEVA - Tudi v cetrtek so se na skraj vseh bosansko-hercegovskih bojisich nadaljevali boji. Srbski viri ob tem poročajo, da so "tudi tokrat" premirje prekršile enote armade BiH in HVO, slo pa naj bi za splosno ofenzivo teh enot predvsem v vzhodni Bosni.

Hrvaški in bosanski viri pa poročajo o napadih srbskih sil na Gradacac, Olovo, Maglaj, Bihac, sarajevsko naselje Dobrinja, Tesanj in Bugojno, ki jih nadzorujejo pripadniki armade BiH. Boji so se nadaljevali tudi na območju Mostarja. Močnemu topniškemu obstreljevanju je bil se posebej izpostavljen jugovzhodni del Mostarja, kjer so granate padale tudi na mostarsko hidroelektrarno, dva izstrelka pa sta zadela vozilo Unproforja.

Medtem so predstavniki bosansko-hercegovskih Srbov v Zenevi Mednarodno konferenco o nekdanji Jugoslaviji seznanili z vojnimi predlogi za razdelitev BiH po etničnem nacelu. Po njihovem mnenju je "etnična razdelitev BiH edina možnost, ki lahko srbski narod reši pred bosnjaskim in hrvaškim genocidom".

Sopredsednika Zenevske konference David Owen in Cyrus Vance sta podobne predloge odklonila že prej. (Reuter, Hina, STA)

Unprofor poroča o kršitvah resolucije o prepovedi poletov

ZAGREB - Vojaški opazovalci Združenih narodov, ki nadzorujejo letališča v Bosni in Hercegovini in ZR Jugoslaviji, so sporočili, da se kršenja resolucije o prepovedi poletov nad ozemljem BiH nadaljujejo. »Kljub temu, da imamo 34 opazovalcev na osmih letališčih v ZRJ in 3 v BiH, vseh poletov ni mogoče nadzorovati, posebej ne poletov helikopterjev,« je dejal namestnik glavnega poveljnika Unproforja general Gaudreau. (Hina)

Vance in Owen na Hrvaškem

SPLIT - Predsednika mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Cyrus Vance in David Owen sta prispela v Split, kjer sta ju pričakala glavni poveljnik Unproforja general Satish Nambiar in njegov namestnik Cedric Thornberry. Obiskala sta hidroelektrarne Peruca, Knin, Maslenico in Topusko. Danes pa bosta obiskala se vzhodni in vzhodni del, ki ga nadzorujejo enote Unproforja. (Hina)

Oblasti BiH razočarane nad ukrepi Združenih narodov

SARAJEVO - Zunanji minister BiH Haris Silajdžić je zadnje poostrene ukrepe Združenih narodov proti ZR Jugoslaviji označil za nezadostne in Francijo ter Veliko Britanijo kritiziral, ker sta nasprotovali sprejemu se ostrejših ukrepov. Silajdžić je ponovil, da je njegova vlada razočarana, ker Združeni narodi niso odpravili embarga na uvoz orožja v BiH. »Resolucija, ki so jo sprejeli v Združenih narodih, je pod vsemi procakanjima,« je dodal Silajdžić na novinarski konferenci v Sarajevu. (Reuter)

Turške in bolgarske pobude za mir na Balkanu

ANKARA, SOFIJA, ATENE - Turcija je vse balkanske države povabila na konferenco v Istanbulu. S sklepi konference naj bi preprečili morebitno razširitev vojne na ves Balkan, to je na območje Vojvodine, Kosova, Sandžaka in Makedonije. Bolgarija pa je predlagala srečanje najvišjih vojaških poveljnikov balkanskih držav v okviru konference v Istanbulu. Grski predstavnik za informiranje Vassilis Magginas pa je sporočil, da njegova država nasprotuje turškemu predlogu, saj sta tovrstno pobudo že prevzeli Evropska skupnost in ZN. (Hina, STA, APA)

Romunija in Bolgarija uresničujeta resolucijo ZN

BUKARESTA, SOFIJA, BONN - Uradni romunski predstavniki so sporočili, da je Romunija začela zaustavljati rečni promet z ZRJ po Donavi. Romunski minister za transport Calin Marinescu pa je izjavil, da so že zaustavili neko kitajsko ladjo in pet tovornih colnov, ki so vozili baker za ZRJ in zajeli se nekaj ruskih in ukrajinskih ladij s prepovedanim blagom. Delo romunskih carinikov nadzorujejo strokovnjaki iz ZDA, Avstrije, Italije in Turcije. Bolgarija pa je svojim podjetjem prepovedala izvoz kovin, oglja, kemikalij in drugih strateško pomembnih surovin v vse republike bivše Jugoslavije. (Hina, Reuter, STA)

Ramiz Alija: »Imam mimo vesti«

TIRANA - Bivši vodja komunističnega rezima v Albaniji Ramiz Alija, ki je že od septembra v hitem priporu in caka na sojenje zaradi korupcije, ostaja zvest svoji komunistični preteklosti. V intervjuju za AFP je zavnil obtožbe, ces da je bil diktator. »V Albaniji ne vladajo zakoni, temveč duh mascevanja, zato lahko pričakujemo marsikaj,« pravi. Izognil se je tudi odgovoru na vprašanje o lastni odgovornosti v casu svojega predsednikovanja, ko je albanska policija ubila deset ljudi, ki so hoteli pobegniti iz države. Ramiz Alija je postal predsednik države leta 1985 po smrti Enverja Hoxha. Po zmagi antikomunistov aprila letos je ponovno postal navadni državljan. Danes mu država ne daje nikakrsne denarne podpore. Živi v stanovanju svoje hčerke ob navzočnosti treh policistov, ki mu dovoljujejo le obiske najozžjih družinskih članov in mimo caka na obsodbo. (Hina)

BIH / MUDŽAHIDI NA BOJIŠČIH

Možje s čnimi bradami in Alahom v srcu v boju za svobodo Bošnjakov

TRAVNIK - V imenu Alaha so mudžahidi iz Travnika, pescica turskih islamistov, prisli v Bosno, da bi se zapletli v vojno s srbskimi silami. »Ce gre za eno samo kapljico bencina, ali ce se skrivi en sam las kakemu kristjanu, Zahod hitro prime za orožje, prekriža pa roke takrat, ko tukaj pobijajo Muslimeane,« pravi Sinan, mladi turski student, ki je pred tremi meseci prisel v osrednjo Bosno, da bi »se boril skupaj s svojimi brati«.

Približno 30, mogoče tudi 40, si jih je za svoje prebivalisce izbralo staro

zgradbo, v blizini Sulejmanove moseje v Travniku. Vedno so v prvih bojnih vrstah, in kot pravijo Bosanci, jih ni strah smrti. Njihov vodja, ki pravi, da mu je ime Neran, zatrjuje, da se bori za svobodo, in zanika, da bi rad v srcu Evrope vzpostavil islamsko državo. Njegove besede zvenijo naučeno, ko omenja krivično ravnodušnost Zahoda. In kakšna je pri tem vloga Turcije? Najprej molk, potem sledi hiter odgovor. »Nikakrsna, kajti Demirel in Inonu sta prijatelja Zidovi!«

Na tem področju ni

več kot 200 mudžahidov, ki prihajajo iz približno 12 muslimanskih držav, pridružuje pa se jim tudi kakšnih 1000 mladih Bosancev, ki se vsi bojujejo v znamenju militantnega islamizma.

Ko je izbruhnila vojna, so mudžahidi prisli iz Saudske Arabije, Irana ali Libije. V Mokrinju je poligon, ki ga je krajevni tisk primerjal s poligoni Hezbolaha v dolini Beke.

»Ni treba pretiravati s pomenom mudžahidov, ki sodelujejo pri spopadih,« je izjavil Fuad Pasić, »ideolški« svetovalec bosanskega poveljstva. (AFP)

NOVICE

Predstavitev socialističnih kandidatov

KOPER - Vse kaže, da bo v prihodnjem parlamentu se manj zensk kot sedaj, ko nas je samo desetina, je rekla predsedniška kandidatka Socialistične stranke Slovenije na predstavitvi v Kopru. Pred popoldanskim srečanjem z volilci je Beblerjeva obiskala tovarno KIO v Smarjah in stanovanjsko skupino, ki v Kopru združuje mlade iz neurejenih družin, jih usmerja in organizira pomoč ostarelim. Volilcem so se včeraj predstavili tudi drugi kandidati SSS, med njimi direktor Istrabenzja Janko Kosmina, ki se kot nestranski kandidat poteguje za državni svet, in dr. Oskar Fritz, sedanjí podpredsednik občinske skupščine Koper. (F.O.)

Uspešna akcija zbiranja šolskih potrebščin

LJUBLJANA - V humanitarni akciji zbiranja šolskih potrebščin in igrač, ki jo je v tednu miru pripravila Zveza prijateljev mladine Slovenije, so opremili 10.000 soloobveznih otrok in obdarili z igračami 3000 predšolskih otrok beguncev iz Bosne in Hercegovine. V prvem tednu novembra so v cetrtni vseh slovenskih občin zbrali več kot 40.000 zvezkov, svinčnikov in barvic, 1000 opremljenih šolskih torbic, 150 skatel igrač, pa še veliko oblačil, obutve, spodnjega perila, rjuh in odej. Organizatorji pričakujejo, da bo pomoč prihajala še naprej, saj posamezniki nakazujejo tudi denarno pomoč za begunske solarčke. Kot je povedala Liana Kalcina Srhoj z Zveze prijateljev mladine, so z doslej zbrano opremo pokrili skoraj polovico letnih potreb. V nasi državi je zdaj 23.453 registriranih otrok in okoli 10.000 neregistriranih otrok iz Bosne in Hercegovine, starih do 16 let.

Za socialno pravično Slovenijo

LJUBLJANA - Na včerajšnji okrogli mizi z naslovom Za socialno pravično Slovenijo je Združena lista starih strank predstavila zbornik razprav Socialna država - varnost, svoboda, solidarnost. V SDP smo si vedno prizadevali za razvojno uspešno in socialno pravično Slovenijo, je poudaril predsednik SDP Ciril Ribič. V SDP so prepričani, da Slovenija potrebuje sanacijsko politiko. V zborniku so podrobneje prikazane zamisli novega koncepta socialne politike. (M. J.)

Pol stoletja uspešnega dela

LJUBLJANA - V Domu sindikatov v Ljubljani so včeraj slovesno proslavili 50. obletnico obstoja Delavske enotnosti. Proslave tehnika, ki je od ustanovitve naprej služil slovenskemu sindikalnemu gibanju in se zavzemal za pravice delavcev, se je udeležilo veliko gostov in nekdanjih sodelavcev. (M. J.)

VOLITVE / ŠE 16 DNI

Stranke so še optimistične

Največ energije vlagajo v predstavitev kandidatnih list

Demokratska stranka je včeraj sklicala tiskovno konferenco, ki so se je udeležili vsi trije njeni prvaki: Igor Bavcar, Dimitrij Rupel in Jelko Kacin. Bavcar je na njej povedal, da so povolilne povezave demokratov z drugimi strankami odvisne od uspeha na volitvah in da si njegova stranka prizadeva za koalicijsko sredinskih strank ter za sodelovanje z liberalnimi demokratami.

Slovenska ljudska stranka je novinarjem predstavila svoje kandidate za državni zbor v 3. in 4. volilni enoti, ki so — na celu s predsednikom stranke Marjanom Podobnikom — govorili o svojih pogledih na trenutni položaj v Sloveniji in se zavzeli predvsem za dobro kmetijsko politiko, boljso solo, za bogato in srečno Kočevsko, pravno državo ter okolju in ljudem prijazen cestni križ. Smo stranka širine in prihodnosti, naklonjena strpnosti in sodelovanju, nasi kandidati pa so uspešno kombinacija mladosti in izkušenosti, »je zaključil najvidnejši mož SLS Marjan Podobnik.

Tiskovno konferenco so priredili tudi predstavniki Slovenskega ekološkega gibanja. Povedali so, da bo za državni zbor kandidiral 64 njihovih kandidatov, med njimi 16 predstavnic nezgane spola. Pripadniki gibanja so se potozili, da si zaradi pomanj-

kanja denarja ne morejo privoščiti obsežne volilne kampanje. Upajo, da bo v državni zbor izvoljen vsaj en njihov predstavnik. Na predsedniških volitvah bodo zato, ker nimajo lastnega kandidata, podprli tistega izmed osmih, ki bo ekologiji namenil največjo pozornost. Sicer pa so člani SEG napovedali, da bodo 28. novembra v Radečah organizirali protestni shod z enournno cestno zaporo, s katero bodo protestirali proti predcasnemu pričetku poskusnega obratovanja HE Vrhnova.

Oglasila se je tudi Stranka neodvisnih, ki bo na volitvah za državni zbor kandidirala s 63 kandidati v vseh volilnih enotah. Kongres stranke bo zahteval, da se ustanovi parlamentarna komisija, ki bo raziskala, od kod strankam denar za razsipno volilno kampanjo, medtem ko so volilci eksistenčno ogroženi.

Borili se bodo tudi za revizijo zakonov o lastninjenju in o poslancih. To so glavne teme, o katerih so na včerajšnji tiskovni konferenci govorili predsednik stranke Janez Dolenc in dr. Gojko Stanic, ki je še posebej poudaril nesmisel pravkar sprejetega in dolgo pričakovanega lastninskega zakona. Strankarski funkcionarji so tudi povedali, da resno računajo z vstopom v slovenski parlament.

SINDIKATI / ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI

V državni svet brez dokazov o članstvu

Sindikati lahko prijavijo celo večje število članov

Namen vlade, ki vztraja pri zakonu o reprezentativnosti posameznega sindikata, je razpoznaven: prostor sindikalnega organiziranja naj bi z zakonom postal preglednejši. Omejil bi se vpliv manjših in obrobni sindikatov. Ti sindikati bi se bili prisiljeni vključiti v sindikalne konfederacije, v Semolice ali pa v Tomsicev sindikat. V odnosu do države so namreč večji sindikati prilagodljivejši, saj čutijo večjo »družbeno odgovornost kot pa številčno majhni, a organizacijsko učinkovitejši sindikati.

Vendar ni le vlada tista, ki hoče reprezentativne sindikate. Za sprejem zakona se zavzema tudi Tomsicev sindikat Neodvisnost. Razloga sta predvsem dva: zastopanje slovenskih sindikatov v tujini in posebne pravice, ki bi jih imel reprezentativni sindikat pri sklepanju podjetniških dogovorov, kolektivnih pogodb in celo pri organizaciji stavk.

Zveza svobodnih sindikatov nasprotuje zakonu iz nacenih razlogov: zaradi omejevanja sindikalnega pluralizma. Toda nacen razlog je »med vrsticami« ter tako velja za Semolicev in Tomsicev sindikat;

Zakon bo omejil vpliv manjših sindikatov (foto/TRIO)

ceprav tega zakon izrecno ne omenja, bi utegnil pomeniti navodilo za delitev nekdanje sindikalne lastnine. Seveda le, ce bi sprejeli tudi zakon o razdelitvi lastnine nekdanjih družbenopolitičnih organizacij.

Tudi manjši sindikati so nasprotovali predlogu zakona. Zakon namreč temelji na izkušnjah v Franciji in Italiji, ki po mnenju sindikatov za

BORUT MESKO

slovenske razmere niso najprimernejše. Treba pa je dodati, da so razmere pri nas bistveno drugačne, kot so bile do pred kratkim v Italiji. Ker »revolucionarni«, predvsem komunistični sindikati v Italiji pogosto niso hoteli sodelovati pri pogajanjih z vlado, so si država in delodajalci privoščili veliko samovolje. To je povzročilo nenadzorovane

delavske nemire in stavke, ki jim italijanska država, kljub zakonu o reprezentativnih sindikatih, ni bila kos. Nauk: z zakonom država ne more preprečevati sindikalnih nemirov.

Namesto zakona je Policijski sindikat Slovenije predlagal ustanovitev zbornice delojemalcev v tripartitni sestavi. Sele v zbornici naj bi se začelo reprezentativnosti uveljavilo v skladu z nacelom sindikalne večine v posamezni dejavnosti. Reprezentativnosti tako ne bi več potrjevala država.

Ker zakona o reprezentativnih sindikatih ni, zakon o volitvah v prehodnih določbah omogoča, da predstavnika delojemalcev volijo na podlagi članstva. Vendar volilni zakon od sindikatov ne zahteva, da dokazujejo število članstva.

V Republiki volilni komisiji menijo, da »preverjanje sindikalnega članstva poznajo le totalitarni režimi in da bi na volitvah nacelno lahko sodelovala tudi Cerkev« (seveda, ce ne bi bila po ustavi ločena od države). Vse je torej odvisno od morale tistih sindikatov, ki bi za nastop na volitvah v državni svet prijavili več članov, kot jih v resnici imajo.

VOLITVE / LDS IN LDSS

Politična goljufija ali predvolilni terorizem?

LDSS, soimenjakinja Drnovškove Liberalno-demokratske stranke, si je zdaj omislila tudi zelo podoben logotip - LDS vložila ustavno ovadbo

TANJA STARIC

Vsake volitve imajo svoje skandale; pri nas bo, kot kaže, največji zaplet povzročila zmesnjava z imeni strank. Po odločitvi Republike volilne komisije, da na glasovnicah ob imenu Liberalno-demokratske stranke ne bo dodano »Drnovškova«, ob imenu vsake stranke pa bodo logotipi, se je vsa zgodba še bolj zapletla. Hamurabijeva

LDS
LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA

Znak Liberalno-demokratske stranke

Liberalno-demokratska stranka Slovenije si je zdaj namreč zamislila se znak, ki je silno podoben liberalnodemokratskemu.

Zdaj je seveda zmeda lahko popolna. Teoretično bi se namreč lahko zgodilo, da bi v neki enoti kandidiral Janez Drnovšek, Liberalno-demokratska stranka Slovenije, ob imenu pa bi bil znak, ki se v bistvu skoraj ne razlikuje od znaka Drnovškove LDS. Omenjeni kandidat seveda ne bi bil predsednik slovenske vlade, ampak njegov soimenjak, ki se ga lahko spomnimo kot enega od članov nekdanje studentske vlade. Scenarij ni neverjeten, saj je, na primer, eden od kandidatov Hamurabijeve LDSS tudi Janez Jansa, ki seveda nima nobene zveze s sedanjim

Zadrega je se vecja, ker bodo na glasovnici tri liberalne stranke, razvrščene po razlicnem vrstnem redu - kot ga je dolocil zreb. Tako bodo, na primer, v prvi volilni enoti (Kranj) kandidati Drnovškove LDS na zadnjem, 21. mestu, Hamurabijeve LDSS na 12. mestu, Grosve Liberalne stranke pa na osmem. Natancneje, v petih volilnih enotah bodo liberalni demokrati na seznamu za svojimi soimenjaki, kar lahko prinese sveže promovirani Hamurabijevi stranki lepo število volilnih glasov.

Zmesnjava na voliscih bo torej velikanska, krivdo pa gre brez dvoma pripisati pravnim prazninam, ker poslanci niso sprejeli zakona o političnih strankah. Tri različice liberalcev namreč

niso vse, kar premore Slovenija. Na naslovu Postna 3, Kranj, kjer je sedež Grosve Liberalne stranke, je namreč registriranih kar osem različnih liberalnih strank (od prenovljene do radikalne). Vse so bile registrirane 30. oktobra 1990, torej slab mesec po tem, ko je nastala Liberalno-demokratska stranka. Ta je že pred tem ostala brez imena Liberalna stranka, ker si ga je pravčasno »rezervirala« stranka Vitomila Grosa. Vojsna z imeni nekdanje stranke podjetnikov z LDS se je torej začela že pred dvema letoma.

Liberalno-demokratska stranka zdaj pravi, da ne gre več samo za predvolilno burko. Na včerajšnji tiskovni konferenci so predstavniki stranke govorili celo, da je ogrožena legitimnost volitev, ki bo imela dolgotrajne politične posledice.

Zoran Thaler je povedal, da so volitve se zadnji pogoj za sprejem Slovenije v Svet Evrope. Napovedanih je cela vrsta evropskih opazovalcev, morebitna zmeda na voliscih pa lahko

bistveno vpliva na končno oceno in odločitev, ali je Slovenija dovolj zrela za Evropsko skupnost. LDS bo sicer vložila ustavno obtožbo zaradi kršitev temeljnih človekovih pravic in svobod (kamor sodi tudi volilna pravica) ter zaradi neskladja zakona o političnem organiziranju z ustavo. Republiško volilno komisijo pa je še enkrat pozvala, naj upošteva spremembe okoliscine in vendarle v ime stranke vključi tudi ime njenega predsednika. LDS zdaj govori že »o političnem terorizmu«, o »poniglavi goljufiji« in ne samo o »politični farsii«. Stranka namerava uporabiti vse pravne poti, da bi svojim soimenjakom preprečila »kraj« imena in simbola stranke. Vprašanje je, s kakšnim uspehom.

Drugi zaplet z imeni se bo, kot kaže, razrešil brez hujših težav. Na volitvah namreč nastopata dve stranki z imenom SOPS, ena v Demos-Krambergerjevi koaliciji.

Ker je očitno (tako ugotavlja sodišče) prava tista prva, bo koalicijska izpustila sporno ime in bo tako lahko kandidirala v vseh volilnih enotah.

L'DS
SLOVENIJE

LDS Slovenije ima od včeraj skorajda enak znak

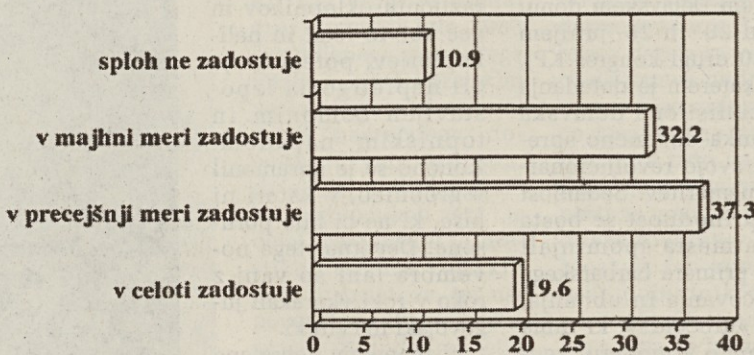
SLOVENSKO JAVNO MNENJE 92

V sindikatih je le tretjina delavcev

Vlado Miheljak komentira rezultate Centra za raziskovanje javnega mnenja pri FDV

ALI VAŠ REDNI DOHODEK ZADOSTUJE ZA PREŽIVLJANJE ALI NE?

(odstotek velja samo za zaposlene)

Center za raziskovanje javnega mnenja
in množičnih komunikacij okt./nov. 1992 N=1924

Poleg praznih zepov in lukenj na nogavicah je ena od najbolj izrazitih skupnih značilnosti vzhodne Evrope nizka stopnja sindikalne organiziranosti. Večina redno zaposlenih ni (več) včlanjena v sindikate; ob vprašanju, ali so ali niso v sindikatih, pa morajo ljudje dobro razmisliti. Se več težav opazimo, ko tiste, ki "menijo", da so sindikalno organizirani, vprašamo, kateremu sindikatu pripadajo.

Zelo pogosto in kar prepričljivo utemeljevanje, da je Slovenija po volitvah leta 1990 postala bolj podobna vzhodni Evropi, kot je bila kdajkoli prej, potrjuje tudi podatek o sindikalni organiziranosti. Na vprašanje, ali ste član sindikata, je samo dobra tretjina anketiranih odgovorila pozitivno.

Večina med njimi jih pripada Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (24, 1 % vseh vprašanih). Tako kot je nizka raven sindikalne organiziranosti, je nizek tudi občutek varnosti, ki ne

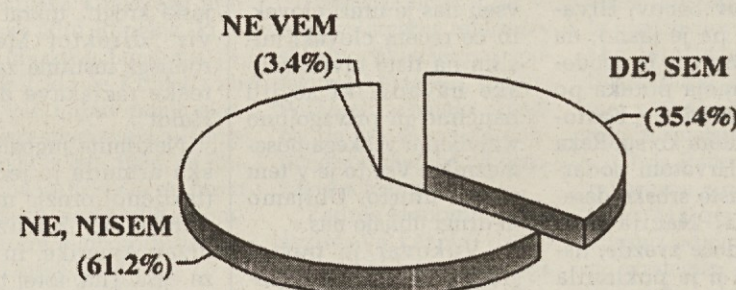
izhaja (samo) iz sindikalne (ne) organiziranosti. Na vprašanje (nanj je odgovorila samo dobra polovica redno zaposlenih anketirancev), ali se bojijo, da bi izgubili zaposlitev, sta kar dve tretjini vprašanih odgovorili tako, da sta ta strah v celoti (27, 6 %) ali do določene stopnje (43, 3 %) potrdili. Zaznavanje realne nevarnosti izgube službe povečuje frustracije vsaj za dvakrat: ker pretežno del zaposlene populacije ne more računati na učinkovito sindikalno zaščito in, ker že skoraj polovica redno zaposlenih izjavlja, da jim dohodki ali ne zadostujejo za preživljanje (10, 9 %) ali pa lahko z njimi preživijo samo za silo (32, 2 %).

Sicer osebna, najbrž pa tudi popolnoma stvarna presoja lastnega ekonomskega položaja ljudem ne dopušča več prakticiranja nekaterih prostocasnih dejavnosti, ki jih ne pristejamo v "enostavno biološko reprodukcijo", so pa bile v minulih letih samou-

mevne. Tako Slovenci nismo več narod dopustnikov, saj več kot polovica (okoli 55 %) vprašanih izjavlja, da v zadnjih 12 mesecih ni bila nikjer na počitnicah. Kljub temu da zdajšnji gromni položaj svoje družine večina Slovencev ocenjuje kot "ne kaj prida zadovoljiv" (47, 1%) ali kot "sploh nezadovoljiv", je njihov pogled v prihodnost vendarle optimističen. Če upoštevamo, da je značilen mnenjski profil Slovencev prej pesimističen kot optimističen, je ta ugotovitev več kot presenetljiva in spodbudna. Večina Slovencev tudi ocenjuje, da bo njihov finančni položaj čez pet let precej boljši (10 %) ali nekoliko boljši (37, 9 %).

Ob vsem tem pa je zanimivo in značilno, da posledice gospodarskih razmer (vprašanje preživetja itd.), ki jih Slovenci očitno veliko bolj občutijo kot posledice preteklosti, niso osrednja tema predvolilnih prepričevanj potencialnih volivcev.

ALI STE ALI NISTE ČLAN SINDIKATA?

Center za raziskovanje javnega mnenja
in množičnih komunikacij okt./nov. 1992 N=1924

SLOVENIJA / ŽELEZNICA

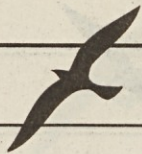
Prebivalcem Obsovelja hočejo zapreti povezavo s svetom

Minister za promet in zveze Marjan Krajnc je spomladaj izjavil, da bi bilo treba železnisko progo med Stranjim in Imenim zapreti zaradi dotrajanosti. Proga, ki poteka s slovensko-hrvaske meje od Imenega mimo Podcetrtka in Atomskih Toplic do krizanja z mednarodno železnisko progo v Stranju, je za prebivalce Obsovelja življenjskega pomena, saj jih povezuje s svetom. Zato so spomladaj priredili protestno zborovanje in dosegli, da so vlaki po njej še naprej vozili, v njih pa so Obso-

teljanci odhajali na delo, na celjsko trznico in po opravkih. Zaradi varnosti so inspektorji prometnega ministrstva zmanjšali le najvišjo dovoljeno hitrost s 60 na 40 kilometrov na uro. Zdelo se je, da je obstoj proge zagotovljen in vsi so čakali, da jo železnicaarji se obnovijo.

Te dni pa so nacrtje, da železnisko progo Stranje-Imeno zaprejo, razkrili slovenski železnicaarji. Eden izmed vodilnih mož Slovenskih železnic, Edmund Skerbec, je namreč pred dnevi v pismu ministr-

vu za promet zapisal: »... obveščamo vas, da odsek proge Imeno-Stranje izkazuje nerentabilnost (izgubo) in je zato po predlogu upravnega odbora SZZ na listi odsekov, kjer je v letu 1993 možna ukinitve.« Ministrstvo doslej o tem se ni podalo mnenja. Ko ga bo, moralo upoštevati tudi želje Obsoveljancov in dejstvo, da ne gre zgolj zaradi nerentabilnosti razpuščati proge ob meji s Hrvasko, kjer so prebivalci že tako prikrajšani za prometne povezave z mestnimi središči.

DUNAJ / PODATKI POPISA PREBIVALSTVA 1991

Manjšin je več, Slovencev pa ne

Število Avstrijcev, ki govorijo manjšinske jezike se je - z izjemo Koroške - povečalo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Po objavi podatkov ljudskega štetja 1991 se število pripadnikov avstrijskih manjšin v Avstriji veka. Tudi pri Slovencih, samo ne na Koroškem!

V zadnjem štetju v monarhiji je živelo na območju danes Avstrije več kot 250.000 ljudi z nenemskim materinim jezikom. Pred 2. svetovno vojno jih je bilo se vedno več kot 150.000, pri štetju 1981 pa samo se 52.000.

V zadnjih desetih letih se je ta padajoči trend spremenil, ugotavlja Avstrijski centralni statistični urad na Dunaju. V preteklih dneh pa so bili objavljene

ni točni podatki popisa iz leta 1991.

Pri štetju 1991 je skoraj 80.000 Avstrijcev izjavilo, da govori enega izmed manjšinskih jezikov. Število je torej naraslo za več kot tretjino!

Najštevilnejša je narodna skupnost gradiscanskih Hrvatov. Na Gradiscanskem in na Dunaju jih je skupaj skoraj 30.000. Pred desetimi leti jih je bilo samo 20.000.

Tudi samozavest drugih narodnih manjšin narasča. Tako se je lani število češko govorečih Avstrijcev povečalo na 10.000. Madžari so se v preteklih letih »razm-

nozili« od 12.000 na 20.000. Slovaki ter Romi in Sinti so sele po cenzusu v letu 1991 bili (oz. bodo) uradno priznani kot narodna manjšina.

Medtem ko je sprememba trenda razvidna skoraj pri vseh narodnostnih skupinah v Avstriji, je videti samo eno izjemo: koroške Slovence. skupno število Slovencev v Avstriji je sicer naraslo. To pa zato, ker je bilo prvič starih 1700 stajerskih in 1800 dunajskih slovensko govorečih Avstrijcev. V narodnostno mešanem območju na južnem Koroškem se je za slovenski pogovorni jezik izjavilo - kljub naraslem pozitivnem imidžu slovenske - samo se okroglih 15.000 prebivalcev, deset odstotkov manj kot pred desetimi leti.

A n a l i z e strokovnjakov bodo dale odgovor na vprašanje, zakaj se zadeve na Koroškem razvijajo drugače. Koroški politiki, ki so v preteklih letih zatrjevali, da je zdaj na Koroškem glede narodnostnega vprašanja že vse v redu in da se stvari za Slovence dobro razvijajo, bodo verjetno iskali le izgovore za svoje prenapregnene prognoze...

KOROŠKA / OB VRBSKEM JEZERU IN V CELOVCU

Bosanske begunce so začasno namestili

Odločitvi avstrijske vlade botrovalo slabo vreme

IVAN LUKAN

CELOVEC - V noči na sredo so koroške oblasti pod nadzorstvom pooblaščenca za begunce na Koroškem namestile vseh 181 beguncev iz Bosne in Hercegovine, katerim je Avstrija na mejnem prehodu Korensko sedlo skoraj teden dni zabranila vstop v državo. Avstrija je svoje dejanje utemeljila s tem, da begunci niso imeli vizo za Veliko Britanijo. Obласти so begunce namestili v sindikalnem domu ob Vrbskem jezeru ter v Marjanišču v Celovcu.

Pristojni uradnik pri Uradu koroške deželne vlade, Gernot Steiner je dejal, da za begunce ni časovnih omejitev za bivanje na Koroškem. Izrazil pa je upanje, da bodo britanske oblasti prevzele večji del beguncev in na ta način prispevali k rešitvi problema.

Kot je Steiner povedal, begunci sprva niso hoteli sprejeti avstrijsko ponudbo, ker so se bali, da bi prisli v neko taborišče. »Sele ko smo jim povedali, da bodo nameščeni v sindikalnem oz. cerkvenem domu, so privolili v predlagano rešitev,« je dejal koroški uradnik.

Odločitev za Koroško kot začasno zatočišče so pospešile tudi slabe vremenske razmere

Kaj, če pride nov val ...

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Končno, pozno, toda ne prepozno - avstrijski kancler Franz Vranitzky in notranji minister Löschnak sta na torkovi seji zvezne vlade le odločila, da bo Avstrija sprejela begunce, ki so na Koroškem sedlu do zadnjega zamažali na angleške vize. Zdaj so na varnem na Koroškem, tudi prehodno namestitve so medtem spremenili v trajno, saj je koroški deželni glavar izjavil, »da jih nihče ne bo izgnal iz dežele.« Kljub temu se postavlja vprašanje, kakaj so se avstrijske oblasti oz. politika tako pozno odločili za ta humanitarni korak? Čemu so morali ubogi ljudje tako dolgo čakati v mrazu in snegu? »Kajpada, meni to tudi ni bilo vsek, pravi Löschnak, toda navsezadnje to ni avstrijski problem, saj imamo opraviti z neodgovornostjo drugih, ki so krivo ravnali: angleška humanitarna organizacija, ki je celotno zadevo hotela izvesti na svojo past; pa Slovenci, ki so 157 beguncem odprli pot do slovensko-avstrijske meje ter jih potem pustili tam stati. Razen tega pa: če bi jih Avstrija vzela že kar prvi dan, bi jih naslednji dan morda imeli kar 300 na meji...«

Kancler Vranitzky je zavohal, da bo njegov notranji minister že ob naslednjem vprašanju popolnoma pogorel. Logično vprašanje: kako bo vlada ravnala, če jih čaka jutri res 300 ali pojutritraj 3000 pred avstrijsko mejo? Bo avstrijska meja zaprta? Bodo begunci in vojne žrtve prepuščene mrazu pred mejo neusmiljene, birokratske Evrope?

Do vprašanja ni prišlo. Kancler je spretno zapletel pogovor, razlagal neko globalno strategijo Avstrije v vprašanju beguncev (in v širšem pomenu besede tujcev nasploh) in speljal novinarje na led, preden je odhitel na naslednji sestanek. odgovora na vprašanje - »Kaj, če pride nov val beguncev?« - ni.

Ostaja odprto se drugo vprašanje, ki ga je kancler sam nehoti nanesel: kaksna je sploh globalna strategija Avstrije v vprašanju beguncev in tujcev? Vranitzkyjevi suhi razlagi stoji nasproti nič kaj razveseljiva stvarnost: Haider in nacionalistična desnica mobilizirata za referendum proti tujcem, koalicijska vlada pa se temu ni konsekvntno zoperstavila, temveč do zadnjega trenutka ponujala Haiderju kompromisne rešitve vse tja do izrednega parlamentarnega odbora...

NOVICE

Pomoč koroških žena beguncem

CELOVEC - Zveza slovenskih žena v Celovcu je pretekli teden v Mežici predala 80 bosanskim otrokom topla oblačila in obutev, ki so jih zbrale v humanitarni akciji na Koroškem. »S pripravljenostjo slovenskih žena na Koroškem, pomagati žrtvam vojne v Bosni in Hercegovini, smo res zadovoljni,« je v imenu prizadevnih aktivistk poudarila tajnica SZS Milka Kokot.

»Planine v sliki«

CELOVEC - Kot vsako leto, vabi tudi letos Slovensko planinsko društvo v Celovcu na sodelovanje pri fotografskem natečaju »Planine v sliki«. Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30x21 cm, vsak udeleženec pa lahko odda tri slike. Vsaki sliki je treba dati geslo ter jo oštevilčiti, poslati pa jih je treba do najkasneje 31. decembra 1992 na naslov: Slovensko planinsko društvo Celovec, Tarviser Straža 16, A-9020 Celovec. Natečaj se seveda lahko udeležijo tudi planinci iz Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

Prenovljena Zadruga-market V Šentjakobu v Rožu

CELOVEC - V torek zvečer so v Šentjakobu v Rožu svečano odprli prenovljeno in povečano Zadrugo-market. Namesto prejšnjih 150 je sedaj kupcem na voljo 400 kvadratnih metrov prodajne površine, na policah pa si lahko sami postrežejo s preko 5000 različnimi proizvodi, od tega pa jih je 500 stalno z znižanimi cenami. Tudi oddelek z železninami je velik, predvsem pa je bogata izbira kovinskih izdelkov in raznoraznega orodja. Ta prodajni oddelek obsega kar 200 kvadratnih metrov. Za kmetijsko in gradbeno dejavnost so zgradili ogromno pokrito prodajno halo v površini 1000 kvadratnih metrov. S tem bodo dejansko pokrili vse potrebe, od močnih krmil, gnojil, kmetijskega orodja, do vsestranskega gradbenega materiala. Šentjakobska zadruga je v povečanje in posodobitev prodajnih prostorov vložila preko 20 milijonov silingov, ob tem pa pričakuje tudi povečan obisk iz Slovenije, predvsem iz Jesenic (15 minut vožnje) in Zgornjesavske doline, saj bodo kupci lahko na enem mestu nabavili vse, potrebeni pa bodo v slovenskem jeziku. Ob otvoritvi so spregovorili predsednik zadruga Alojz Baumgartner, predsednik združenje zveze Miha Antonitsch, šentjakobski zupan Josef Gressl, direktor ADEG Spittal, dr. Pacher, in direktor Krennbauer. (H.V.)

Avstrija podpisala listino za obrambo manjšinskih jezikov

DUNAJ - V Strasbourgu je enajst od skupno 27 držav Evropskega sveta podpisalo Listino za obrambo regionalnih in manjšinskih jezikov. Med enajstimi je tudi Avstrija, ostale države pa so Nemčija, Nizozemska, Danska, Finska, Madžarska, Liechtenstein, Luksemburg, Malta, Norveška in Španija. S podpisom se omenjene države obvezujejo, da bodo na svojem teritoriju manjšinske jezike ščitile in da bodo omogočile njihovo uporabo v solah, medijih, pravosuđu in v javni upravi. Po oceni Evropskega sveta je v Evropi kakih 40 do 60 manjšinskih jezikov.

KOROŠKA / TA ZIMA BO DRAŽJA, TODA ...

Smučarski centri pričakujejo letos znatno več Slovencev

Cene bodo letos poprečno za šest odstotkov višje - Na Mokrinah se sezona začne že 28. novembra, drugod pa teden dni kasneje

IVAN LUKAN

CELOVEC - Smučarski centri na avstrijskem Koroškem so na novo zimsko sezono dobro pripravljeni, ob pravem času pa je zapadel tudi prvi sneg. V Bad Kleinkirchheimu, na Mokrinah, in v Heiligenblutu pričakujejo več gostov kot v lansk sezoni, najavilo pa se je tudi znatno več Slovencev kot v preteklih letih. Tudi tragedija nesreča na Mokrinah ni zapustila negativnih sledov, so zatrili.

Voditelji teh treh najbolj znanih zimskih centrov na Koroškem so novo sezonsko ponudbo predstavili na tiskovni konferenci, katere se je udeležil tudi pristojni referent za turizem, koroški deželni glavar Christof Zernatto. Po prvi oceni čaka Koroško nova rekordna sezona, saj se je povpraševanje skoraj podvojilo. Razen prvi teden v februarju in

zadnji teden v marcu so kapacitete skorajda že izčrpane. Za vse tri zimске smučarske centre pa tudi velja, da so se cene v primerjavi s sezono 1991/92 v povprečju povišale za približno šest odstotkov. Torej: ta zima bo se dražja!

Na Mokrinah, največjem toda tudi najdražjem smučarski na Koroškem, bo dnevna karta stala 340 avstrij-

skih silingov, mladinci (16 do 23 let) plačajo 25 odstotkov manj, otroci med 5 in 15 let polovično ceno, za najmlajše pa je smučarsko veselje brezplačno.

Novosti za Mokrine sta prva snow-board proga ter posebno ugoden tedenski paket z vsemi ponudbami, ki pa znaša 5.900 silingov na osebo. Nova smučarska sezona se na Mokrinah

začne že 28. novembra.

Teden kasneje se začne sezona v Bad Kleinkirchheimu. Dnevna karta bo stala 320 silingov (za mladince in otroke velja isti popust kot na Mokrinah), novost pa je tako imenovana karta za prosti čas, ki velja tako za smučisce kot tudi za termalni bazen, tenis itd. Po vseh napovedih bo Bad Kleinkirchheim spet postal avstrijsko smučarsko središče za Slovence in Hrvate. Samo v tednu po 10. decembru jih bo nad 1.000.

Tretji smučarski center, ki se je predstavil, je Heiligenblut v severno-zahodnem kotu Koroške. Tudi tu je povpraševanje zelo veliko, pedvsem za mesec januar in februar 1993. Dnevna karta za odrasle stane tu 300 silingov, posebno ugoden je tudi enotedenski paket za 4.800 silingov. Modernizirali so tudi žičnico in s tem tudi povišali njeno kapaciteto.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite

v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec

* Beljak

* Bekštanj

* Brnca

* Borovlje

* Galicija

* Globasnica

* Goselna vas

* Grabštanj

* Hodiše

* Kotmara vas

* Kriva Vrba

* Labot

* Področca

* Podgorje

* Psinja vas

* Podklošter

* Podgorje

* Ruda

* Selo pri Škocijanu

* Svatne

* Št. Ilj

* Škocijan

* Šmarjeta v Rožu

* Šmohor

* Šmihel/Pliberk

* Št. Primož

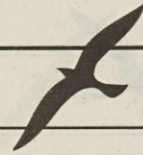
* Struga

* Tinje

* Velikovec

* Vrba

* Železna Kapla

NOVICE

Mario Cuomo: »ZDA niso protekcionistična dežela«

RIM - ZDA niso protekcionistična dežela, tesno sodelujejo z Evropo, na notranji ravni pa si prizadevajo za zmanjšanje deficita in za nov zagon na gospodarskem področju, saj je za investicije v infrastrukturo namenjenih 20 milijard dolarjev: to je podoba Clintonove Amerike, ki jo je orisal guverner zvezne države New York Mario Cuomo, od včeraj na obisku v Italiji. Cuomo, ki so ga za nekaj casa, pred Clintonovim vzponom, omenjali celo za možnega demokratskega kandidata za Belo hišo, se bo v Italiji zadržal do torka. Včeraj se je med drugim sestal s predsednikom republike Scalfarom, z ministrskim predsednikom Amatom in z zunanjim ministrom Colombom. Tako Cuomo kot Colombo sta poudarila tesne vezi med obema državama, vodja italijanske diplomacije pa mu je izročil tudi poslanico za novega predsednika.

Srečanje o odnosih s sosednjimi državami

BENETKE - Deželi Furlanija-Juljska krajina in Veneto bosta izvedli nekaj skupnih pobud za razvoj vsestranskega gospodarskega sodelovanja med Italijo, Slovenijo in ostalimi vzhodnoevropskimi državami. Med temi prednjaci ustanovitev posebne finančne družbe, ki bo nudila gospodarskim operaterjem vse potrebne informacije in servise za investicije v sosednjih državah. Ta družba bo imela svoj sedež v Gorici, medtem ko bodo v Pordenonu in kratkem ustanovili družbo Fin. Est. O teh in o podobnih vprašanjih sta se na včerajšnjem sestanku pogovarjala predsednik deželne uprave Veneta Franco Frigo in odbornik za finance Furlanije-Juljske kajine Bruno Longo. Nova goriska ustanova bo imela svoje urade tudi v Venetu. Za to pomembno gospodarsko pobudo je država za letošnje leto namenila milijardo in pol lir, ustanova pa že ima tudi svoj statut. Pri njenem upravljanju in financiranju bosta v bližnji bodočnosti sodelovali tudi avtonomni pokrajini Trento in Bocen.

Jutri v Gorici srečanje med SSK ter LDS

GORICA - V okviru dvostranskih sestankov, za katere je dala pobudo Slovenska skupnost z namenom, da se pogovori z vsemi strankami, ki so zastopane v skupščini Republike Slovenije, se bo jutri v Gorici sestala z zastopniki Liberalno demokratske stranke. V delegaciji LDS bosta, poleg drugih, Jože Skolc, vodja poslanskega kluba LDS in Ljubo Sirc, predsedniški kandidat iste stranke, delegacijo SSK pa bosta vodila deželni tajnik Ivo Jevnikar in deželni predsednik Marjan Terpin.

F-JK dobro zastopana v vsedrzhavnem svetu ANCI

VIDEM - Dežela Furlanija - Juljska krajina je dobro zastopana v vsedrzhavnem svetu ANCI (Združenje italijanskih občin). Vanj so namreč stopili videmski zupan Pietro Zanfagnini, oglejski zupan Nevio Puntin ter trzaska občinska odbornika Dario Rinaldi in Sergio Trauner. Po statutu pa sta člana se predsednik deželne sekcije Giannino Ciuffarin in trzaski zupan Giulio Staffieri. Do imenovanja je prišlo ob koncu vsedrzhavnega kongresa ANCI, ki se ga je udeležilo 26 upraviteljev iz F-JK v zastopstvu prav tolikih občin.

Konzorcij za kraški marmor na promociji v Budimpešti

TRST - V okviru svojega promocijskega programa bo Konzorcij za kraški marmor 23., 24. in 25. t.m. na promocijskem mitingu v Budimpešti, namenjenem madžarskim arhitektom, inženirjem ter operaterjem, ki delujejo na tem področju. Pri pobudi sodeluje tudi multinacionalna družba Mapei, ki se ukvarja z lepili za marmor in z restavracijo samega marmorja. S pobudo želijo pospešiti trgovinsko menjavo v tem sektorju med Trstom in Madžarsko ter obenem posredovati podrobno informacijo glede uporabe kraskega marmorja in metod aplikacije.

Urednika revije Jurina in Franina na obisku pri SKGZ

TRST - Včeraj sta bila na obisku pri SKGZ v Trstu Armando Debeljuh in Aldo Kliman, direktor in glavni ter odgovorni urednik revije Jurina in Franina, ki jo izdaja založba Libar od grozda iz Pule. Predstavlja sta dejavnost založniške hiše, ki je na povsem izvirni in ustvarjalni način, kljub objektivnim težavam uspešno prisotna na tržnici. Revija Jurina in Franina je v okviru te dejavnosti resničen cvet v gumbnici in vizitka, s katero se lahko predstavi tudi najbolj zahtevnemu bralcu. Periodično publikacijo odlikujeta visoko profesionalna grafična zasnovana in razkošen barvni tisk, njena resnična vrednost pa je v tem, da prinaša skrbno izbrane izseke istrske kulture na vseh področjih. Revija izhaja v hrvaškem in italijanskem jeziku, izdajatelj pa je veliko do tega, da bi čimprej lahko prislo tudi do izdaje v slovenscini. Zanimivo je, da sta se gosta, ne da bi to prej vedela, zaslala ravno v hiši, kjer je Jurina in Franina pred 70 leti začela izhajati v okviru nekdanjega društva v Edinost. Posrečena okolščina in vsekakor spodbura k sodelovanju.

Popravek

V članek z naslovom »Jadranska pristanišča naj izkoristijo prilžnost«, ki smo ga objavili včeraj na 8. strani, se je vrnila napaka. V drugem stavku prvega odstavka je pisalo, da »Gornjejadranska pristanišča ne bodo smela za nobeno ceno izkoristiti te izjemne prilžnosti...«, v resnici pa velja seveda ravno nasprotno, kar je sicer že jasno povedano v naslovu.

RIM / VATIKAN ZAOSTRIL POLEMIKO

Cerkveni krogi koncentrično v napad na Bossija

Odkriti pozivi katoličanom, naj ne podpirajo Severne lige

Prvak Severne Lige Umberto Bossi med včerajšnjimi predstaviljivimi kandidati na bližnjih volitvah (AP)

RIM - Cerkve ne bila nikoli naklonjena Umberto Bossiju. Toda v zadnjem tednu se je njena nenaklonjenost spremenila v odkrito ofenzivo. Pred nekaj dnevi je nek skof javno odsvetoval katolicanom, da bi volili to ligo. Včeraj pa je Bossija začela »obstreljevati« težka artiljerija: napadatelja ga reviji "Civiltà cattolica", ki jo izdajajo jezuiti in katere kratke odnose preventivno prebere Vatikan, in "Il Regno", ki jo izdajajo dahonijanci v Bologni, besedno bolj zmeren, zato pa nič manj odločen v poudarjanju enotnosti Italije kot vrednote pa je tudi vatikanski dnevnik "L'Osservatore romano".

Kaj je pravzaprav "zakuhal" voditelj lige? Najbolj neposredna je revija "Il Regno": »Frontalni napadi lige zoper katoliške predstavnike so razlog več za razliko med katoliškim svetom in protestom lig.« Odnosi se zaostrojujejo, v Bossijevi napadalnosti in izrazoslovju pa Cerkev vidi se razlog več za podčrtovanje distance.

Vendar, kot pojasnjuje "Civiltà cattolica", spor ni samo v neustreznem izrazju. Cerkev ocenjuje ligo kot "zelo nevarno in destruktivno gibanje" zaradi njenega "neoliberalizma in etničnega federalizma". Pri tem pa italijanske politike opozarja, da lige ne bodo samo kratkotrajen trenuten pojav, kot je bilo takoj po vojni Gianninijevo gibanje "Navadnega človeka". Lige imajo zlasti med srednjim

slojem precejšnjo prepravevalno moč in veliko sposobnost prodiranja. Državi in njenemu vodstvu zastavljajo tri pomembne probleme, kot so reforma strank in zamenjava političnega vodstva, reforma države in reforma politike do Juga. Toda, dodaja jezuitska revija, resitve, ki jih predlaga Bossi, so povsem nesprejemljive.

Zakaj? Na to odgovarja "L'Osservatore romano". Iskanje boljše in ustrežnejše deželne razčlenjenosti italijanske države je povsem legitimna, medtem ko ni sprejemljiv model "ločenega razvoja", ki ga list primerja kar z apartheidom. Prebivalci Severne Italije, dodaja, se niso borili proti germanskim cesarjem in niso delali za razvoj in modernizacijo države, da bi danes razpihovali kulturo zapirano in nezanimanja za druge. Ob ugotovitvi, da je "Milan resnično velik, ko skrbi tudi za druge", ob poudarjanju, da je bila enotnost države vrednota odpornosti, ob pozivanju intelektualcev, naj se angažirajo v boju zoper ligo, tudi "L'Osservatore romano" ocenjuje kot zelo hudo dejstvo, da nekateri katoliki sprejemajo "projekte in teorije, ki so antiteza skupnemu dobrem" in apelu skofov, da "bo država rasla samo, če bo enotna".

Cerkev se je torej odločno mobilizirala zoper lige. V kolikšni meri je bodo severnoitalijanski katoliki poslali na pot, pa bodo v kratkem pokazale volitve v Vareseju in Monzi. (vt)

ŠPETER / PREDSTAVITEV KNJIGE O FURLANIH IN SLOVENCIH

Prispevek k strpnosti

RUDI PAVSIC

»Furlani in Slovenci v Furlaniji - primerjava dveh narodov«, ki so ga marca leta 1991 pripravili v Cedadu.

Na dvodnevem posvetu, katerega sta se udeležila tudi videmski nadškof Alfredo Battisti in pomožni skof Pietro Brollo, je tekla beseda o kulturni in verski prepletenosti obeh narodnih skupnosti na tem območju.

Podrobno o tem so poročali ljubljanski metropolit dr. Alojzij

Sustar, mons. Franc Rupnik iz Kobarida, Aldo Moretti iz Vidma ter odgovorni urednik petnajstnevnika Dom Marino Qualizza.

Na predstavitvi knjige, ki je najavljena za 18. uro, bodo sodelovali sam videmski nadškof Alfredo Battisti (spregovoril bo na temo: Vrasčanje kulture v vero), prof. Alberto Gasparini (Manjšine v skupnosti Alpe-Jadrana po padcu komunizma), ravnatelj goriskega raziskovalnega

ŠOLSTVO / VPRAŠALNIK JE IZZVAL VAL PROTESTOV

Z anketo je šolski skrbnik popisal tuje šolarje v Trstu

Gre predvsem za begunce iz bivše Jugoslavije in Slovence

MARJAN KEMPERLE

Neznana so pota trzaskе javnosti ali vsaj enega od njenih delov. Neznana in kdaj pa kdaj tudi protislovna. Zaustavimo se na primer ob vprašanju hrvaških in bosanskih beguncev. Letos poleti so številna združenja in ustanove organizirale in pripravile številne solidarnostne akcije za nesrečne žrtve vojne viharja v bivši Jugoslaviji. Trst je zacasno sprejel nekaj sto beguncev, ki jih je italijanski minister za begunce Margherita Boniver tudi obiskala na veleseljskem razstaviscu. Takrat se je pozanimala predvsem, kako je z otroki: ali imajo dovolj hrane, oblek, igrac, pa tudi, ali jim je zagotovljeno solanje.

Mnogo od teh otrok, uencev in dijakov, se je v letošnjem šolskem letu vpisalo v trzaskе sole: osnovne, nizje in visje srednje; italijanske in slovenske. Italijanska

država jim je tako zagotovila pravico do študija. Slovenski pregovor pa pravi, da ni vse zlato, kar se sveti, in tako je bilo tudi z vpisi tujih uencev in studentov v trzaskе sole. Mnogim dijakom je bil vpis otezkocen, ces da niso imeli dovoljenja za

Dijaki pred vhodom trgovskega tehničnega zavoda Zois (foto Križmančič)

bivanje v Italiji za študijske namene, po drugi strani pa je bilo mnogim receno, da lahko dobijo dovoljenje za bivanje le, če so vpisani na kako državno solo. Zmesnjav in manjkalo, nesporazumov tudi ne, vse to seveda na škodo samih uencev in dijakov.

Kot da tega ze ne bi bilo dovolj, je v začetku šolskega leta pridalo svoj pisrker se trzasko šolsko skrbništvo. Šolski skrbnik Vito Campo je poslal ravnateljem vseh trzaskih sol - italijanskih in slovenskih - okrožnico s priloženim vprašalnikom, ki so ga morali izpolniti tuji solarji. V okrožnici piše, da zeli

skrbništvo v vprašalnikom ugotoviti, kolikšna je dejanska prisotnost tujih solarjev na trzaskih solah.

»V primeru, da gre za uence slovenske, hrvaške in srbske narodnosti, morajo le-ti sporočiti, ali so bivajoči v Trstu, ali pa se peljejo v Trst. Pri tem gre seveda spomniti, da je za vpis tujih solarjev potrebno dovoljenje o bivanju za študijske namene, kot to določa zakon št.39 z dne 28. 2.1990.« piše nadalje v okrožnici. Šolski skrbnik nazadnje naproša ravnatelje, naj čimprej vrnejo skrbništvu izpolnjene vprašalnike. Podobne vprašalnike

je šolsko skrbništvo poslalo na sole ze v prejšnjem šolskem letu. Letos ponavlja akcijo, da bi izvedelo za »dejansko prisotnost« tujih studentov v trzaskih solah. Za ugotovitev prisotnosti pa bi zadostovalo, da bi skrbništvo pobaralo posamezne sole o številu vpisanih tujih dijakov.

Vprašalnik s svojimi 13 vprašanji »zahteva« mnogo več, in prav to je dvignilo zadnje dni v mestu mnogo prahu.

Anketa ni anonimna, saj sprašuje za ime in priimek učenca; tuj solar mora odgovoriti, koliko casa zivi v Italiji, koliko casa v Trstu, zakaj se je njegova družina izselila

(zaradi političnih, ekonomskih, študijskih, delovnih razlogov); nadalje sprašuje, koliko casa se namerava družina ustaviti v Italiji, katera skrbstvena ustanova pomaga družini, ali je že obiskoval kako drugo italijansko solo, kaksno je učenje znanje italijanskega jezika, kaksno konkretno pomoč potrebuje pri solanju, kaj mu povzroca največje težave in pri katerih učnih dejavnostih dosega najboljši uspeh. Zadnji dve vprašanji sta bili najbolj sporni: spraševali sta po »domnevem kulturnem nivoju družine« in po veroizpovedi.

Cemu vsa ta podrobna vprašanja? Komu bodo služili odgovori?

V zadnjih tednih smo bili priča številnim izpadom trzaskih desničarskih sil, ki so se znesle najprej nad katehete, ki poučujejo na slovenskih solah, a niso italijanski državljani, nato nad »tuje studente v solah« slovenskim učnim jezikom«. Gre vprašalnik, ki pomeni dejanski popis tujih uencev v trzaskih solah, jemati kot poklon tem akcijam?

Naj bo tako, ali pa tudi drugače, dejstvo ostaja: Trst, ki se je pred meseci raznežil ob krutih usodah beguncev, jim sedaj meče polena pod noge...

DEŽELA / POLEMIKE V SAMEM ODBORU

Pomanjkanje sredstev ogroža kulturne pobude

V nevarnosti je med drugimi prestižna čedajska Mittelfest, za katero Dežela ba je nima denarja

BREDPAHOR

TRST - Kdo je vreden večje pozornosti: hendikepirani ali Mittelfest? Ne gre za poceni provokacijo, temveč za precej ostro polemiko, ki se je razvila v okviru deželne odbora Furlanije-Juljske krajine, ki se je moral - kot vsi tovrstni organizmi sirom po Italiji - ubadati z zelo zgocim problemom klestenja sredstev. Denarja ni: to je danost, s katero se morajo očitno sprijazniti vsi, vendar pa zato postaja se veliko bolj umestno vprašanje o kriterijih, po katerih se porazdelijo razpoložljiva sredstva.

V precej ostri razpravi o porazdelitvi denarja, ki ga bo deželna uprava FJK resnično imela na voljo v prihodnjem letu, je padla tudi marsikatera zolcna opazka. Tako je na primer predsednik deželne vlade Vinicio Turellu izjavil, da je letošnja prireditev Mittelfesta v Cedadu stala približno tri milijarde lir, razne prireditve pa naj bi si ogledalo vsega skupaj osem tisoč oseb. Takih pobud - pa naj bodo se na tako visoki ravni - si Dežela kratkotalo ne more privoščiti! Deželna odbornika za kulturo Silvano Antonini in Canterin in za trgovino in turizem Gioacchino Francescutto sta drugačnega mnenja: denarja resda ni, vendar bi lahko Dežela drugje in drugace stedila, predvsem pa bi se morala bolj smotrno upravno organizirati. Se posebej je bil gorak

Turellu za njegove izjave Francescutto, ki je dejal, da kulture ne gre zgolj podrežati ekonomski racunici. V turizmu je konkurenca s sosedami zelo ostro, zato mora FJK se popestriti kulturno ponudbo. Ne samo, da je treba Mittelfest, ki med drugim nudi možnost za multimedialno sodelovanje držav in dežel skupaj osem tisoč oseb. Takih pobud - pa naj bodo se na tako visoki ravni - si Dežela kratkotalo ne more privoščiti! Deželna odbornika za kulturo Silvano Antonini in Canterin in za trgovino in turizem Gioacchino Francescutto sta drugačnega mnenja: denarja resda ni, vendar bi lahko Dežela drugje in drugace stedila, predvsem pa bi se morala bolj smotrno upravno organizirati. Se posebej je bil gorak

Vzporedno s polemiko

znotraj deželne odbora, pa se je vnela tudi ze precej obicajna razprava na relaciji Trst-Videm. V njo je posegel trzaski odbornik za kulturo Alessandro Perelli, ki Deželi očita, da vse večje razstave prireja v Furlaniji, kot primer je navedel zanimive v Villi drage razstave v Tullio Manin (na sliki eden od razstavljenih predmetov), v Trstu pa je zaradi osipa sredstev vse tovrstne pobude postopoma opustila.

Olja na ogenj je prilila vest, da so morali prekmakniti filmsko srečanje »Alpe Adria Cinema«, ki bi moralo biti v Trstu od 4. do 8. decembra letos. Krivec je spet denar, vendar pa bodo prireditelje le organizirali, čeprav z zamudo in verjetno nekoliko »okleseno«.

SOVODNJE / GLAVNI ODBOR ZVEZE SLOVENSКИH KULTURNIH DRUŠTEV

Kakšna vloga ZSKD v korist svojih članic

Decembra seminar o učinkovitejšem delu zveze

DAMIANA OTA

Predsednik ZSKD Ace Mermolja

SOVODNJE - Kakšna naj bo vloga Zveze slovenskih kulturnih društev poleg že jasne naloge, da povezuje slovenska društva v deželi F-JK? Katere so smeri, ki jim bo morala ZSKD slediti, da bo njeno delovanje res odgojavljalo in koristilo članicam? Prevetriti je treba nekatere vsebinske in organizacijske usmeritve: v to silijo objektivne okolščine, a tudi sama dinamika Zveze kot celote. Premišljene kulturne pobude lahko spodbujajo k razmisleku široko javnost, obenem dodatno bremenijo "občajno" delo. Istocasno se torej postavlja vprašanje, kako izboljšati odnos z društvi in posameznimi skupinami, da bi se ta dragocena vez ne pretrgala, posebno pa zato, da bi resnično skupne odločitve in razmišljanja vsem olajšala delo in spodbujala k iskanju cim primernejših oblik kulturnega izražanja.

O srednja tema glavnega odbora, ki ga je ZSKD predsinocnim sklicala v sovodenjskem kulturnem domu in ki ga je vodil predsednik Ace Mermolja, je bil seminar o ljubiteljski kulturi, ki naj bi spodbudil širši in poglobljen razgovor znotraj in tudi o ZSKD, z

namenom, da izlušči ključne vsebine za boljše vsebinsko in organizacijsko delo Zveze. Seminar se bo začel že v dopoldanskih urah in bo zastavljen na nekoliko neobičajnih osnovah, tako da bo v enodnevnem "delu" lahko res prišlo na dan mnenje oz. razmišljanje vsakega posameznega udeleženca - predstavnika raznolike društvene stvarnosti. Srečanje bo v nedeljo, 13. decembra t.l., v Dijaskem domu v Gorici, postavilo pa naj bi temelje tako boljsemu sodelovanju kot tudi vsebinsko bogatejšemu občnemu zboru, ki bo prihodnjo pomlad.

Glavni odbor ZSKD je

cem iz vojnih območij bivše Jugoslavije, med zavzemanja za boljše dobrososedske odnose pa sodi niz kulturnih srečanj z italijansko skupnostjo iz Pirana.

Iz vsega tega izhaja ugotovitev, da se ZSKD resno zavzema za udeležanje sožitja in sodelovanja ne le z besedo, temveč z "otipljivimi" dejanji, ki ponujajo prave prilike za srečanje in izmenjavo mnenj. V vseh treh pokrajinah ZSKD deluje se posebej kot povezovalni in oporni dejavnik za delovanje številnih kulturnih društev in skupin. Pri tem pa zeva zaskrbljivoca praznina na ravni pretoka informacij med uradi oz. vodstvom ZSKD in društv: danes je obveščanje o delovanju in ustvarjalnosti cedalje pomembnejše pri dokazovanju obstoja neke kulturne stvarnosti. Seveda so za to potrebni boljši stiki, tudi s strani posameznih društev, potrebna je prisotnost.

Z dejanskim soočanjem med različnimi zahtevami in željami bo vloga bodisi ZSKD kot društev in skupin imela res pravi učinek, viden in zaznaven. S prisotnostjo in tvorno sodelovanjem lahko odkrivamo tudi boljše pot v bodočnost, kar seveda ni enostavno, a tudi nemogoče ne.

REFORMA POKOJNINSKEGA SISTEMA (1)

Katere novosti prinaša prenovljeni normativ na področju pokojnin

Važnejša določila vladnega osnutka

BORIS SIMONETA

Prenovljeni normativ, ki urejuje obvezno pokojninsko zavarovanje, postaja stvarnost. Ministrski svet je v torek na osnovi smernic pooblastilnega zakona parlamenta sestavil osnutek pooblaščenega odloka, ki dejansko uvaja vsebinsko precej spremenjen režim pravic na področju socialnega skrbstva. V roku 15 dni se bosta o ukrepu morali izreči pristojni komisiji pri poslanski zbornici in senatu, nakar bo vlada izdala dokončni ukrep, ki bo stopil v veljavo s 1. januarjem 1993. Če upoštevamo odločnost vlade, ki se je pri odobritvi normativa v skrajnem primeru pripravljena poslužiti tudi zaupnice, in pa zadovoljstvo sindikalnih organizacij, ki so jih silile prilagajanje pokojnin realni rasti inflacije, lahko torej mirne duše napovemo, da bo formulacija sedanjega besedila pokojninske prenosne ostala dejansko nespremenjena se po teh zadnjih preverjanjih.

Ze nickoliko krat napovedana pokojninska reforma se je skozi dve desetletji neskočno vlekla kot kurja creva. Ker pa ni obstajala prava politična volja, da bi presekali s prakso privilegijev in diferenciranega tramatana različnih kategorij delovnih ljudi (vseh pokojninskih skladov je v Italiji kar 48 in razpon pravic je dokaj širok), so razne vlade s sprotnimi polovičnimi tamponskimi ukrepi le krpale (proracunske) luknje, kar je v vse večji normativni zmede se slabsalo položaj. Sedaj je vendarle vlada presekala gordijski voz in na organski način postavila temelje za dolgoročno osnovanje pokojninskega zavarovalnega sistema. Da se razumemo, sploh ne moremo govoriti o reformi, ker ta termin ima v sebi

pozitivni prizvok. V resnici pa gre za pokojninsko preosnovo, s katero hoče država ublažiti in sanirati astromski državni primanjkljaj, seveda na kozi zavarovancev, ki bodo primorani zagrizti v kisló jabolko.

Najnovejša inačica pokojninskega skrbstva naj bi uresnila sicer ambiciozne cilje, da pravičnejše zakolici pravice, da postopoma uvede isti režim za vse zavarovance, tako pri zasebnem kot javnem sektorju in da nikakor ne okrne že pridobljenih pravic. Vse bolj pa si bo poleg obveznega zavarovanja utiralo pot dopolnilno pokojninsko zavarovanje pri zasebnih zavarovalnicah.

Postopno višanje upokojitvene starostne meje na 65 oz. 60 let za ženske pravzaprav predstavlja le prilagajanje ustaljenim standardom, ki že veljajo v večini ostalih razvitih držav. Odvisni delavci in državni uslužbenci se bodo tako le prilagodili starostnim omejitvam, ki so doslej že veljale za samostojne delavce (obrtnike, trgovce in kmete), ki so doslej bili v podrejenem socialnem položaju. Poleg postopnega večanja najnižje zavarovalne dobe za pridobitev pokojnine od 15 na 20 let, gre med najpomembnejšimi novostmi omeniti prepoved kopčenja pokojnine in place oz. dohodka od samostojne dejavnosti, pravica do integracijskega dela minimalne pokojnine bo pogojena tudi od zakončevega dohodka, spremenil se bo način izračunavanja, v nasprotju s pričakovanji pa bo ovrednoten donos pokojnine delavcev s srednje-visokimi prejemki, ki presegajo »pokojninsko streho« (52 milijonov lir). O vsem tem bomo podrobneje poročali v naslednjih dneh.

NOVICE

V Trstu bo zasedanje o otrokovih pravicah

TRST - Tako rekoč vsak dan je kar lep del dorasajoče mladeži, posebno se iz družin, ki živijo na družbenem obrobju, podvržen raznovrstnim oblikam izkoriščanja, sikanam, celo gnusobam. In vendar je generalna skupščina Organizacije združenih narodov sprejela leta 1989 konvencijo o otrokovih pravicah, ki jo je osvojilo več kot sto držav.

Toda do kaksne mere te države konvencijo pravzaprav spoštujejo oziroma, katerih njenih dolocil se ne držijo? O tem bo govor na mednarodnem zasedanju z naslovom «Mednarodna zaštita otrokovih pravic», ki bo pod okriljem Unesca od 23. do 25. novembra na sedežu Mednarodnega študijskega zavoda za človekove pravice v Trstu (Ul. Cantu'10).

Pobudo je predstavil javnosti deželni odbornik za socialno pomoč Carmelo Calandruccio ob izrecnem poudarku, da nikakor ne bo slo za utopično obravnavanje te zgoče problematike, ampak za stvaren pristop k vprašanju, ki ga je nujno treba rešiti. V resnici bodo nastopili na zasedanju, katerega organizacijo je Unesco poveril predsedniku omenjenega trzaskga instituta Guido Gerinu, strokovnjaki iz vrst Evropskega sveta in samega Unesca pa tudi iz nekaterih držav podpisnic konvencije OZN. Predvidena je tudi udeležba ministrice za socialne zadeve Ariana Bompianija.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel: 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomski propagandni: Trst in Gorica: Publist
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesečna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

VINOGRADNIŠTVO / LASKAVE OCENE O KVALITETI BRIŠKIH IN FURLANSKIH VIN

Brici pozorni na spremembe na italijanskem in tujih trgih

MARKO WALTRITSCH

GRADISCE OB SOCI - V Furlaniji - Julijski krajini se pridelata le dve stotinki italijanskih vin. Njihova kvaliteta pa je nadpovprečna, naravnost odlična. Vinogradniki so znali upoštevati koristne nasvete enologov se zlasti kar se tice kletarjenja. Zaradi tega so vina te dezele zelo cenjena ne le na italijanskem, marveč tudi na svetovnem trgu. Ne le cenjena, ampak tudi dobro plačana. Za steklenico kvalitetnega vina moramo pri proizvajalcu plačati od 10 do 30 tisoč lir. Tu pa tam vino dobis tudi ceneje, marsikje pa moraš vino plačati tudi dražje. Dovolj je omeniti Joska Gravnerja na Oslavju pri Gorici, kjer moraš za steklenico njegovega vina seci globoko v denarnico. Josko je sicer pojem zase, saj slovi v samem vrhu italijanskega vinogradništva.

Uveljavila so se se zlasti vina v goriskih Brdih in v vzhodnofurlanskih gricah na tistem ozemlju, ki Krmin povezuje s Cedadom. Starejši Brici se prav gotovo spominjajo starih časov se izpred dvajset let, ko so trdo garali in malo zaslužili. Dandanes pa povsod v Brdih vidimo lepo urejene nove vinograde, lepo urejene kleti in seveda lepo urejene stanovanjske hiše.

Kvaliteta je seveda prva stvar. Brez primerne reklame pa tudi ne gre. Poleg tega pa mora tudi vinogradnik biti pozoren na vse novosti, na nove prijeme, na nove izzive, na nove

zelje in navade potrošnikov, na spremembe na tržišču. Zaradi tega vinogradnike ne vidis samo na delu med trtami ali v kleti. Vidiš jih na sejmi, posvetih, strokovnih srečanjih. Sodelujejo na tekmovanjih in vinskih sejmih in skoro ga ni vinogradnika, ki ne bi imel v svoji kleti števil-

nih diplom.

Ce hoces prodajati na italijanskem trgu, potem moraš biti vsako leto na Vinitaly v Veroni, na sejmu, kjer se nekaj dni razkazuje vse, kar v Italiji ima opravka z vinom. Vsako leto smo tam srečali številne Brice, ki so v to promocijo vložili težke milijone.

Investicija pa se jim izplača, saj bi drugače marsikdo ne vedel zanje. Prav zaradi tega je že kar nujno, da so njih točni podatki objavljeni v zajetnem katalogu, ki izide vsako leto na tem veronskem sejmu.

Uveljaviti vin pa pomagajo tudi taka srečanja, kakršno je pred dnevi bilo v Gradiscu ob Soci in se v nekaterih drugih krajih dezele. V mislih imamo 1. mednarodno konvencijo o furlanskih vinih (pod to oznako gredo na trg tudi vina iz naših Brd in tudi vina pridelana na goriskem ter trzaskem Krasu). Priredilo jo je združenje Arcigola Slow Fodd. To so sladkusi, ki sta jim vsek dobra hrana in dobra pijaca. Iz dvajsetih držav je v Gradisce prišlo nad 350 ljudi. Med temi veliko specializiranih novinarjev, ki bodo o teh vinih pohvalno pisali in s tem tudi pripomogli k njih nadaljni uveljavitvi. Seveda so tam bila na pokusnji izbrana vina pridelana v teh krajih.

Da se naši vinogradniki ne ukvarjajo samo s kmetovanjem in trgovino in da se tudi drugače hočejo specializirati na tem področju najdemo dokaz tudi na naši sliki. Milojka in Ingrid Pintar, mati in hči, žena in hči znanega vinogradnika Borisa, doma iz Steverjana, sta se letos izučili za someljerki. V tej novi vlogi sta, kot je razvidno na sliki Sebastiana Visintina, s

številnimi kolegi in kolegicami sodelovali na že omenjenem srečanju v Gradiscu. Tudi pri nas imamo cedalje več sommeljerjev, s tem se seveda ukvarjajo tudi ženske.

Prav pa je, da omenimo tudi zelo hvalevredno založniško pobudo združenja Arcigola. Znano je po svojih gastronomskih vodnikih po italijanskih gostilnah (občajno se izogibajo zvenecim imenom, obujajo spomin na majhne gostilne, kjer ti postrežejo z domaco hrano).

Tokrat so izdali zares zajeten (1200 strani) katalog z naslovom Guida ai vini del mondo. V njej so opisali 1.900 kleti in 5.000 vin. Seveda so tu omenjeni tudi nekateri vinogradniki iz naših krajev. Cisto jasno pa je, da so sestavljalci kataloga izbirali po lastnih nagibih, zaradi tega marsikateriga znanega imena v njem ne bomo našli. Poleg italijanskih je veliko prostora namenjenega vinom iz drugih držav. Se zlasti pomembni so naslovi kalifornijskih vinogradnikov, saj le ti danes najbolj konkurirajo evropskim.

V katalogu so tudi imena nekaterih vin in vinogradnikov iz Slovenije. Ni jih veliko. Največ je seveda Primorcev, najdemo pa tudi Stajerce. Navedena je tudi cena, ki je, z redkimi izjemami, med najbolj nizkimi. Ocitna je razlika med vini pridelanimi v Brdih na obeh straneh meje.

A.W.S. GO

Že več kot osemdeset let skupno delamo za rast in razvoj našega mesta.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

NOVICE

V poslanski zbornici
o Samu Pahorju

Prizadevanja Sama Pahorja za uveljavljanje naših pravic so odjeknila tudi v poslanski zbornici, kjer so predstavniki »Zelenih« (prvi podpisnik posl. Marco Boato) naslovili na predsednika vlade in na notranjega ministra vprašanje z zahtevo po pismenem odgovoru v zvezi z zadnjim dogodkom, ki je Pahorja pripeljal celo za rešetke.

Poslanci želijo izvedeti, če je res, da je Pahor že 26. septembra letos obvestil tržaško kvesturo, dana-merava 4.10., 1.11. in 6.12. prirediti javne shode iz protesta proti zavlačevanju pri odobritvi manjšinske zaščite. Vprašal je tudi, če funkcionarji in agentje, ki so ob teh priložnostih zadolženi za javni red, lahko sami ali s pomočjo prevajalca dajejo morebitne ukaze, navodila ali prepovedi tudi v slovenskem jeziku in da se je sam Pahor med demonstracijo 1. novembra kar petkrat zamen obrnil do podkvestorja, da bi poskrbel za prevajalca. Zato sprašujejo, kaj nameravata vlada in zlasti notranje ministrstvo ukreniti, da bi pripadnikom slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Juljski krajini zagotovili pravico do uporabe lastnega jezika v odnosih z oblastmi, kar celo ustavno sodišče označuje za najnižjo raven zaščite neke jezikovno priznane manjšine.

Dovoljenja za uporabo
toksičnih plinov

Tržaška Krajevna zdravstvena enota je razpisala izpitni natečaj za pridobitev habilitacije za uporabo toksičnih plinov v letu 1993. Zainteresirani morajo vložiti prošnjo za udeležbo na izpitu najpozneje do 31. januarja 1993, podrobnejša pojasnila pa jim bodo dali na oddelku za javno higieno in ekologijo pri KZE v Trstu, Ul. Farneto 3 (tel. 7765186).

Podelitev diplom
novim bolničarjem

V ponedeljek, 23. novembra, ob 10. uri bo v tržaski kinodvorani Ariston (Drevored Gessi 14) slovesnost ob podelitvi diplom novopecemim poklicnim bolničarjem in usposobljenostnih potrdil o specializaciji na področju psihiatrične in sorodne oskrbe, pridobljenih pri tržaski KZE, pa tudi ustreznih potrdil za tehnično asistenco delo v solskem letu 1991-92. Ob tej priložnosti bodo razdelili tudi pet študijskih stipendij, ki jih je namenil Primo Rovis ravno tolikim zaslužnim študentom iz triletnega tečaja 1991-92 in posledične prakse.

Vloga nemščine
v novi Evropi

Danes ob 16. uri bo v kongresni dvorani Trgovinske zbornice v Trstu (Ul. S. Nicolo'5) zasedanje na temo »Vaznost nemškega jezika v novi ekonomski geografiji Evrope«, ki ga prireja sekcija Združenja Italija-Avstrija za Furlanijo-Juljsko krajino. Govor bo o tem, kakšne so možnosti za ovrednotenje nemščine v deželi FJK oziroma v samem Trstu, oziroma, ali je v ta namen na razpolago dovolj solskih pa tudi drugih, splošno vzgojnih sredstev.

»Trst kliče Evropo«
pred tretjo izvedbo

Na tržaskem zupanstvu so predstavili tretjo izvedbo sportno-prijateljske prireditve pod geslom »Trst kliče Evropo«, ki se bo odvijala v soboto in nedeljo in katere gostje bodo mladi madžarski sportniki (lani so bili na vrsti Čehoslovaki). Kakor so poudarili predstavniki organizacijskega Komiteja TS 2000, bo slo za ideološko neobremenjeno in prijateljsko srečanje med mladimi različnih narodnosti, ki pa jih bo povezal šport, saj se bodo v resnici tudi pomerili v atletiki, nogometu, judu, pentatlonu, sabljanju, streljanju in tenisu, vse to ob navzočnosti sportnih zdravnikov.

Obletnica tržaškega
društva Liburnia

Naturistično društvo Liburnia, ki združuje več kot 500 članov, praznuje v teh dneh 24-letnico ustanovitve. Obletnico bodo obeležili prihodnjo soboto, 28. novembra v restavraciji Il Cervo v Cervignanu. Rezervacije sprejemajo na društvenem sedežu (Pendice Scoglietto 2) ob ponedeljkih in sredah med 18. in 20. uro. V Liburnii je včlanjenih tudi precej članov slovenske narodnosti.

Novi voditelji
tržaške PSI

Tržaška federacija PSI ima, kot znano, novega političnega koordinatorka, ki je Franco Todero in tudi novi izvršni odbor. V to telo so bili izvoljeni Enzo Angiolini, Paolo Goslovich, Paolo Deganutti, Fabio Kovacic, Ladi Minin, Lucio Petronio, Ariella Pittoni in Fabia Romanutti. Popolna prenova vodilne supine tržaskih socialistov je prvi odgovor, piše v izjavi za tisk, na potrebo po prenosni, ki izhaja iz civilne družbe in po oblikovanju nove politike PSI, ki mora sloneti na notranji enotnosti.

Zavodi združenega sveta:
delegacija iz Devina
gost v Hong Kongu

Ob prisotnosti wallškega princa Charlesa so v preteklih dneh v Hong Kongu odprli prvo akademsko leto osmega, najnovejšega Zavoda združenega sveta. Otvoritvene svečanosti se je udeležilo tudi predstavništvo Zavoda združenega sveta jadranskega morja iz Devina, ki sta ga sestavljala predsednik Corrado Belci in podpredsednik Antonin Besse. Hongkongski zavod je že ob svoji ustanovitvi izrazil željo po vzpostavitvi tesnih prijateljskih odnosov z devinskim zavodom. Ta dva zavoda družni nekaj posebnosti, na primer ta, da sta edina, ki imata v svojem krogu kitajske dijakke. Zavod v Hong Kongu vodi rektor David Wilkinson, ki je v prvih treh letih delovanja devinskega zavoda vodil študijske zadeve. Nenazadnje pa je tudi zanimivo, da prihaja prva italijanska dijakinja v zavodu v Hong Kongu iz Furlanije-Juljske krajine: imenuje se Paola Contardo, doma pa je iz videmske pokrajine.

SKGZ / GOSPODARSTVO

Novi prijemi
v novih
razmerah

DUSAN UDOVIC

Ce je za gospodarski program SKGZ v preteklem mandatu držala ugovoritev, da so se porušila povojna ravnovesja predvsem v vzhodni Evropi, lahko danes ugotovimo, da je gospodarska in politična nestabilnost zajela tudi razvitejši del evropske celine. O tem je včeraj razpravljala gospodarska komisija SKGZ. Posledice spreminjenih okoliščin obcuti tudi gospodarstvo dezele FJK, ki je se v osemdesetih letih stavila na povezave Sever-Jug. Tudi v bivši Jugoslaviji je bila zaradi notranjih integrativnih potreb glavna komunikacijska in razvojna os Sever-Jug.

Ne samo na Vzhodu, tudi na Zahodu smo priče epohalnim pretesom in iskanju novih ravnovesij, ki se tacas izrazajo tudi v silovitih turbelancah na monetarnih trzišcih. V tem kontekstu se je za Italijo izkazalo, da je zelo ranljiva in da je skupaj z Anglijo mednarodni finančni krogi obravnavajo kot sibko točko bodoce evropske konstrukcije. Tezave Italije gre pripisati neucinkovitosti, razpisnosti in prezadolženosti države.

V obmejnih krajih dezele FJK, posebej se v

Trstu, so razmere toliko bolj zaskrbljujouce zaradi krize javnega sektorja in zaradi upada prometa v trgovinskem sektorju. Tržaska luka postaja sinonim neucinkovitosti in neproizvodnosti, poleg tega pa dozivlja konkurenco Kopra. Kocljivost položaja bo poleg tega se stopnjevalo dejstvo, da bo poslej vse manj državne pomoči, na racun katere so izdatno ziveli obmejni kraji. Posledice krize bodo po vsej verjetnosti prizadele Gorico v manj boleci obliki. V goratih predelih videmske pokrajine pa so trendi druzbenogospodarskega obubožanja znani že od prej.

V novih okoliscinah in ob splosni preusmeritvi tokov postaja konkurenca v zunanji trgovini in bančnistvu vse vecja. Gre za podrocja, na katera je bilo v zadnjih desetletjih v manjinskem gospodarstvu vlozenega veliko potenciala.

Kjer smo doslej bili »ob-vezni« vezni clen, nastopajo tudi drugi, mnozijo se gospodarski subjekti in konkurenca. Veca se interes italijanskega gospodarstva za ekonomije mladih drzav, kot sta Slovenija in Hrvaska.

Devin:
DSL
za nov
odbor

Komunistična skupina-Demokratska stranka levice je pripravljena sodelovati pri pripravi novega upravnega programa devinsko-nabrežinske občine, a le pod enim pogojem: z novim občinskim odborom. Tako je izjavil načelnik svetovalske skupine komunistične skupine DSL v devinsko-nabrežinski občini občinsem svetu Giorgio Depangher v zvezi z zadnjim političnim dogajanjem v občini.

Depangher ocenjuje pozitivno dejstvo, da se nekatere večinske sile, kot sta Slovenska skupnost in PSI, zavedajo, da ni več mogoče nadaljevati z dosedanjim odborom. Predstavnik DSL pri tem pripominja, da stranka ni pripravljena vstopiti v razširjeno upravo: odbor naj odstopi, potem bomo zaceli razpravljati, piše kategorično. Sedanje upravo v Devinu-Nabrežini podpira 14 svetovalcev od skupnih 20. Če ta večina se obstaja, naj vlada, meni Depangher. Sicer naj odpre krizo.

PASTORALNI OBISK / BELLOMI BO OBŠEL ŠKOFIJO

"To naše mesto boleha
zato ga še bolj ljubim"

Pastirski krog se bo predvidoma končal spomladi 1994 posvečen pa bo vprašanju cerkvenega bogoslužja

MARTIN BRECELI

"V tem našem mestu je zaznati vrsto znamenj, ki kažejo na patološko stanje. Mislim na negativen odnos do Slovencev, pa tudi do apolidov, ciginov in celo do narkomanov. Obstaja neko odklanjanje drugacnega kot takega, kar je za to naše mesto, ki ima že v svojem genetskem kodeksu vgrajeno raznolikost, naravnost nepojmljivo. To naše mesto je bolno, trpi in zato ga še bolj ljubim."

Tako je povedal tržaski škof Lovrenc Bellomi, ko je včeraj casnikarjem predstavil svoj tretji pastoralni obisk po škofiji in vsebino pisma, ki ga je ob njegovem začetku izdal. Sedanji tržaski škof je že dvakrat obiskal vse svoje župnije. Prvi krog je namenil predvsem spoznavanju krajevne stvarnosti in ljudi, z drugim si je zastavil kot glavni cilj evangelizacijo, tretji krog pa namerava posvetiti vprašanju bogoslužja.

Pastirski krog se bo pričel 29. novembra, zaključil pa predvidoma spomladi 1994. Najprej bo škof obiskal dekanat sv. Justa, nato pa se bodo zvrstili obiski v župnijah sv. Jakoba, Jezusa Delavca, v Miljah, sv. Antona Novega, v Rojanu, na Opčinah in v župniji sv. Vincenca de Paolija.

Temeljni spored obiskov bo vedno enak. Msgr. Bellomi se bo najprej sestal z župnijsko duhovščino, nato bo maseval in pridigal pri vseh masah na dan ene nedelje v dotični župniji, nakar se bo sestal s pastoralnim in upravnim svetom, obisk pa se bo zaključil z župnijsko skupščino.

Kot je sam povedal na včerajšnji tiskovni konferenci, posveca škof svoj tretji pastoralni krog vprašanju liturgije tudi zato, ker letos mineva 30 let od začetka 2. vatikanske cerkvenega zbornice, katerega prvi sad je bila prav Konstitucija o cerkvenem bogoslužju. S tem koncilskim dokumentom se je pričela prenova, ki je neposredno zadevala obrede, se pravi formalno plat cerkvenega življenja, a to je predstavljalo tudi globoko prenovu v vsebinskem smislu. Uvedba živih jezikov na mesto, ki je dotlej pripadalo skoraj izključno latinskini, obrnitev oltarja proti ljudstvu, večje sodelovanje laikov pri obredih itd. so predstavljali simbolčne, a tudi dejanske korake zbližanja Cerkve s sodobnim človekom.

Ce je tretji škofov pastoralni krog posvečen bogoslužju, ne gre torej

S tiskovne konference na škofiji (foto Krizmančič)

tega razumeti v smislu nekakega zapiranja trzaskе Cerkve pred zunanjim svetom. »Ko nagovarjam vernike v cerkvi, nagovarjam v resnici ljudi, ki opravljajo najrazličnejše službe in naloge v družbi, »je včeraj poudaril msgr. Bellomi. Sicer pa je bolesto ziva tržaska stvarnost vseskozi v središču izvajanja njegovega pastirskega pisma. »Vse bolj

razdeljenemu in sprtemu svetu zaradi rasnih, etničnih, jezikovnih, ekonomskih in plemenskih razlogov Bog odgovarja z novim projektom človeka, novega bitja, ki živi v svetu in ljubi ljudi, vendar ni od sveta. Kristus je namreč univerzalni človek, presega vsako kulturo, ne pripada nobeni etnični skupnosti, nobenemu posebnemu kraju; on pripada vsem in je za vse».

POLITIKA / ORGANIZACIJSKA KONFERENCA

Tržaška DSL mora res korenito
obnoviti vso svojo organizacijo

Pokrajinska tajnica Perla Lusa: sedanje strukture niso več kos novim zahtevam in potrebam sodobne družbene stvarnosti

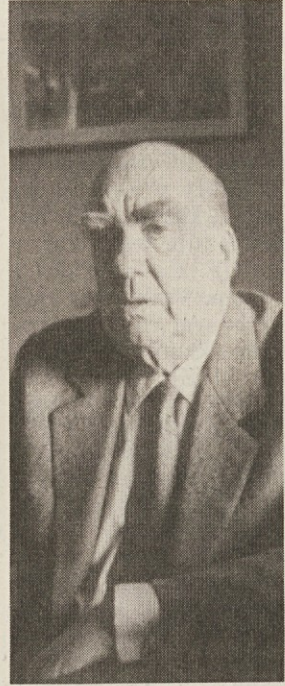

Perla Lusa poroča na konferenci DSL (foto Ferrari)

V konferenčni dvorani Veleselja se je včeraj popoldne pričela organizacijska konferenca trzaskе Demokratske stranke levice, ki jo lahko ocenjujemo kot neke vrste "mini kongres" te stranke. Uvodno poročilo je imela tajnica Perla Lusa, zasedanje pa se bo nadaljevalo danes ob 17. uri, končalo pa predvidoma zvečer.

Lusa je potrdila razloge, ki so privedli do ustanovitve nove levičarske stranke, a je priznala tudi precejšnje težave, s katerimi se sooča tako vse državna kot morda predvsem tržaska DSL. Omenila je po njenem mnenju pozitivno izkusnjo "Demokratske zveze Trst za Evropo", ki pa je sedaj v marsičem

preživeta, novega pa se ni videti na obzorju. Mnogi člani nekdane KPI stojijo se na robu političnega zvljenja, velik problem pa predstavlja za DSL njena organizacijska struktura, ki zdalec ne odgovarja potrebam in zahtevam sodobnega časa. Stranko ne smejo voditi samo poklicni politični funkcionarji, DSL si mora ustvariti globoke korenine na teritoriju, ki jih danes se nima. Lusa je zato predlagala korenito reorganizacijo vseh strankinih struktur, začeti s krajevnimi sekcijami, pri katerih bo nujno moralo priti do združitve posameznih realnosti, saj je današnje delovanje vse preveč razdrobljeno.

Branko Agneletto

LOŽE / AKTUALNO VPRAŠANJE

"Prostozidarstvo je
proti nacionalizmu"

Pogovor z odvetnikom Agnelettom

SANDOR TENCE

Italijansko prostozidarstvo je po skandalu P2 spet predmet sodne afeze. Sodnik iz Palmija v Kalabriji Cordova je uvedel po vsej Italiji sirso preiskavo z namenom, da preveri, ali so framažonske lože vpletene v ilegalne ali celo kriminalne dejavnosti. Odprla se je tako spet stara polemika o vlogi in o namenih prostozidarstva, o tajnih seznamih njihovih članov in podobno. Tržaski odvetnik Branko Agneletto je ob objavi seznama članov P2 (ital. Loggia propaganda) takoj priznal članstvo v Gelijevi loži, ceprav ni v njej, kot je priznal, nikoli aktivno deloval. Vprašali smo ga za mnenje o novih polemikah v zvezi s framažonstvom.

"Treba je najprej lociti angleško, ameriško, francosko oziroma nemško prostozidarstvo od italijanskega. Edina resna italijanska loža je tista iz Palazzo Giustiniani, ki ni tajna in ki je edina uradno priznana od Londonске lože, ki pomeni temelj, v katerem se prostozidarji zbirajo."

Kaj pa Trst?

Trzaskе italijanske lože so od začetka delovale v Vidmu, kjer je bila v Avstro-Ogrski masonerijska prepovedana. Vse so imele osnovno napako, da so bile prej iredentistične n nato nacionalistične. To pa sta pojma, ki sta v popolnem nasprotju s protozidarskimi cilji.

Zakaj v nasprotju?

Zaradi tega, ker framažonstvo izhaja iz stališča, da smo vsi bratje in da se moramo ljubiti. Ne dela razlik med ljudmi, ki morajo biti svobodni, imeti iste pravice in, kot rečeno, biti bratje. To so skratka cilji francoske revolucije.

Ste kdaj vstopili v kako italijansko ložo?

Nikoli, ker P2 ni bila prava framažonska loža. Ko je leta 1947 nastalo Svobodno trzasko ozemlje so nam nekateri prijatelji Angleži povedali, da italijanske lože pritiskajo na angleško in škotsko v prid priključitve Trsta Italiji. Predlagali so nam ustanovitev slovenske lože, njen pobudnik je bil neki Cescut, dali pa smo ji ime Libertas. V njej smo prebirali klasike in se pogovarjali o raznovrstnih vprašanjih. To je trajalo do leta 1954, ko je sem prisla Italija, loža pa je prenehala delovati zato, ker se je Cescut preselil v Rim.

In potem?

Kasneje so me, kot rečeno, vpisali v P2. Velika večina njenih članov ni vedela, zakaj pravzaprav gre. Ko je ta afera izbruhnila na dan se je zgodilo podobno, kot da bi vam neko rekel, da se vam je v tistem trenutku porusila hiša. Jaz sem priznal članstvo v P2. Pristni prostozidarji nimajo kaj skrivati. Mi ne govorimo okoli, kdo smo in kaj je prostozidarstvo samo zato, ker sodi to v našo staro tradicijo.

JAVNE SLUŽBE / »FIAT LUX«

Občinskim možem se je »posvetilo«:
Opčine bodo dobile novo razsvetljavo

»Fiat lux - bodi luc«, naj bi ukazal Stvarnik, da bi otel zemljo teme. »Fiat lux - bodi luc« so najbrz pomislili tržaski upravitelji, ko se jim je stemnilo pred očmi ob vesteh, da nameravajo na Krasu ustanoviti lastno občino s sedežem na Opčinah. Misli je takoj sledilo dejanje: kar je bilo doslej v temi, naj se zasveti...

Na Opčinah in v drugih vzhodnokraskih in zahodnokraskih vaseh trzaskе občine so prebivalci dolgo let zaman čakali, da bi občina primerno osvetlila njihove

ceste in ulice. Veckrat so protestirali, posegla sta tudi oba kraska rajonska sveta, a vse to ni zaleglo.

Sedaj kaže, da je končno napočil čas razsvetljevanja kraskih vasi. O tem vprašanju sta se včeraj pogovarjala tržaski občinski odbornik za javne službe Alesandro Perelli in predsednik podjetja ACEGA Giuseppe Skodler. Spozrazumela sta se, da je treba najti rešitev za »številne pomanjkljivosti« javne razsvetljave, na katere so že leta nazaj opozorili na Krasu in se posebej na Opčinah.

V tiskovnem sporočilu Občine piše, da je uprava že izbrskala finančna sredstva za izpeljavo del, da je že zaprosila za mnenje vse predvidene forumе (spomeniško varstvo in druge), ter da bi morali na Opčinah začeti z deli že v prvih mesecih prihodnjega leta. Ta dela naj bi v letu 1993 stala milijardo 300 milijonov lir. Obenem sta Perelli in Skodler menila, da bi morala uprava posvetiti večjo pozornost razsvetljavi na Krasu.

Seveda, nikoli ni prepozno...

DOMJO / »NOČNI OBISK«

Na šoli »Mara Samsa«
odnesli vse pripomočke

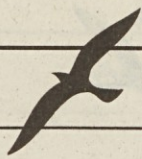
Občinsko osebje, ki je predvčeršnjim zjutraj stopilo v solo »Mara Samsa« pri Domju, v kateri sta celodnevna osnovna sola in vrtec, je cakalo neprijetno preseñeneje. Ponoci so namrec neznanici (ali neznanec) vdrli v solske prostore in odnesli se tiste tehnoloske ucne pripomočke, ki so ostali po prejšnjih dveh nočnih »obiskih«, do katerih je na tej soli prislo v zadnjih dveh letih. Tokrat sta izginila radioregistrator in računalnik.

Seveda, nikoli ni prepozno...

namenjene za naročnino na revijo Galeb. Vse je bilo v pomožni učilnici, ki služi kot večnamenski prostor.

Na soli je tako ostal samo televizijski aparat, ki je bil verjetno prevelik, da bi ga spravili skozi okno, skozi katero so vdrli.

Neznaneec (ali neznanec) so namrec vdrli skozi okno v sanitarijah otroškega vrta, razbili sipo na vratih, ki vrtec ločuje od sole, in stopili v solske prostore. Ravnateljica Ksenija Dobrila je o dogodku obvestila roznike.

GLASBENA MATICA / SEJA UPRAVNEGA ODBORA

Pred poimenovanjem šole po Mariju Kogoju

Pozitivna ocena otvoritvenega koncerta abonmajske sezone - Začetek predšolske glasbene vzgoje

JOZE KOREN

Upravni odbor Glasbene matice je na svoji seji v sredo pod predsedstvom Adrijana Semna pregledal se zadnje priprave za slovensko poimenovanje šole GM v Trstu po slovenskem skladatelju trzaskemu rodu Mariju Kogoju, ki bo jutri, v soboto, 21. t.m., ob 18.30 v prostorih GM v Ul. R. Manna. Svecanosti se bodo udeležili poleg domačih tudi številni povabljeni gostje iz matične Slovenije, med katerimi predvidoma v Ljubljani živeči skladatelj sin. Ob uvodnih besedah predsednika GM Semna in v.d. ravnatelja šole prof. Kralja bo slavnostni govornik trzaski muzikolog, raziskovalec in preučevalec kompleksne osebnosti in ustvarjalnega opusa Marija Kogoja, prof. Pavle Merku. Izveden bo tudi kratek koncertni program. Ob tej priložnosti bo v vezi poslopja GM odkrita plošča z napisom "Sola Glasbene matice Marij Kogoj" z datumom poimenovanja, ki nekako sovpada s stoletnico skladateljevega rojstva. V večernih urah, z začetkom ob 20.30 pa bo v gledališču Miela koncert z naslovom "Zborovski poklon Kogoju", ki ga bo izvajal zbor "Jacobus Gallus" pod vodstvom dirigenta Stojana Kureta in s programom izključno Kogojevih vokalnih del. V prvem delu se je v.d. ravnatelja šole GM prof. Bogdan Kralj poročal o začetku delovanja predšolske glasbene vzgoje za otroke od 5. do 7. leta starosti, ki je stekel v sredo v Prosnetnem domu na Opcinah in v Gregorčičevi dvorani v Trstu. Starsi lahko svoje malčke se vedno prijavijo za to koristno pobudo. Upravni odbor je tudi zelo pozitivno ocenil začetek abonmajske koncertne sezone 1992/93.

Koncert orkestra Slovenske filharmonije iz Ljubljane s sodelovanjem mlade slovenske trzasko harfistke Jasne Corrado Merlak je privabil izjemno veliko število poslušalcev tako slovenske kot italijanske narodnosti, sama izvedba pa je bila na pomembni umetniški ravni. Pri tem so člani upravnega odbora ugotavljali, da je treba tolikšno odzivnost javnosti za ta koncert pripisati tudi primerni pripravi nanj preko sredstev javnega obveščanja. Člani odbora so poudarili, da je tak način informiranja zelo učinkovit in bi moral zato postati praksa. Umetniški vodja GM prof. Janko Ban je v tej zvezi menil, da bi bilo treba okrepiti informativno službo pisarne GM, razmišljal pa je tudi o pritegnitvi sponzorjev za dejavnosti GM.

Ravnatelj šole GM v Gorici prof. Silvan Krizmančič je kratko informiral upravni odbor o zasnovanju abonmajske koncertne sezone v sodelovanju s solo "Emil Komel". Goriska koncertna sezona bo obsegala tri koncerte iz trzaskega repertoarja in tri v lastni režiji. Otvoritveni koncert bo v Katoliškem domu, naslednji v cerkvi, obstaja pa upanje, da bo kasneje lahko kaksen tudi v goriskem Kulturnem domu.

Na koncu je upravni odbor nacer tudi zal se vedno ne uresničeno poglavje združitve obeh goriskih glasbenih sol GM in "Emil Komel" v eno samo solsko ustanovo, kot je bilo predvideno že na združitvenem obnem zboru GM. Dogovorjeni so bili nekateri koraki, ki naj ta proces pospešijo. Govor je bil se o možnostih dodatnega študija harmonikarjev za dosego konservatorijske diplome, kar je zaenkrat možno le na konservatoriju v Pesaru.

Hlavatyjeva karikatura Marija Kogoja

GLEDALIŠČE / LA CONTRADA

V Cristallu od jutri musical «La cage aux folles»

V gledališču Cristallo bo jutri zvečer prva trzaska uprizoritev musicala «La cage aux folles», ki je bil povzet po istoimenski komediji Jeana Poireta in ki je v Italiji boljše poznan pod naslovom «Il vizietto». S tem naslovom so posneli pred par leti film z Ugom Tognazzijem in Michelom Serraultom, ki je doživel precejšen uspeh. Predstava sodi v abonmajsko sezono Ljudskega gledališča La Contrada in bo na sporedu ves prihodnji teden, do nedelje 29. novembra. Začetek posameznih uprizoritev bo ob 20.30, v nedeljo, torek in soboto, 22., 24. in 28. novembra pa bo poleg večerne se popoldanska predstava, z začetkom ob 16.30.

S Poirotovim delom, ki ga je besedno in glasbeno priredil Jerry

Herman po libretu Harveya Fiersteina, se bo trzaskemu občinstvu predstavila gledališka skupina Compagnia della Rancia iz Tolentina v Markah. V režiji Saveria Marconija nastopajo v glavnih vlogah Carlo Reali, Alessandro Fontana in Renato Scarpa. Koreografija je delo Baayorka Leeja.

Vsebinska musicala je znana: gre za homoseksualni par srednje starosti, Georgesa in Albina, ki živita skupaj v nekem lokalni gay, v katerem Albin nastopa v ženskih obcalilih. Njun nenavaden zakon je nadvse trden, dokler ga ne omaje nepricakovana napoved poroke Georgesovega sina s hčerko nekega konservativnega in moralističnega poslanca. To da povod seriji komičnih in zabavnih situacij.

GLASBENA MATICA TRST vabi na poimenovanje šole po skladatelju Mariju Kogoju jutri, 21. novembra, ob 18.30. Govornik: Pavle Merku. Glasbene točke: Aljoša Starc, Crtomir Siskovic in Mojca Siskovic.

AMATEATER

KUD MAGNET

predstavlja

Edita Frančeskin

A LARGO VIVENDIS

nastopa

gledališka skupina TEATR iz Kopra

jutri, 21. novembra, ob 20.30 v Domu A. Sirk v Križu.

Gost večera ansambel ZEBRA IMAGO.

GLASBENA MATICA TRST

Koncertna abonmajska sezona 1992/93

jutri, 21. novembra, ob 20.30 v gledališču Miela Trg Duca degli Abruzzi 3

ZBOROVSKI POKLON KOGOJU

Zbor »Jacobus Gallus« Trst

Dirigent: Stojan Kuret

Scenska glasba V kraljestvu palčkov, otroški, dekliski in mešani zbori Marija Kogoja

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV

pod pokroviteljstvom Občine Trst v okviru niza

VEC GLASOV, ENO MESTO - SRECATI SE V TRSTU

vabi na

PESEM UPANJA

Koncert zbora ROŽ iz Šentjakoba (Koroška)

Gledališče MIELA, danes, ob 20.30

ZSKD priredi

SEMINAR O GLASBENI VZGOJI E. J. DALCROZA

namenjen vzgojiteljem, učiteljem, glasbenim pedagogom...

Gregorčičeva dvorana, 2., 9. in 12. decembra 1992

Informacije in prijave do 26. novembra na ZSKD, Ul. sv. Franciška 20, tel. 635626, vsak dan, razen ob sobotah, ob uradnih urah.

Aldo Nicolaj

HAMLET V PIKANTNI OMAKI

Režija Žarko Petan

Danes, 20. novembra, ob 20.30.

KINO

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK, 20. novembra 1992 EDMUND

Sonce vzide ob 7.12 in zatone ob 16.30. Dolžina dneva 9.18 - Luna vzide ob 2.31 in zatone ob 13.56.

Jutri, SOBOTA, 21. novembra 1992 ALBERT

VREME VČERAJ: temperatura zraka 9,4 stopinje, zračni tlak 1014,3 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 46-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15,4 stopinje.

PLIMOVANJE JUTRI: ob 0.27 najnižja -23cm, ob 6.50 najvišja 51cm, ob 13.44 najnižja -51cm in ob 19.59 najvišja 23 cm.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Gaia Steffè, Massimiliano Parco, Bianca Baroni in David Mancusi.

UMRLI SO: 92-letna Lucia Cortese, 89-letna Giuseppina Gorian, 81-letna Annamaria Apollonio, 81-letna Betrice Doz, 78-letni Nicolò Cossutti, 65-letna Sidonia Santin, 48-letna Marisa Vecchiet, 85-letna Anna Tonon, 72-letna Iolanda Spetich in 90-letna Ada Passeri.

SLUŽBA LEKARN Od ponedeljka, 16. do nedelje, 22. novembra 1992

Normalen urnik lekarn : od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Baiaumonti 50 (tel. 812325), Trg Gioberti 8 - sv. Ivan (tel. 54393), Milje - Mazzinijev dre-

vored 1 (tel. 271124). SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Baiaumonti 50, Trg Gioberti 50 - sv. Ivan, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev dvored 1.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Nocna služba

Lekarne odprte od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2 (tel. 364928).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije

Urad za informacije

KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761,

predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SKD TABOR -

Ozenska glasbena srečanja. V nedeljo, 22. t. m., ob 10. uri bo v Prosnetnem domu na Opcinah koncert ruskega dua VIKTOR KULESOV (violina) in ALEKSANDER BERLIN (viola).

Na sporedu Mozart, Rolla, Pleyel, Boccherini, Kallos, Händel, Dvarionov in Schnittke.

Vljudo vabljeni vsi ljubitelji glasbe.

GLASBENA MATICA

Trst vabi na poimenovanje šole po skladatelju Mariju Kogoju, ki bo jutri, 21. t. m., ob 18.30 v prostorih Glasbene matice, Ul. R. Manna 29 v Trstu.

BRISCIKI - V galeriji

Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin in obrti iz kraskega kamna. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00.

MLADINSKI KROZEK DOLINA vabi

v nedeljo, 22. t. m., ob 16. uri na otvoritev spominjske plošče pokojnemu zupniku Albinu Grmeku. Na proslavi bodo sodelovali MPZ

Valentin Vodnik in osnovnosolci OS P. Voranc.

SKD BARKOVLE, Ul.

Cerreto 12, prireja v nedeljo, 22. t. m., ob 16. uri predstavitev knjige

Ljube Smetlak »Sprehodi po Trstu«. O knjigi bo

spregovoril prof. Vinko Beličič. Večer bo popestrila Trobilna skupina

ricmanske godbe. Katarina Jeretin pa bo

razstavila svoje ročno barvane svilene rute. Napovedovalka Sandra Poljak.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul.

Donizetti 3, vabi jutri, 21. t. m., ob 18.30, na

večer z naslovom VOJNE GROZOTE OD BLIZU. Predaval bo Walter

Skerk, posebni dopisnik z vojnega območja na Balkanu.

DRUSTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV

v Trstu bo svoj prihodnji ponedeljkovec, 23. t. m., ob 20.30 posvetilo

spominu glasbenika MARIJA KOGOJA. O njem in njegovih delih

bo ob glasbenih ilustracijah sodelavcev spregovoril trzaski skladatelj

Fabio Nieder, o ljubljanskem simpoziju o Kogoju pa bo govoril

Pavle Merku.

DRUSTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV

v Trstu prireja v torek, 24. novembra, ob 16. uri v

Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciška 20, predvajanje diapozitivov o Egiptu - deželi

faraonov. Predaval bo

Lojze Abram. Vabljeni.

OBVESTILA

FILATELISTI - ZACETNIKI, revija Skrat

vas vabi jutri, 21. t. m.,

ob 17. uri na sestanek v prostore na Narodni ulici 126, I. nadstropje, na Opcinah.

SKD VIGRED iz Sempolaja obvešča, da je se nekaj prostih mest za plesni tečaj.

SKD CEROVLJE-

MAVHNJE obvešča vse

pridne otroke, da nas bo obiskal sv. Miklavž v

soboto, 5. decembra, ob 18. uri na osnovni soli

Miroslav Vilhar v Cerovljah. Angelčki bodo zbirali darila v

ponedeljek, 30. t. m., od 20.30 dalje na društvenem

sedežu v Mavhinhah in v petek, 4. decembra, ob 18. do 21. ure v OS v Cerovljah.

Pohitite po darila!

PD MACKOLJE vabi

jutri, 21. t. m., ob 20. uri v srenjsko hišo v

Mackolje na ogled igre "Mi sejemo", ki jo bo

uprizorila Dromska skupina KD Domovina iz

Ospa. Toplo vabljeni!

TPPZ PINKO

TOMAZIC bo imel danes, 20. t. m., ob 20.30 v Partizanskem domu v

Bazovici generalko za nastop v Postojni, ki bo

jutri, v soboto, 21. t. m. Iz Bazovice bo avtobus

odpeljal ob 15.30.

SD ZARJA BAZOVICA vabi na SILVESTROVANJE v Motelu Kozina.

Vpisovanje in informacije v krožku društva

vsak večer, razen ob sredo, od 18.30 do 20.00.

IZLETI

KLUB PRIJATELJSTVA vabi na izlet v

Passariano - Vilo Manin na ogled razstave evropskih dragocenosti »Ori

e tesori d'Europa«, v torek, 24. t. m.,

Vpisovanje se danes, 20. t. m. v trgovini

Fortunato v Ul. Paganini 2 v Trstu, kjer boste

dobili potrebna navodila.

KMEČKA ZVEZA v sodelovanju s Krutom

prireja za svoje članstvo sedemdnevno bivanje v

Smarjaskih Toplicah in v Dolenjskih Toplicah

od 28. t. m. do 5. decembra letos. Vpisovanje in

informacije na sedelu KRUTA v Trstu, Ul.

Cicerone 8/B, tel. 360324.

SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI-

CGIL iz Devina-Nabrezine, v sodelovanju s turistično

agencijo Nord-Est prireja v torek, 8. decembra izlet

na kmetijo s kmečkim turizmom Old River v

kraju Chiesa Nuova sul Piave. Informacije na tel.

st. 200007 ali 200036.

KRISKA ZVEZA UPOKOJENCEV SPI-

CGIL prireja 8. decembra v sodelovanju z ETIL izlet

v Chiesa Nuova del Piave - Old River. Cena izleta 50.000 lir.

Vpisuje M. Turel - tel. 220266.

GODBENO DRUSTVO PROSEK organizira

silvestrovanje v zdravilišču Dobrna od 31. 12. do 2. 1. 93. Na razpolago

je se nekaj mest. Za vpisovanje in informacije vsak

delavnik ob 18. do 19. ure v Soscevi hiši na

Proseku do 27. t. m.

MALI OGLASI

OSMICA je v Dolini pri Mariu Jerjalu.

OSMICO je odprl Milic v Zagradcu.

OSMICO je odprl Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Just Skerlj, Salez 44.

OSMICO je odprl Zahar v Borstu.

OSMICO je odprla

Sonja Strain, Mackolje Krizpot 84.

VINOGRADNIK Ales

Komjanc iz Steverjana obvešča, da je odprl

maloprodajno trgovino v Trzicu ob trgu sadja in

zelenjave v Ul. XXV aprila 41. Tu lahko s brezplačno

pokušnjo kupite po ugodni ceni 14 različnih vrst

usteklenjenih in 4 vrste točnih kakovostnih

briskih vin.

ZAZIDLJIVO zemljišče v Mavhinhah prodamo, 1.600 kv. m.

Tel. na st. 366901.

PRODAM renault 5, 5 vrat, letnik 81, v zelo

dobrem stanju. Tel. na st. 815151 ob urah

obedov.

UGODNO prodam električne orgle elka

model capri 101 za zacetnike. Tel. na st. 200150.

GARDEROBNO omaro, visoko 250 cm, 5

vrat, skoraj novo, prodam. Tel. na st. PRO-

DAM domač krompir. Tel. ob uri obedov na st.

200882.

PRODAM dva sivalna stroja singer v dobrem

stanju. Tel. na st. 228547. 229347.

KUHNJSKO opremo, malo omaro, veliko

omaro, mizo in tri stolice dobiš samo za tri

kokosi. Tel. na st. (040) 211061.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opcinah, pri Sv. Ivanu

ali Kjadinu. Tel. na st. 722872.

PROSTORE primerne za ambulanto ali urade,

v središču Nabrezine dajem v najem. Tel. v

večernih urah na st. 823293.

NUDIM lekcije iz nemščine, tel. na st. 228658.

NUJNO iscem varusko trikrat tedensko v

popoldanskih urah. Zglasite se na tel. st. 228005 ob

večernih urah.

GOSPA nudi pomoč pri negi otrok, po možnosti na območju

Krasa. Tel. na st. 251002.

GOSPA srednjih let nudi isče delo v pisarni

(komercialna, trgovina), znanje nemščine, italijansčine, slovensčine;

pa tudi v gospodinjstvu (pomoc ostarelim - tudi ponoči - otrokom in

družini). Honorarno - part-time. Tel. zvečer na st. (040) 274995 - Marta.

LJUBITELJU zivali podarim dva mlada

psčka. Tel. na st. 911198.

PRISPEVKI

V spomin na dragega in nepozabnega brata Iva

Tenceta in starše daruje sestra Ljuba z možem

Francmom 50.000 lir za spomenik padlim v NOB

iz Kriza.

V spomin na malo Niko Vouk darujejo

starsi OPZ Fran Venturini od Domja 100.000 lir za otroke, ki

jih je prizadela vojna v BiH.

V spomin na dragega očeta dr. Miroslava

Legišo daruje hči Marta 50.000 lir za zbor Fantje

izpod Grmade.

Namesto cvetja na grob Ivanke Luksa

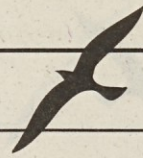
daruje družina Metelko 25.000 lir za popravilo

proseske cerkve.

+

Zapustil nas je naš dragi

Vittorio Grgić

NOVICE

Sen. Bratina na heksagonalni in v skupščini KEVS

Goriški senator Darko Bratina bo skupaj s poslanecem Carlom Fracanzanijem danes in soboto kot edini predstavnik italijanskega senata sodeloval v Gradcu na konferenci o srednjeevropski iniciativi šestih držav v tem prostoru, ti. heksagonalni. Bratino so izbrali zaradi njegovega poznavanja vprašanj, o katerih bo govor na mednarodnem srečanju. Poleg tega je bil goriški senator te dni izbran tudi za člana Konference o evropski varnosti in sodelovanju (KEVS), kjer bo predstavljal parlamentarno skupino DSL.

Prvi koncert ciklusa sodobne glasbe »All Frontiers«

V avditoriju pokrajinskih muzejev na gradu bo nočjo prvi od treh zaporednih glasbenih večerov v okviru ciklusa »All Frontiers«, ki ga prireja združenje »More music« in pokrajinsko odborstvo za kulturo in mladinsko problematiko. Nočjo ob 20.30 se bo predstavila pianistka Gisella Frontero, ki bo izvajala »Sonatas and Interludes« - poklon Johnu Cageu. Sledil bo nastop angleškega dua, pevke Vivienne Dogan Corringham ob spremljavi kitarista Mikea Cooperja s koncertom na temo tradicije, elektronika in jeziki.

Na sedežu Ascom srečanje s krošnjariji

Kakor znano bodo po novem letu tudi krošnjariji morali izstavljanje potrdila o vnovčenih zneskih in si bodo morali nabaviti ustrezne registrske blagajne. Pokrajinsko združenje trgovcev ASCOM prireja v ponedeljek, 23. t.m., ob 18.30 na sedežu združenja v Gorici, ul. IX. Avgusta 4/a sestanek, kjer bodo razpravljali prav o uvajanju nove obveznosti za krošnjarije ter skušali pojasniti nekaj tehničnih zadev.

Predavanja o vzgoji otrok

Društvo prostovoljnih krvojedalcev v Sovodnjah pripravlja v okviru izobraževalne dejavnosti ciklus predavanj o vzgoji otrok. Predaval bo dr. Viljem Scuka. Predavanja bodo v Kulturnem domu v Sovodnjah, prvo pa bo na vrsti že 23. t.m. ob 19.30. Drugo predavanje bo 30. t. m., tretje pa 7. decembra. Na prvem srečanju bo dr. Scuka govoril o splošni problematiki vzgoje otrok, na drugem o problematiki solarjev, na tretjem pa o problematiki mladostnikov.

Navodila za plačilo Irpef

Sindikalna zveza CISL bo tudi letos svojim članom na razpolago za izpolnjevanje posebnega bančnega obrazca za plačilo predujma davka IRPEF za leto 1993. Ker so bile vnesene novosti, kar zadeva plačevanje predujma, vabi CISL člane, ki so se že poslužili omenjene storitve, da se čimprej zglasijo v uradih te ustanove, zato da bi pravilno in ob upoštevanju novih določil izračunali zneske.

Radijska oddaja ob obletnici deportacije goriških židov

V okviru ciklusa oddaj, ki jih preko Ljudskega radia vodita Silvino Poletto in Luigi Pillon, bo danes ob 17.30 na sporedu oddaja o nauku Prima Levija in o obletnici množične deportacije goriške židovske skupnosti. Poleg drugih bosta v oddaji sodelovala Milovan Bressan in Elisabetta Loricchio.

V Podturnu jutri večer ob obletnici C.A. Seghizzija

V januarju prihodnjega leta bo minilo 120 let od rojstva in 60 let od smrti znanega goriškega glasbenega pedagoga in skladatelja Cesareja Augusta Seghizzija. Okrogli obletnici bodo obeležili jutri v župni cerkvi v Podturnu, z glasbenim, pevskim in literarnim večerom. Prireja ga društvo Seghizzi pod pokroviteljstvom občinske uprave. Ob tej priložnosti bodo predstavili knjigo-biografijo skladatelja, ki jo je napisal Alessandro Arbo. Odlomke bo bral Ubaldo Agati, pela bosta zbora Seghizzi in mladinski zbor iz Slovenca, dalje cerkveni zbor iz Podturna, za orgelsko in klavirsko spremljavo bosta poskrbeli Alessandro Arbo in Alessandro Argentini. Prireditev bo ob 20.30.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM »SIMON GREGORČIČ«

vabi na kulturni večer

»PESNIKOVA PODOBA«

nočjo ob 18. uri

gost večera, igralec PDG JANEZ STARINA

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA GORICA

samostojna nestrankarska demokratična organizacija Slovencev v Italiji.

1. pokrajinski občni zbor

jutri, 21. novembra, ob 15. uri

Sejna dvorana Pokrajinskega sveta, Korzo Italia 55.

GORICA / MNOGE VOJAŠNICE SO NEPOTREBNE

Zaradi krčenja proračuna na vidiku prodaja vojašnic

S pridobljenim denarjem bi lahko obnovili druge objekte

V usesih nam je se dolga in mestoma živčna polemika o gradnji financarske vojašnice na goriškem letališču. Rim naj bi v ta namen porabil kakih 150 milijard lir. Seveda se je treba vprašati, ali bodo vojašnice zares gradili v tem trenutku, ko država krči izdatke kjerkoli se le da. Dober del goriške javnosti noče velikega solsko-vojaškega centra in marsikdo v Gorici meni, da ce naj se financarska sola odpre pri nas, naj se v ta namen izkoristijo številne vojašnice v sami Gorici in v njeni neposredni okolici, ki so se v zadnjem času izpraznile. Čeprav so opuščene vojašnice last obrambnega ministrstva, ki je nekaj čisto drugega od financnega, je lastnik nepremičnin vendar italijanska država. Nič novega in tudi nič tanegega ne bomo povedali rekoč, da je dober del italijanske armade bil se do pred kakim letom v naši deželi in v Venetu. "Nevarnost" naj bi prihajala z vzhoda. Zaradi tega so bili furlanski in slovenski ljudje v nasi deželi v stalnem prepiru z vojaško oblastjo tudi zaradi vojaških služnosti. Te so omejevale razvoj marsikaterega kraja in marsikatero gospodarsko dejavnost.

Vojaška strategija Ita-

lije in pakta NATO se je sedaj spremenila. Nekatere oddelke so prenovili, nekatere ukinili, marsikatero vojašnico opustili. Sedaj se tudi italijansko obrambno ministrstvo ubada z vprašanji manjših proračunskih dotacij. Pred nekaj dnevi smo po televiziji slisali ministra Andoja in druge strokovnjake, ki tozarijo, da je za vojsko premalo denarja in da ga ni predvsem za prenovitev vojaškega potenciala, ki naj bi bil, tako trdijo generali, povsem zastarel.

Amatova vlada pa je skrcila proračune vseh ministrstev. Za 400 milijard lir so zmanjšali tudi obrambnega. Zaradi tega se je vojaško vodstvo odločilo, da proda vrsto vojašnic, se zlasti tistih zelo starih v mestnih središčih. Na tak način naj bi v nekaj letih od prodaje dobili 3.000 milijard lir. Te bi ohranili v svojem proračunu. V Milanu naj bi prodali opuščeno vojaško letališče Taliedo, v Rimu in Neaplju stare vojašnice v mestnih središčih. Opuštili naj bi tudi nekatere otoke pri Sardiniji. Vojska sedaj razpolaga s kar 1.700 vojašnicami, 361 skladišči, 67 vezbalisci, itd.

Tudi v Gorici bo obrambno ministrstvo lahko nekaj iztržilo. Ze

Policijski dom pri Rdeči hiši, ki je potreben obnove (foto Studio Reportage)

vec let se obcasno govorilo, da bi lahko prodali vojašnico v Ul. Duca d' Aosta. Vojašnico (kot vse druge v Gorici) so zgradili se v avstrijskih casih, ko je ta kraj bil v predmestju. Po zadnjem regulacijskem nacrtu se kraj nahaja v strogem mestnem upravno-poslovnem sredisču in predvideno je, da bi tam zgradili vecje stavbe. Vojska bi s prodajo tega zemljiscja brez dvoma dobila veliko denarja.

Sicer pa se osrednja

vlada ubada se z drugimi podobnimi tezavami. Pred leti so policijsko vojašnico iz stare stavbe na vogalu Verdijevega korza in Ul. sv. Klare premestili v nekdanjo stavbo bolnišnice pri Rdeči hiši. Kako dotrajana je bila prva stavba, vsi lahko ugotavljamo. Doslej so se izjalovili vsi nacrti, da bi jo obnovili prav zato, ker bi potrebovali veliko denarja.

Tudi stavba nekdanje bolnišnice, kasneje zavoda Dante, je zelo stara.

Prav v teh dneh je policijski sindikat protestiral, ker s stavbo ni vse v redu.

Država se krcevitoklepa starih stavb v katerih so vojašnice, nikdar pa ni poskrbela, da bi jih temeljito posodobila.

Zaradi tega je najbrz najboljše, da jih proda in s pridobljenim denarjem uredi nove objekte, ki bodo odgovarjali današnjim potrebam.

AWS

GORICA

Večina na pokrajini ni bila sklepčna

Včerajšnje seje pokrajinskega sveta ni bilo zaradi nesklepnosti. Nova večina, ki šteje dvajset svetovalcev od stiriindvajset, se je tako znasla v precej nerodnem položaju.

Vse se je začelo dobre pol ure po napovedanem začetku seje, ko je misovski predstavnik Cosma zahteval ugotavljanje stvila prisotnih svetovalcev.

Po kratkotrajnem prekanju o korektnosti postopka in korektnosti obnašanja posameznih svetovalcev je svetovalec Fiorelli narekoval daljšo zelo ostro izjavo o poteku dogodkov. Deset minut pred deseto uro, pa je predsedujoči Sacca-vini ugotovil, da seje ne bo.

BIRŠA / DOVOLJ OBLJUB

Urediti je treba celotni bazen

Stališče DSL in PSI

Nevarnost poplav je za zdaj mimo, smo zapisali v včerajšnji številki, mnogi pa se kritike in polemike o odgovornosti in predvsem, kaj bi bilo treba najprej ukreniti, da se nevarnost ne bi ponovila že v kratkem.

Nacelnik svetovalske skupine DSL v pokrajinskem svetu, Ennio Piro-ni, v poročilu za tisk ugotavlja, kako ni več mogoče se zanašati samo na dobro voljo in sodelovanje raznih prostovoljskih združenj, ampak je treba vprašanje nevarnosti poplav zaceti reševati konkretno in predvsem globalno. Treba je takoj ugotoviti najbolj nujne posege in vanje preusmeriti finančna sredstva. Ugotoviti pa je treba tudi morebitne odgovor-

nosti, zakaj v teh letih niso bila uporabljena razpoložljiva finančna sredstva.

Včeraj je o poplavih razpravljalo pokrajinsko vodstvo socialistične stranke. Zavzelo je stališče, da je treba takoj poskrbeti za čiščenje struge hudournika Birse, globalno pa je treba zaceti razreševati vprašanje odvodnjavanja. Ob tem je nujno sodelovanje tudi s sosednjo Slovenijo.

Vodstvo socialistične stranke opozarja nadalje na nujnost, da se jasno določijo pristojnosti med različnimi ustanovami, ki skrbijo za uravnavanje prostora in da se tako pospeši postopek od sprejemanja do uresničevanja načrtov. (VK)

DOBERDOB / RAZSTAVA

Podobe 1. svetovne vojne z mislijo na današnje dni

V župnijski dvorani v Dobrdomu je do konca meseca na ogled razstava razglednic, fotografij in uniforma iz prve svetovne vojne. Razstavo je priredil SSO z Goriškim muzejem iz Nove Gorice. Ob odprtju so poudarili željo, da bi spomin na begunstvo, ki so ga okusili naši ljudje, povečal solidarnost do beguncev iz republik bivše Jugoslavije. Ogled razstave, ki jo bogatijo tudi slike Andreja Kosica in Re Moreua, je ob delavnikih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 11. do 13. ure.

RASIZEM / STAVKA DIJAKOV

Protest proti nestrpnosti

Tudi pokrajinska komisija za šolstvo obsoja mazače

MARKO MARINČIČ

Prejsnji teden so neznanci prav v noči pred sobotno dijaško manifestacijo proti rasizmu z gnusnim rasističnim napisom pomazali vhod v slovensko solsko središče v Ul. Puccini. Takih pobalinskih dejanj je bilo v zadnjem času kar nekaj, vendar tokrat je mazaška akcija izzvala zdravo razmišljanje in razpravo o rasizmu in sovinizmu, ki sta pri nas v protislovenski inaci se močno razširjena, cetudi se navadno utel-sata bolj v predsodke kot pa v prava napadala-dejanja. Nekatere politične in družbene sile so v prejšnjih dneh ze odgovorile na protislovenske izpade s pozivi k strpnosti in budnosti vse demokratične javnosti. Slovenski dijaki napovedujejo jutri nov protest, prav tako pa je mazaško akcijo obsodila komisija za šolstvo in kulturo na pokrajini.

Deželni dijaški odbor slovenskih višjih srednjih sol je včeraj obsodil vse pogostejše pojave nestrpnosti do goriške slovenske skupnosti. Iz protesta je odbor oklical protestno zborovanje jutri v Gorici. Dijake vabijo, naj se v čim večjem številu zberejo ob 9.30 pre zelez-

nisko postajo, od koder bodo sli v sprevedu proti slovenskemu solskemu sredisču, kjer je predviden govor kulturno-političnih predstavnikov.

Dijaki odbor je s tem v zvezi tudi odobril protestno izjavo, v kateri ugotavljajo, da so taka dejanja izraz rasističnih nagnjenj, prezetih z medetničnim sovrazstvom in sovinizmom. Zaradi tega dijaki upajo, da njihov jutrišnji protest ne bo ostal osamljen in da ga bodo podprli tudi drugi deli javnosti.

Pokrajinska komisija za šolstvo in kulturo je na predlog odbornice Aleksandre Devetak odobrila solidarnostno izjavo s slovenskimi dijaki ob moreh napisih, ki so se pojavili na njihovem solskem kompleksu. V njej z vso odločnostjo obsoja take izpade, ki pa ne smejo skaliti strpnosti in sožitja med tu živječimi narodi. Obsodba pokrajinske komisije pa gre tudi vsem; ki kakorkoli prispevajo k podpiranju nestrpnosti in nerazumevanja. Zaradi tega napoveduje, da bo skupaj z odbornostvom za šolstvo dala pobudo za vrsto srečanj na temo vzgoje k strpnosti in sožitju.

OBVESTILA

KD JADRO iz Ronk vabi nočjo ob 20. uri na predvajanje diapozitivov Aleksandra Furlana iz Ronk o potovanjih po severni Evropi, ki bo na sedežu v Romjanu.

V KULTURNEM DOMU v Gorici se jutri ob 15. uri prične tečaj zdravljenja z bioenergijo. Tečaj se bo nadaljeval v nedeljo dopoldne.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO obvesča, da bo 28. t.m. od 15. do 17. ure sejem rabljene smučarske opreme. Sejem bo na društvenem sedežu.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00»Mariti e mogli«. Igrajo Woody Allen, Mia Farrow in Juliette Lewis.
CORSO 17.45-22.00»Prosciutto, prosciutto«. Prepovedan mladini pod 14.letom.
VERDI 17.30-22.00»Il principe delle donne«.

TRZIC
COMUNALE 17.30-22.00»Taxisti di notte«. EXCELSIOR Danes zaprt. Jutri 16.00-22.00»Io speriamo che me la cavo«.

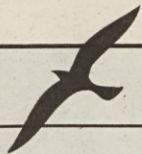
LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA LEKARNA V STANDREZU - ul. S. Michele - tel. 21074.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
ALLA SALUTE - ul. Cosulich 117 - tel. 711315.

POGREBI

Danes ob 11. uri Giovanni Kovic Delich iz bolnišnice Janeza ob Boga v stolnici in na glavno pokopališče, ob 13.15 Giordano Zonch iz

TOLMINSKA / TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Narava nam je dana na posodo, varujmo jo

Slovenija je tudi z varovanjem narave del Evrope

MIRAN MIHELIC

Triglavski narodni park zajema visokogorje in srednjegorje območja Julijskih Alp. Segi v tri občine - radovljsko, jeseško, in tolminsko. Slednja ima v njem več ozemlja kot prvi dve; Ukrepki ki jih sprejema uprava TNP in dejanja, ki so s parkom povezana, zato v tolminski občini bolj zavzeto spremljajo kot drugod.

Letos je Slovenija v svojih prizadevanjih za postopno vključevanje v tokove Evropske skupnosti vstopila tudi v Federacijo naravnih in narodnih parkov. Kot je povedal Mladen Breginc, namestnik direktorja Triglavskega narodnega parka je to najpomembnejša organizacija s tega področja v Evropi. »Vanjo se zeli kar po tekočem traku vključiti vrsta držav iz vzhodne Evrope. Kljub veliki zavzetosti našega parka, je smatrati kot srečno naključje, da so junija letos izbrali za mesto mednarodnega posveta Federacije narodnih in naravnih parkov Evrope pod naslovom Sonaravni turizem v zavarovanih območjih Evrope Kobari, na robu mediterana v Sloveniji, ceprav sta za to močno tekmovale tudi Italija in Grčija.«

Pred tem so bili v Evropi sklicani trije delovni posveti z namenom da se Evropa na tem področju razdeli na tri specifične varovalne pasove: severozahodni, južni in centralni pas. Posvet za severozahodni pas je bil v Parizu, za južni, ki sega od Portugalske do Cipra, pri nas in za centralni pas na Češkoslovaškem. Svetovna konferenca, ki se jo je udeležilo skoraj 300 delegatov, pa je potekala na Finskem. Ocenili so resnost razmer. Strnjena poročila s posvetov in drugi podatki so bili posredovani EGS, ki bo pri svojih članicah vplivala, da bodo uvajale novo politiko do turizma v zavarovanih prostorih. Nekateri predeli bodo po evropskih kriterijih popolnoma rezervatno označeni, kar pomeni, da v teh predelih ne bo možen množični turizem. Triglavski narodni park bo imel tri takšne lokacije. V ostalih pa bodo oblikovalci lahko brez tezev zadoščali svoje potrebe po rekreaciji. Pomemben je mednarodni sklep o sestavi učno in vzgojno usmerjenih turističnih informacij k pravemu odnosu do narave, da ji bodo, nekoliko po-

tično povedano, prisluhnili, namesto, da vanjo vnašajo hrup, saj so se morali tja umakniti prav temu. Po zgledu TNP hočejo zascititi del svojega ozemlja tudi v občini Idrija s Krajinskim parkom Zgornja Idrija. Kot je povedal ing. Jože Car, predsednik pripravljalnega odbora Krajinskega parka Zgornja Idrija, so pred kratkim z javno razpravo opozorili javnost tudi Idrijčani, da nameravajo zavarovati svoje naravne lepote in kulturno dediščino. Okrogla miza in strokovne obdelave so sicer opozorile, da je treba sedanji osnutek občinskega odloka o ustanovitvi parka o malenkostno dopolniti, vendar ga nameravajo sprejeti na naslednji seji idrijske Občinske skupščine. Strogo bo zascitlen le Bukov vrh, kjer je izjemno ohranjen pragozd. V njem bo dovoljeno le sonaravno gospodarjenje. Kljub temu kmetijska dejavnost ne bo ukinjena. V nižjih predelih ob Idriji ne bo strožjega režima, vendar nameravajo posebno pozornost posvetiti številnim naravnim in kulturnim spomenikom.

V Triglavskem narodnem parku - posnetek je iz doline Trente - velja poseben režim, da se ohrani ravnotežje v naravi. (Foto: M. Mihelič)

NOVA GORICA / ZDRAVSTVENI DOM

Bo denar za drugo fazo?

Ko so pred tremi tedni (30. oktobra) odpirali nov zdravstveni dom, v njem so dobili prostor zobozdravstvene ambulante in laboratoriji (na sliki: glavna sestra zavoda Marija Gostinčar je simbolčno predala objekt v uporabo), je direktor zdravstvenega doma Marjan Tavcar dejal da je treba drugo fazo gradnje v Novi Gorici nujno nadaljevati brez časovne prekinitve. Z dograjeno drugo fazo bi bile zadovoljene potrebe po zdravstvenem in zobozdravstvenem varstvu v novogoriški občini. Drugo se seveda ambulante po drugih krajih občine, na primer na Dobrovem, Kostanjevici na krasu in se kje. O

dokončnem delu in o novih nalogah bodo spregovorili na zasedanju skupščine prihodnji teden. (Foto: O'Hara)

AJDOVŠČINA / "VALILNICE PODJETIJ"

Bivše vojašnice bodo dobro izrabiti za nove dejavnosti

ARTUR LIPOVZ

zavod za planiranje imenovan za svetovnovalno organizacijo za mlade in brezposlene. V Palah trenutno teče uresničevanje novega vipavskega izdelka.

Agencija za razvoj Ajdovščina naj bi se vključila v mrežo inkubatorjev Slovenije, meni izvršni svet, saj se zdaj v celoti izpolnjuje kriterije: razpolaga s poslovnimi prostori, v katerih so locirani inkubiranci in zanje opravlja v okviru podjetniškega inkuba-

torja za mlade brezposlene tudi svetovnovalno delo. V državi je ta hip 15 podjetniških inkubatorjev, je ugotovilo ministrstvo za malo gospodarstvo, osem z že utečeno dejavnostjo, ki v poprečju zaposlujejo po 2 delavca in imajo po 11 zunanjih sodelavcev. Skupno raspolagajo z več kot 26 tisoč kvadratnih metrov površin, od tega več kot 30 odstotkov v svoji lasti. Upati je, da bo ajdovski inkubator kmalu dajal podjetnikom nove možnosti na konkretni ravni.

POSTOJNA

Kraške jame svariijo

Ta teden poteka v hotelu Jama v Postojni srečanje slovenskih jamarjev, ki so povezani v 44 društev. Spregovorili so o dosedanjih dosežkih in o prihodnosti. V sredo so ustanovili Nacionalni svet turističnih jam, ki bo poslej usklajeval delo pri varstvu jam, razvoju in propagiranju njihove dejavnosti. V Sloveniji je skupno dvajset podzemskih jam, ki so vključene v našo turistično ponudbo.

Sinoci so člani zveze ustanovili Nacionalni komite za Kras. Povezoval bo vse, ki se ljubiteljsko ali strokovno ukvarjajo z jamami. Oba bosta delovali kot "skupini za pritisk" pri sprejemanju naravovarstvene zakonodaje.(MG)

AJDOVŠČINA / OBLETNICE

Priložnost za promocijo Vipavske doline

Pred 1600 leti bitka ob reki Frigidu

VOJKO CUDER

Slovenska mesta se rada kitijo s starimi letnicami. Cimbolj nazaj je mogoče poseci, tembolj dragocena je. Ptujčani so sila ponosni na tisočletnico svojega mesta, Ljubljancani prav tako na svoje prednike Emonce, enako Celjani. Svojevrstno zadoščenje je živeti v mestu, ki ima poltisočletno zgodovino (Idrija), ali biti doma iz kraja, kjer so denimo praznovali 800-letnico prazupnije (Bovec, Sentviška gora, Volce). Ajdovščina bo - po dokazanih zgodovinskih virih - čez dve leti praznovala (natančno 5. in 6. septembra 1994) tisočletstoto obletnico enega najpomembnejših dogodkov najstarejše zgodovine teh krajev: tu se je namreč

"ob reki Frigidu" (po mnenju nekaterih je to reka Vipava, po drugih pa Hubelj) končala državljanska vojna med cesarjem Teodozijem in uzurpatorjem Evgenijem. Zmagal je cesar Teodozij, ki mu je uspelo, sicer le za kratak čas, se zadnjič združiti rimsko cesarstvo.

Pravi pomen te bitke je v tem, ker je prišlo do dokončnega razpleta med poganstvom in krščanstvom. »Z zmago kristjana Teodozija nad poganom Evgenijem je krščanstvo postalo edina dovoljena vera v državi. Teodozij je prepovedal poganstvo in ta zakon pomeni zagotovo eno

največjih kulturnozgodovinskih sprememb v antčni dobi v našem prostoru, »meni dr. Rajko Bratuz.

Dogodka seveda ne kaže kar brez haska izpustiti iz rok, ceprav verjetno poznejši prebivalci, katerih potomci smo, nimajo nič s castitljivo 1600-letnico. Mnenje, da jo je treba vsekakor izkoristiti, se nam zdi na mestu.

To je cudovita priloznost za promocijo občine v najbolj pozitivnem pomenu. Ajdovci so se že "vzeli skupaj" in poslali na kulturno ministrstvo programe, da bi jih prihodnje leto tudi denarno podprli, glavni nosilec projekta bo občina. O tem bomo v Republiki se pisali.

NOVA GORICA

Mejni prehodi

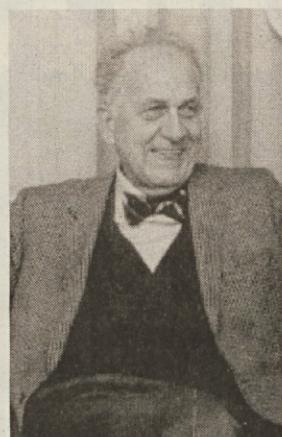
MARIJAN DROBEZ

V poslopju Občinske skupščine v Novi Gorici se je včeraj dopoldne v ugodnem in sproščenem ozračju, ki odraza visoko stopnjo odnosov in prijateljskega vzdušja med sosednjima državama, pričelo prvo redno zasedanje stalne mesane komisije za izvajanje Videmskega sporazuma o maloobmejnem potništem prometu med Slovenijo in Italijo. Na zasedanju - trajalo bo tudi danes - bodo preučili tudi dosedanje izvajanje sporazuma in sprejeli nove ukrepe v korist obmejnega prebivalstva. Tako bodo določili datum odprtja novega mednarodnega mejnega prehoda v Neblem v Goriskih Brdih, ki bo nastal s prekvalifikacijo obstoječega prehoda za maloobmejni promet. Novi prehod z najvišjim mednarodnim statusom bodo zagotovo odprli se letos.

Na zasedanju v Novi Gorici sta stalna mesana komisija sprejela tudi predlog o novih prepustnicah, ki bodo zamenjale dosedanje dokumente za prehajanje meje po Videmskem sporazumu. Dosedanje prepustnice bodo sicer se nekaj časa v veljavi. Določili naj bi tudi nove, večje ugodno-

sti za prebivalce obmejnih krajev, glede pri-nasnanja blaga iz sosednje države, ki se zanj ne plačuje carina. V Sloveniji je v maloobmejni promet vključeno okoli 90 tisoč prebivalcev obmejnih krajev, v Italiji pa kakih 185 tisoč.

Naso delegacijo na zasedanju vodi Vlasta Pelikan, iz slovenskega zunanjega ministrstva, italijansko pa veleposlanik Ludovico Arzenizio Carducci. Zasedanja pa se kot opazovalka udeležuje tudi delegacija hrvaškega zunanjega ministrstva, ki jo vodi Stanko Nik, vodja mednarodno-pravne službe v zunanjem ministrtvu.

Predsednik italijanskega dela komisije Ludovico Carducci Arzenizio

Pismo Republiški upravi za ceste

Izvršni svet ajdovske občine je na Republiško upravo za ceste poslal pismo z zahtevo po ureditvi obstoječih cest v občini in o izvedbi nujnih del za prihodnje leto. Opozoril je, da v letosnjem letu ni bilo na cestah v ajdovski občini narejeno nič, kljub izredno močno povečanemu tranzitnemu prometu, zlasti na magistralni cesti ki povezuje Novo Gorico z Razdrtim in kljub vidnemu propadanju te prometnice (zlasti skozi naselja Podnanos, Potoče, Crnice). Svoje zahteve je IS zapisal v desetih točkah, med katerimi je tudi ocitek, da Cestno podjetje Nova Gorica, ki upravlja in vzdržuje ceste v Vipavski dolini, ni dovolj angažirano za izvajanje svoje, z zakonom določene funkcije.

Dr. Bučar: Živimo v razklani in malo pravni državi

Člani koprškega društva pravnikov so bili po predavanju, ki ga je v koprski sodni palači v sredo, 18. novembra imel predsednik skupščine in upokojeni profesor pravne fakultete dr. France Bučar, kar nekoliko presenečeni. Slovensko pravosodje deluje se po starem. »Represivni sistem je docela odpovedal, je dejal predavatelj. Tisti, ki že dve leti govorijo, da se pri nas na široko krade, imajo v marsicem prav, »pravi dr. Bučar, za vse to ne krivi kar naravnost pravnikov, ampak to izvira iz posebne stanja družbe: iz družbe razklanosti glede temeljnih vrednot.

»Dokler družba ni etnično formirana, ne more biti pravne države, nasa pravno nemoč pa po svoje razgalja po eni strani množica nerešenih pritožb, po drugi pa neko velespostovanje najvišjih nosilcev oblasti.« Velik del razprave je dr. Bučar posvetil utemeljevanju svojega predloga zakona o vladi, ki se po njegovem odločno razlikuje od predloga, ki ga je pripravila vlada. (FO)

Tomaž Marušič - samostojni kandidat

Na novinarski konferenci, ki jo je včeraj sklical kandidat za poslansko mesto v državnem svetu Republike Slovenije, se je predstavil novogoriški advokat Tomaž Marušič. Kandidiral bo v volilni enoti št. 12. (Nova Gorica, Ajdovščina). Z samostojno kandidaturo se je odločil, ker ne želi biti odvisen od ljubljanskih strankarskih central. Njegovo geslo je: »Za Primorsko v državni svet!«

Razložil je tudi, ta kaj se bo kot poslanec, če bo izvoljen zavzemal: odpiranje Slovenije in Primorske proti trgovsko-industrijsko razvitemu italijanskemu severu, gradnjo avtoceste, pravno varstvo investicij, turistični odprtosti Slovenije. Zlasti na področju kmečkega turizma. Marušičeva kandidatura je podprlo 180 volilcev iz obeh občin, podpirata ga tudi SDSS in SLS-SKZ.

Abonmajski koncert v dvorcu Zemono

ZKO Ajdovščina vabi abonente na drugi abonmajski koncert v dvorcu Zemono pri Vipavi. Pianistka Tatjana Ognjanović bo izvajala dela Beethovena (Appassionata), Skrijabina in Rahmanjinova. Koncert bo jutri, 21. novembra, ob 20. uri. Za tiste ki se ne morejo ali ne želijo prevažati z lastnim avtomobilom bo ob 19, 30 izpred avtobusne postaje odpeljal poseben avtobus. Povratek takoj po koncertu.

Predstavitve knjig primorskih zdravnikov

V torek 24. novembra, bosta primorska zdravnik dr. Vasja Klavara in dr. Anton Prijatelj predstavila vsak svojo knjigo poklicnim kolegom v Zdravniškem društvu, Komenskega 4 v Ljubljani. Dr. Klavara bo govoril o svojem delu Plavi kriz, dr. Prijatelj pa o knjigi Pijem, torej sem!

Slovenska Adria art sredi Madrida

Predsednik Drnovsek in nekaj ministrov se bo v torek, 24. novembra udeležilo slovenskega odprtja slovenske galerije A + A v letosnji kulturni prestolnici Evrope - v Madridu. Obalne galerije in ministrstvo za kulturo so odprte takšne galerije pripravljale že več let. Letos so najeli dva skromna prostora s skupno 45 kvadratnimi metri površine v "zlatem trikotniku", kot pravijo najozjemu središču glavnega mesta Španije. Prostore je po arhitekturni plati obnovil dunajski arhitekt Boris Podrecca in projekti tega, v Španiji je uveljavljena arhitekta, bodo v galeriji tudi razstavljeni.

Za vsako leto galerija načrtuje po deset razstav slovenskih in evropsko priznanih umetnikov. V prihodnjih mesecih bodo na primer predstavili skulpture znamenitega režiserja Fritza Langa, ki so med prvo svetovno vojno nastale v Sloveniji. (FO)

Socialisti na obisku v Vipavski dolini

Ajdovski območni odbor Socialistične zveze Slovenije (SSS) je za ponedeljek, 23. novembra, povabil na Vipavsko kandidatako za predsednico države Darjo Lavtizar-Bebler.

Obisk bo začela v vipavski osnovni šoli in ga nadaljevala v Zavodu za invalidno mladino Janko Premrl Vojsko. Tu se bo seznanila s problematiko v teh dejavnostih. V Ajdovščini si bo ogledala tekstilno tovarno Tekstina in se z njenim vodstvom pogovarjala o stanju v tej gospodarski panogi. Beblerjevo bo na obisku spremljal kandidat ajdovskih socialistov za volitve v državni zbor Marijan Čigoj. Ta bo potem na tiskovni konferenci v Vipavskem Krizu predstavil svoj program.

KANAL / KERAMIČNA ŠOLA

Bo ta obrt zaživela tudi na Primorskem?

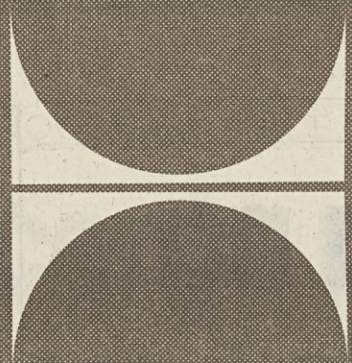
Glina je od nekdaj priljubljen material. Lončarstva, karsnega najdemo v drugih slovenskih pokrajinah (v Prekmurju ali na Dolenjskem) na Primorskem ni. ZKO Nova Gorica in PD Soca sta v Kanalu odprla keramično šolo, ki jo obiskuje kar precej maldih. Slika je z otvoritve. (Foto: O'Hara)

PRIMORSKA /

Kakiji zorijo

Jesen je. Poleg drugih plodov po poljih in vinogradih je prinesla na Primorsko tudi bogato letino kakijev. Ti zlato-rumeni, nadvse sladki plodovi krasijo že ogolela drevesa in gredo prav v slast. Pa se polni vitaminov so. Načrtnege vzrejanja kakijev pravzaprav ni, ceprav so bili pred časom poskusi v tej smeri. Menda nimajo prave cene, zlasti ne na tujem tržišču. Tisti, ki imajo kakije - rastejo pretežno na dvoriščih in vrtovih - jih gojijo zase in za sorodnike. (Foto: O'Hara)

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA

45 let v svetu tiska nas ni utrudilo.

distribucija mednarodnega
tiska po Evropi

knjižne izdaje
tržaška knjigarna
TK Galerija
fotostavnica

Ulica Montecchi 6, Trst - Tel. 040/7796699

RAČUNALNIŠTVO/ZMANJŠANA TEŽA RAČUNALNIKA

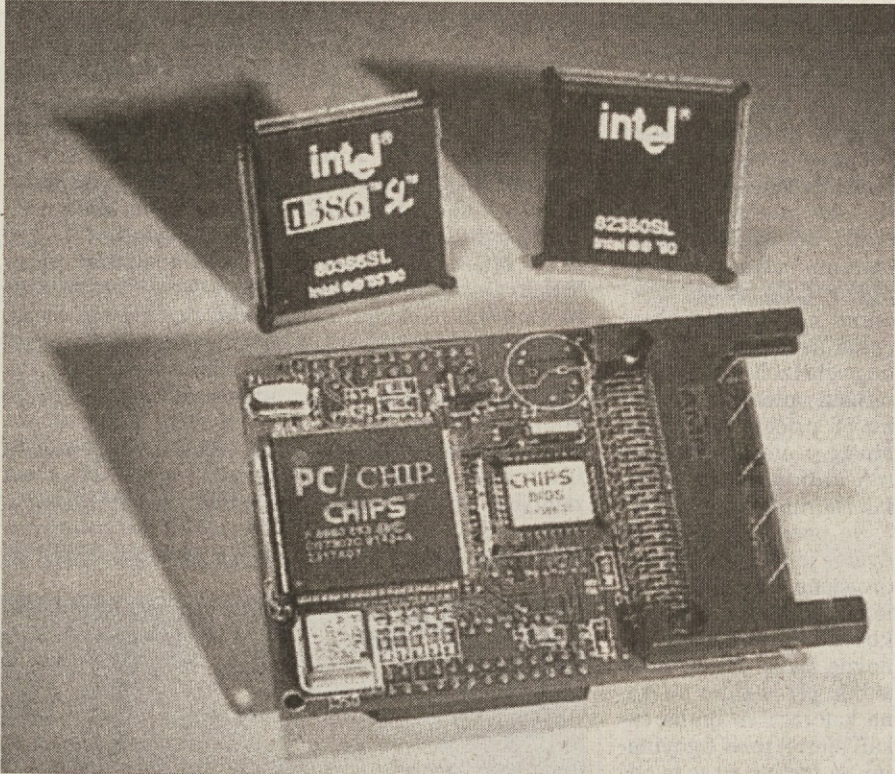
Novi računalniki so še bolj osebni

DUSAN MERNIK

Zadnja generacija prenosnih računalnikov ima lastnosti in odlike, kakršnih smo si se pred nedavnim lahko samo želeli. Sodoben notebook (notes, beležka), ima močnejši mikroprocesor in več pomnilnika kot večina sedanjih namiznih izvedb, hkrati pa je tako lahek, da ga lahko prenašamo s seboj in uporabljamo kjerkoli potrebujemo njegovo pomoč.

Proizvajalci si seveda zelo prizadevajo in vlagajo velika sredstva, da bi zmanjšali velikosti in teže posameznih komponent. Primer za to je miniaturni trdi disk velikosti 1, 3 palca s kapaciteto 21, 4 MB, ki ga je razvil Hewlett-Packard. Tudi drugi elementi niso za konstruktorje notesov nikoli dovolj lahki in majhni, zato jim ob nespremenjenih ali celo izboljšanih lastnostih vseskozi odvezemajo grame in milimetre....

Prva dva primerka Gateway 2000 Hadbook in Dell 320SLi (na sliki) sta rezultat teh prizadevanj in znanilca novega vala zelo lahkih notesov, ki se bo kmalu pojavil. Odlikovali se bodo po ugodnem razmerju med prenosljivostjo in zmogljivostjo, kar bo ob drugih lastnostih (ugodna cena)

omogocilo večjo uporabnost in povzročilo večjo popularnost prenosnih računalnikov.

Kaksen je Subnotebook?

Prenosni računalnik te nove kategorije ima pri teži 1 do 2 kg večino lastnosti notesov. Vsebuje trdi disk majhnih dimenzij ter PCMCIA razširitev, disketna enota je zunanja. Tipkovnica je stisnjena zaradi čim manjše porabe energije in teže zaslo-na. Pogonjal ga bo mikroprocesor Intel 386SL,

486S, Cyrix Cx486SLC ali Chip and Technologies PC/Chip, z vgrajenim varčevanjem z energijo. Trdi disk 2, 5 ali 1, 8 palca (možno trdi 1, 3). Trenutno ima 1, 8-palčna izvedba kapaciteto 40 MB. PCMCIA razširitev za pomnilniške, modemske in mrežne kartice; komunikacije (modem idr.).

In kaj nudi prva primerka?

Dell 320SLi (Dell Computer Corp.): 20 MHz 386SL, 2 MB RAM (razširljiv do 10 MB), 60 MB

trdi disk, 1, 44 MB zunanja disketna enota, DOS 5, 0, MS Windows 3, 1 misla. Teža 1, 8 kg, VGA zaslon 9, 5 palca, 85 tipk. Po teh in drugih izboljšavah se bodo prenosni osebni računalniki se bolj približali potrebam uporabnikov se se bolj razširili in si tako bolj zaslužili svoje ime. Potem ... pa je tako na vrsti popolnoma nova generacija.

Vir: PC Magazine 18/92 (na sliki), Byte July 1992.

CELIČNI INŽENERING / PODELJEN NASLOV:

Fellow

TADÉJ BAJD IN VOJKO VALENCIC

Mamutska konferenca 14th Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society je prvič potekala zunaj ozemlja Združenih držav. Za ta edinstven dogodek so organizatorji izbrali Pariz. Zanimiva konferenca in zanimivo mesto sta privabila ogromno množico bioinženirjev, tako da si v Le Palais des Congres ves čas srečeval znane obraze in se kar nisi mogel prebiti do konferenčnih dvoran.

Na konferenci je bilo predstavljanih prek tisoč stisrto referatov, porazdeljenih v trinajstdeset področij, ta pa se v posamezne sekcije s pet ali šest referati. Referati so zbrani v sedmih obseznih zbornikih. Prvič je bil zbornik objavljen tudi na CD plošči, kar je, kot kaže, edina praktična možnost za prihodnje tako velike konference.

Zbornik obsega najnovejšo dosežke z vseh področij biomedicinske tehnike, zato vabimo slovenske bioinženirje, da si ga sposodijo in ogledajo. Poleg strokovnih sekcij so bili v okviru 14. konference IEEE organizirani se minisimpoziji, kjer so bila obravnavana najbolj vroča področja, predavali

pa so mednarodno priznani znanstveniki.

Slovenci smo se na konferenci dobro odrezali. Predstavili smo šest referatov iz biomehanike, uporabe elektromagnetnega polja pri celjenju tkiva, terapevtske bioelektrike in živčno-mišične stimulacije. Profesorja Kralj in Bajd sta bila tudi predsednika posameznih strokovnih sekcij, profesor Vodovnik pa je povabljen predaval na minisimpoziju o celicnem inženiringu. Govoril je o kontroverznih vplivih elektromagnetnih polj na normalne in abnormalne celice.

Za naso majhno Slovenijo pa je bil posebej imeniten dogodek podelitev naslova fellow profesorje-ma Lojzetu Vodovniku in Alojzu Kralju s Fakultete za elektrotehniko in računalništvo Univerze v Ljubljani. Gre za najvišji naslov v mednarodni strokovni organizaciji elektroinženirjev The Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) in je bil doslej podeljen manj kot enemu odstotku vseh članov. IEEE vključuje vsega 350.000 članov.

Letos so najvišji naslov podelili enajstim bioinženirjem, osmim iz Združenih držav, enemu iz

Italije in dvema iz Slovenije. Podelitev je potekala v prijetnem okolju svečane večerje. Profesorju Vodovniku so naslov dodelili za prispevke k uporabi elektrotehniških principov pri studiju funkcij in rehabilitaciji živčnega sistema. Profesor Kralj pa je postal fellow zaradi svojih prispevkov k razvoju in klinični aplikaciji električne stimulacije pri bolnikih po kapi ali poškodbi hrbtenjace.

Dogodek je bil odlična promocija naše države v strokovnih in znanstvenih krogih.

Svečan nagovor večera je imela dr. Viviane Thevenin z Generalnega sekretariata Komisije Evropske skupnosti za znanost, raziskave in razvoj v Bruslju. Predvsem je nastala prednostna področja razvoja in raziskav v biomedicinski tehniki, ki jih nameravajo podpreti v okviru Evropske skupnosti. To je bilo za udeležence srečanja posebno zanimivo. Svoje besede je sklenila z mislijo o ravnovesju med tekmovalnostjo in medsebojnim sodelovanjem raziskovalnih skupin. K temu ravovesju je nedvomno prispevala tudi letosnja konferenca v Parizu.

NOVICE

Projekt TRK 52 in zagon proizvodnje

DOBREPOLJE - Projekt prenove proizvodnje in uvajanje novih programov v dobrepoljski tovarni Iskre sta potekala v okviru raziskovalnih in razvojnih nalog, ki jih sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Zato ni zgolj simbolnega pomena, da je minister Peter Tancig danes pognal proizvodnjo, ki je odprla dvajset delovnih mest, že v prihodnjem letu pa pričakujejo, da bodo z izvozom ustvarili promet v skupnem znesku tri milijone nemških mark.

Podjetje Iskra - Stirel ze nekaj let proizvaja elektromehanske releje. Ti se v elektroindustriji cedalje bolj uveljavljajo. Zaradi galvanske ločitve vhodnega in izhodnega tokokroga so v elektronskih napravah nepogresljiv gradnik. Releji se danes pojavljajo tudi tam, kjer nastajajo mikroelektronska vezja, ker je rezultate logičnih procesorjev potrebno pretvoriti v dejanja. Tu nastopajo releji kot ojačevalci sikh signalov elektronike. Galvanska ločitev vzbujalnega in stikalnega sklopa je tista prednost relejev pred polprevodniškimi gradniki, ki je za elektroniko bistvena. Vendar bodo releji svoj prostor med elektronskimi komponentami obdržali le, če se bodo znali prilagoditi novim zahtevam trga.

Rele TRK 52 je miniaturn, monostabilni rele za tiskano vezje, z enosmernim vzbujanjem, z enim preklpom ali enim delovnim oziroma mirnim kontaktom. Rele ima majhno porabo energije za vzbujanje, kar pomeni tudi majhno lastno segrevanje. To omogoča veliko gostoto elementov na tiskanem vezju in lažje krmiljenje. Izdelan je iz materialov, ki so v ekološkem pogledu neskladljivi za ljudi in okolje. Ohišje je iz negorljive plasticne snovi, kar omogoča vgradnjo v tiskano vezje flow-solder in čiščenje z običajnimi pralnimi sredstvi. Predviden je za uporabo v industrijskih napravah, birotehnikah, v napravah za obdelavo podatkov, beli tehniki, avdio-video napravah in drugih mehanizmih. Na podlagi tržnih analiz razvojnih gibanj na področju relejske tehnike v razvitem svetu in zaradi želje po tehnološki posodobitvi je Iskra - Stirel ze leta 1990 sprejela izziv projekta TRK 52.

Z razvojem releja se je zacela ukvarjati leta 1991, ko je bila izdelana konstrukcijska dokumentacija in prvi prototipi. Tedaj je bila pripravljena tudi tehnološka dokumentacija za avtomatsko proizvodnjo in opravljen verifikacija prototipov. Prve proizvodne linije so bile postavljene na začetku leta 1992, kar je omogočilo izdelavo poskusnih serij, s pomočjo katerih so opravili se tržna vzorčenja. Rezultati pri kupcih so bili pozitivni. Videti je, da gre za precejšnje povpraševanje, saj je en sam kupec pripravljen naročiti kar 60.000 teh relejev. Nova proizvodnja uvrsta Iskra - Stirel med enakovredne proizvajalce relejev po zahodnih normativih, kar odpira tudi širše podjetniške perspektive.

Uvajanje znanosti in tehnologije med ljudi

LJUBLJANA - V prostorih UNESCO IOCD Mednarodnega centra za kemijske studije, Vegova 4, bo v ponedeljek, 23. novembra letos, od 9. ure dalje, javna predstavitev programa Uvajanje znanosti in tehnologije med ljudi. Program je nastal zaradi potreb po organiziranju in koordinaciji dejavnosti v Republiki Sloveniji, ki so namenjene odkrivanju, razvijanju, usposabljanju in uveljavljanju mladih v znanosti in tehnologijah.

Program povezuje dosedanje nacionalne organizatorje dejavnosti z lokalnimi akterji (Mladi za napredek Celja, Mladi raziskovalci za napredek Maribora, Zaupajmo v lastno ustvarjalnost, Ljubljana) ter odpira možnost, da se sprožijo podobne akcije in gibanja za zaznanje in ustvarjalnost se v ostalih slovenskih občinah, mestih in regijah. Oznacuje pomembno in zahtevno inovacijo v znanosti, vzgoji in izobraževanju ter kadrovske politiki Republike Slovenije. Dopolnjuje program Novi raziskovalci z nacrtnim odkrivanjem nadarjenih otrok v osnovni soli, razvijanjem srednješolcev in studentov v mlade raziskovalce ter usposabljanjem za razumevanje znanosti in tehnologije.

Tako dosedanje sofinanciranje programov za popularizacijo znanosti zamenjuje z investicijami v vzgojo bodočih raziskovalcev, obenem pa zahteva tudi usposabljanje poklicnih raziskovalcev ter učiteljev vseh stopenj za mentorstvo. Program je inovacija v slovenski vzgoji in izobraževanju, zato terja usklajeno delovanje Ministrstva za znanost in tehnologijo z Ministrstvom za solstvo in sport. Pri načrtovanju in izvajanju tega programa sodelujejo visoko usposobljeni strokovnjaki. Uvodoma bo program predstavil minister Peter Tancig.

Študij na Mednarodni univerzi za vesolje v ZDA

LJUBLJANA - Matevz Kovacic in Mirjam Galicic, dva mlada raziskovalca, se odpravljata na specializacijo na International Space University - ISU, ki bo potekala na univerzi v Huntsvillu (ZDA). Ta univerza je neprofitna mednarodna izobraževalna ustanova na področju vesoljskega raziskovanja in razvoja, katerega vpliv cedalje bolj cutimo tudi v naših krajih in v vsakdanjem življenju. Namen organizacije je, da strokovnjake pripravi za blizajočo se nam vesoljsko dobo. Tudi v naši državi se namreč želimo čimprej dejavno vključiti v mednarodne tokove na področju znanosti in tehnologije. Specializacijo bodo sponzorirale posamezne slovenske ustanove in podjetja. Eden izmed pglavitnih ciljev ISU je pospeševanje strokovnega sodelovanja in razumevanja med narodi. Poleg znanstvenega dela mora vsak udeleženec predstaviti tudi svojo državo.

KIRURGIJA

Različne celice v enem osebk

PRIREDIL: M. KOTNIK JR.

Himera je bila v starogrski mitologiji posat z levjim oprsem, kozjim trupom, zmajevim repom in je bljuvala ogenj. Danes v genetiki in medicini pod pojmom himerizem razumemo pojav genetsko različnih celic v enem osebk.

Skupina na University of Pittsburg je pod vodstvom dr. T. R. Starzla proučevala odnose med presajenim organom in prejemnikom presadka. V proučevanje so vključili devet zensk, ki so imele presajena moška jetra. Od presaditve jeter je minilo od 10 do 19 let.

Vsi presadki so bili izbrani po ustreznih kriterijih za imunolosko ustreznost tkiv. Osem preiskovank je prejelo imunosupresivno terapijo. Pri eni pacientki je 12 let po presaditvi in 7 let po prenehanju imunosupresivne terapije prišlo do propada prisadka zaradi ponavljajočih se virusnih hepatitisov. Ker je presadek izviral od moškega, prejemnik pa je bila zenska, so iskali prisotnost Y kromosoma, ki je značilen za moške celice.

Pregledovali so kosčke presajenih jeter, bezgavk in kože. Pregledali so tudi kri. Za dokazovanje Y kromosoma so uporabljali fluorescentno in situ hibridizacijo s posebnimi markerji za Y kromosom. Za kontrolo so uporabljali tkiva znanih spolov. Druga uporabljena metoda za dokazovanje Y kromosoma je polimerazna verizna reakcija s pomočjo radioaktivnih markerjev za Y kromosom.

Pri vseh devetih preiskovankah je bil ugotovljen himerizem. Med osmimi z ohranjenim presadkom je bil pri šestih dokazan himerizem v krvi, pri petih pa himerizem v bezgavkah. Kozo so pregledali sestim preiskovankam in pri vseh so ugotovili kožni himerizem.

Pri preiskovanki, pri kateri se presadek ni obdržal, so ugotovili himerizem v kozi, bezgavkah, tankem crevesu in aorti. Ta bolnica je dobila nov presadek.

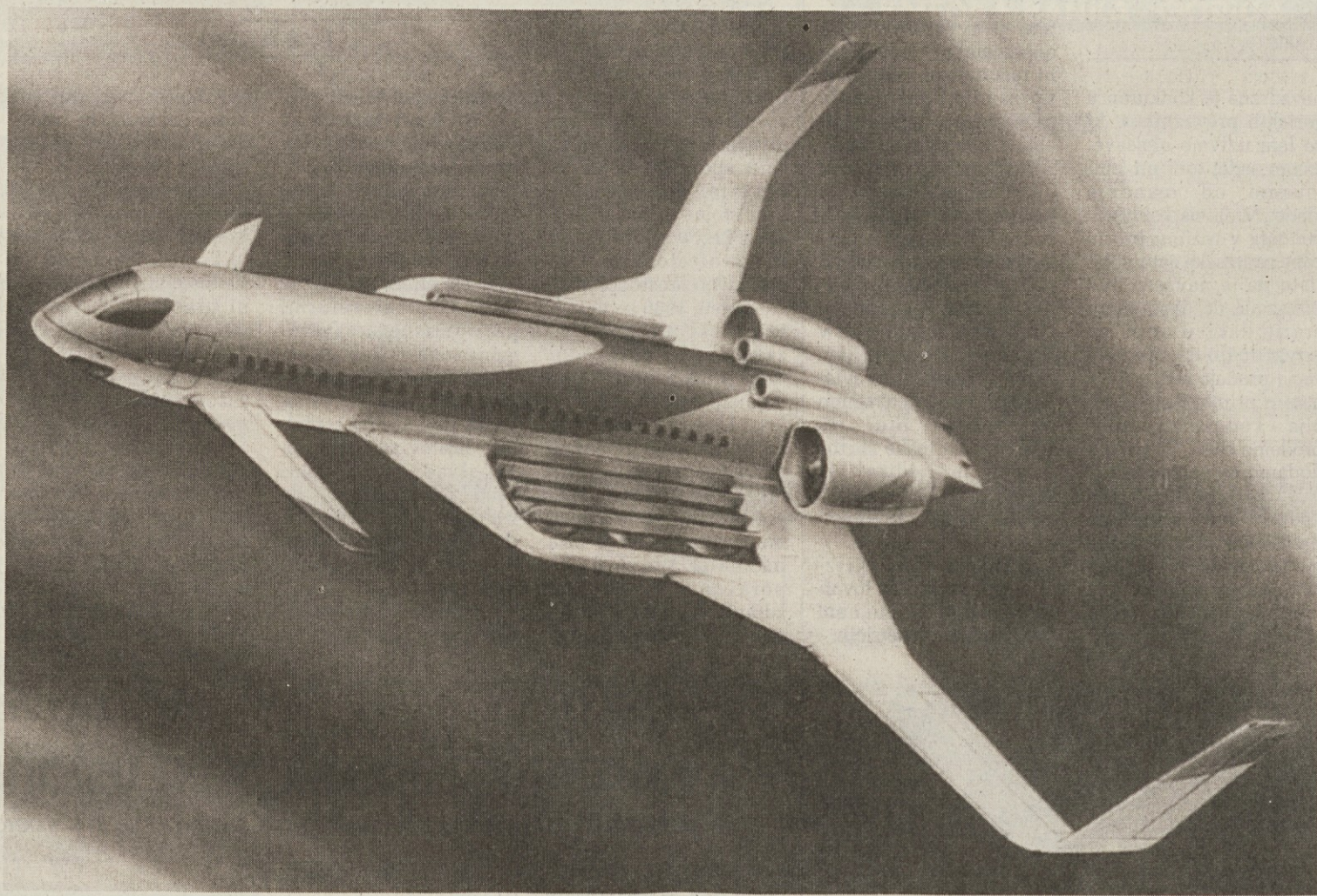
Domnevajo, da se med limfociti prejemnika in darovalca scasoma ustvari toleranca, ki pa ni več odvisna od imunosupresivne terapije. Himerizem poskusajo razložiti s samoobnavljajočimi celicami, ki potujejo iz tkiv v kri in obratno. Ugotavljajo, da bi utegnili kostni mozeg igrati pri tem pomembno vlogo.

Za ohranitev presadka je ključnega pomena ravnotežje limfodendričnih celic darovalca in prejemnika. Jetra so organ z veliko dendričnimi celicami, makrofagi in drugimi celicami, ki potujejo v kri in nazaj ter tako ustvarjajo himerizem.

V ta proces se verjetno vključujejo tudi levkociti iz kostnega mozga. Dr. Starzl skuša na tak način razložiti večjo toleranco prejemnika do presajenih jeter kot do drugih presajenih organov.

AERONAVTIKA / POTNIŠKO LETALO Z NAVPIČNIM VZLETOM IN PRISTANKOM

Na Japonskem načrtujejo posebno vrsto letala VTOL

Japonski nacionalni laboratorij za letalstvo skupaj z vodilnimi japonskimi proizvajalci precucuje možnost za izdelavo izjemno sposobnega letala z navpičnim vzletom in pristankom VTOL, ki uporabljata tako za letenje kot tudi za vzlet in pristane posebnih vrste reaktivnih motorjev.

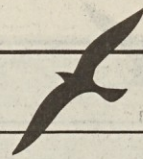
Računalniške analize in prve zasnove teh posebnih reaktivnih motorjev in motorjev za testiranje v vetrovniku so bile

večinoma že opravljene. Z omenjeno raziskovalno ustanovo sodelujejo pri tem programu naslednje tovarne: Ishikawajima-Fuji, vse s področja težke industrije. To potniško letalo naj bi bilo sposobno prepeljati po sto potnikov. Navpični vzlet in pristane letala zagotavljajo tri turbine, ki oskrbujejo motorje z dovajanjem zraka pod pritiskom. Normalno potovanje tega svojevrstnega letala pa omogočata

dva močna zunanja reaktivna motorja. Reaktivne turbine za vzletanje in pristajanje (G) v premeru 2, 4 metra naj bi bile vecinoma narejene iz sestavljenih materialov. V vsaki taki turbini naj bi bilo kar 200 lopatic za tiho delovanje. Oba vzletno-pristajalna motorja naj bi imela potisno silo 10.000 kilogramov. Ko bo letalo normalno letelo, bodo posebni mehanizmi prekrili motorje za vzletanje in pristajanje, s čimer naj bi se povečale učinkovitost

površine kril. Pri pristajanju bo postopek potekal v nasprotni smeri. Ker so reaktivni motorji nameščeni v krilih, bodo ne glede na svoj premer sorazmerno nizki. To namreč zahteva maksimizacija aerodinamike kril. Letalo bo sposobno tudi normalnega vzletanja in pristajanja. Reaktivna motorja bosta v premeru merila dva metra in sproščala potisno silo 12, 000 kilogramov. Predvidevajo, naj bi z njim to letalo doseglo

hitrost 0, 8 Macha in višino letenja do 10.000 metrov. V celoti iz sestavljenih materialov izdelano letalo naj bi bilo dolgo 30, 5 metra, cez krila pa 24 metrov. Kot navaja ze stireletna studija Nacionalnega laboratorija Japonske, naj bi potniško letalo VTOL razvili v naslednjih 10 do 15 letih. Njegov razvoj ni neresljiv tehnični problem. Proučujejo pa tudi možnost manjšega in lažjega letala, ki bi lahko prevzalo 150 potnikov.

NOVICE

Obnovljeni krediti
švicarskih bankirjev

LJUBLJANA - Na obisku v Ljubljanski banki d.d. so se mudili člani vodstva "Credit Suisse", ene od treh največjih švicarskih poslovnih bank. V razgovoru z Jurijem Detickom, izvršnim pomočnikom generalnega direktorja LB d.d. za področje mednarodnega poslovanja, so švicarski bankirji sporočili, da so se na podlagi ugodnih ocen slovenskega deželnege tveganja in bonitete LB odločili za obnove in celo nekajkratno povečanje srednjeročne kreditne linije, ki je bila zaradi krizne situacije skoraj leto in pol zamrznjena. Financiranje blaga švicarskega porekla je pokrito z zavarovanjem izvozno - zavarovalne ustanove ERG, ročnost pa je od dveh do petih let. Srednjeročno kreditno linijo je Ljubljanski banki že julija letos obnovila tudi Swiss Bank Corporation, podobno ponudbo pa je te dni posredovala tudi tretja od treh velihik bank, tj. Union Bank of Switzerland.

Kitajci kupujejo
ameriške računalnike

AUSTIN - Kitajska bo v naslednjih dveh do treh letih v ZDA kupila naprave za proizvodnjo cipov za računalnike v vrednosti dveh milijard dolarjev, piše Washington Post, sklicujoč se na ameriške poslovne kroge. Kitajska želi v naslednjih desetih letih postati v svetovni industriji računalnikov resen konkurent. Uradni kitajski predstavniki dodajajo, da želijo z nakupom opreme v ZDA preprečiti odvisnost od Japonske v tej zelo pomembni tehnologiji. (HINA)

Simpozij o Sloveniji
v Martellagu

TRST - Danes popoldne bo v Martellagu pri Benetkah simpozij z naslovom "Spoznati Slovenijo", ki ga prireja Italijansko - slovenska trgovinska zbornica iz Rima. Gre za eno od treh nedavno ustanovljenih mešanih zbormic v Italiji, katerih cilj je skrb za krepitev trgovinskih odnosov med Italijo in Slovenijo. Danesnje srečanje naj bi služilo predvsem italijanskim podjetnikom za spoznavanje dejanskih razmer in potenciala slovenskega gospodarstva, svojo udeležbo pa so poleg številnih podjetnikov iz vse Italije in Slovenije napovedali tudi slovenski ambasador v Rimu Marko Kosin, podtajnik pri italijanskem zakladnem ministrstvu Pierigiovanni Malvestio, bivši slovenski premier Lojze Peterle, odgovorni za zunanjo trgovino pri Gospodarski zbornici Slovenije Mitja Otorpeec in drugi. (V.B.)

SLOVENIJA / OBISK SVETOVNE BANKE

Misija preučila
gospodarstvo

Podpora gospodarskim reformam

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Odbor za kreditno monetarno politiko in odbor za proračun in javne finance sta včeraj gostila misijo Svetovne banke, ki je dva tedna preučevala razmere v našem gospodarstvu in analizirala možnosti za pridobitev posojil za podporo gospodarskim reformam oziroma privatizaciji in sanaciji bančnega sistema v Sloveniji in možnosti za včlanitev v Mednarodni denarni sklad. Pogodba za najetje kredita se ni pripravljala, ni pa se znano, koliko bi naj ta znašal.

Po besedah vodje misije Ilham Zurayk so skupaj s predstavniki ministrstva za finance in Banke Slovenije pregledali programe za prestrukturiranje in privatizacijo ter preučili reforme na nivoju podjetij, bank in predlagali konsistentno makroekonomsko politiko, ki bo omogočila uresničitev reform.

Voditeljica misije je povedala, da so bili seznanjeni s sprejetjem zakona o privatizaciji in hkrati izrazila upanje, da se bo privatizacija začela izvajati maja ali junija prihodnje leto. Misija je svetovala vladi, naj javno opredeli, na katerih

področjih javnega sektorja bo ohranila državno lastnino. Ugotovila je tudi, da je Slovenija vložila precej truda v reformo podjetij. Vendar pa, kot smo slišali, je lani imelo več kot 1200 podjetij za okoli 17 milijard dolarjev izgube, kar je 12 odstotkov družbenega proizvoda.

Med temi je 100 podjetij ustvarilo 78 odstotkov celotne izgube, polovico te izgube pa je ustvarilo 16 podjetij iz treh panog: železarstva, železnica in elektrogospodarstva. Predlagali so, da bi podobne kratkoročne programe, ki so bili sprejeti za železarstvo, sprejeli tudi za drugi dve.

Pozitivno so ocenili program Agencije za sanacijo bank in izrazili upanje, da bo parlament čimprej sprejel oba zakona (o jamstvu RS za obveznice, izdane z namenom sanacije bank in o izplačilu deviznih vlog občanov), ki sta potrebna za uresničitev sanacije.

Predstavniki Svetovne banke so opozorili, da bi morala Slovenija povečati delež naložb v družbenem proizvodu s sedanjih 17 odstotkov na najmanj 20 odstotkov, pri čemer pa bi morale biti te naložbe učinkovitejše.

Na ta način bi po mnenju misije lahko bila letna gospodarska rast v Sloveniji 4 do 5-odstotna. Pri analizi slovenskih proračunskih postavk so ugotovili, da so odhodki za pokojnine, in se nekateri drugi, previsoki.

Zato so predlagali povečanje proračunskega deficita ali pa zmanjšanje državne porabe.

Po mnenju misije bi morala vlada spremeniti politiko plač, saj prav te v proračunu predstavljajo 40 odstotkov odhodkov.

Minister za finance Mitja Gaspari je povedal, da bo vlada v kratkem predstavila osnutek proračuna za leto 1993, hkrati pa spremenila tisto zakonodajo, ki ovira prilagajanje javne porabe: pokojninsko zakonodajo, zakon o zdravstvenem zavarovanju in zakon, ki ureja zaposlovanje in socialno varnost.

Napovedal je tudi omejitve rasti plač v podjetjih, ki imajo blokirani ziračun, saj bodo le tako lahko proračunsko porabo javnega sektorja prilagodili trendom.

Hkrati bo vlada v kratkem predstavila osnutek ekonomske politike za prihodnje leto.

SRBIJA / BENCINA NA PRETEK

V trgovinah tudi
slovensko blago

DRAGAN PERKOVIČ

banka", last Dafine Mila-
novič, in pa "Jugoskan-
dik banka", ki jo vodi
Jezdimir Vasiljevič, v Beogradu sicer bolj znan kot "gazda Jezda", ki je za 15 let zakupil Sveti Stefan. Če mislite, da gre za uspešna bankirja, se motite.

Do bogastva sta prišla s prekupčevanjem, s pranjem denarja, predvsem pa s tesno povezanostjo z beograjskim podzemljem. Oba sta aktivna tudi politično. Oba bankirja sta v zadnjem času

odprla po Beogradu in tudi drugih srbskih mestih veliko bencinskih crpalk in tako je bencina na pretek. Navkljub naftnemu embargu.

Med številnimi tujimi izdelki je zaslediti tudi veliko slovenskega blaga: kozmetiko, alpsko mleko, majonezo Thomy, Palomine robčke...

Trgovci pravijo, da niti ne vedo, od kod vse to prihaja, saj nabavljajo od zasebnih posrednikov iz Srbije. Ti pa so očitno zelo iznajdljivi. Place so

Beograjske trgovine so dobro založene (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

SDGZ / SLOVENSKI AVTOPREVOZNIKI V SKUPNI AKCIJI

Rim ostaja gluh za probleme
tržaških avtoprevoznikov

V pripravi nadaljnje pobude in pritisk na osrednjo vlado

Slovensko deželno gospodarsko združenje si v zadnjem času močno prizadeva, da bi znova pognalo v tek upravno-zakonodajni postopek, ki naj bi končno privedel do dodelitve posebnega kontingenta plinskega olja za avtoprevoznike iz tržaške pokrajine, in sicer v režimu tako imenovane prostovarine cone.

V predalhi na ministrstvu za industrijo v Rimu leži namreč že od preteklega februarja zakonska norma, ki dodeljuje tržaški pokrajini večji kontingent goriva za tovornjake. Vsi dosedajni posegi prizadetih prevoznikov s Trzaskega, da bi minister to normo ponovno vzel v roke in izdal izvršni odlok, s katerim naj bi poveril tržaški Trgovinski zbornici naloge, da začne z razdeljevanjem ustreznih bonov, pa so žal ostali brez uspeha. Tudi skupen nastop Slovenskega deželnege gospodarskega združenja z obema organizacijama tržaških obrtnikov, z zvezo upravljalcev bencinskih crpalk in z združenjem industrijcev je kljub podpori nekaterih lokalnih politikov in same Trgovinske zbornice ostal brez haska.

Leto pa gre medtem naglo h koncu in februarja obljubljeni kontingent plinskega olja po znižani ceni za leto 1993 se vse bolj odmika. Nekateri menijo, da zato, ker vlada ni pripravljena priznati Trstu nobenih dodatnih olajšav, odkar mu je bila vrnila znani "paket". Avtoprevozniki pa ne nameravajo odstopiti od svoje namere in

ELIO FORNAZARIC

bodo v prihodnjih tednih še okrepili pritisk na ministrstvo za industrijo in na državni svet, ki mora o tem izdati ustrezen pozitivno mnenje.

Kako tržaški avtoprevozniki utemeljujejo svojo zahtevo, je znano: Trst leži ob meji in zato so tukajšnji avtoprevozniki podvrženi hudi, predvsem mednarodni konkurenci. Nedavna raziskava je ugotovila - opozarja v zvezi s tem predstavnik slovenskih avtoprevoznikov Ivo Sirca - da so poslovni stroški pri naših konkurentih - Slovencih, Hrvatih, Madžarih, Romunih, Grkih - za okrog 30 odstotkov nižji. Prav tako

nevzdržna je konkurenca goriških prevoznikov, ki že leta uživajo olajšavo, katero sedaj tudi mi zahtevamo od osrednje vlade. Nedavna koncesija bencina v režimu proste cone za trzasko avtomobiliste pa je navsezadnje pokazala, da državnemu erarju taki ukrepi ne povzročajo skode, saj večja prodaja bencina - v našem primeru plinskega olja - kompenzira nizjo prodajno ceno. Če k temu dodamo še neizpodbitno nujnost, da se sprico gospodarske krize na Trzaskem izkoristijo vse možnosti za njeno čim hitrejšo premostitev - in mednarodni prevozi v sklopu pristanišča pri

tem prav gotovo niso nepomembni - potem res ni razumljivo, kako da je vprašanje kontingenta plinskega olja v Rimu običajno na slepem tiru

"Odbor tridesetih", ki na krajevni ravni štiti koristi avtoprevoznikov, industrijev in crpal-karjev in katerega aktivni član je tudi SDGZ, pripravlja vrsto novih iniciativ, s katerimi naj bi v Rimu iztržili prepotraben kontingent goriva za avtoprevoznike, skupaj z njim pa dosegli tudi izboljšanje carinske službe na meji in ureditev nič manj perečega problema parkirišč za tovornjake.

Na sliki (foto Kriz-mancij): pogled na tovarni terminal na mejnem prehodu pri Fernetičih.

PATRONAT / ZAPLETI OKROG DAVKA NA ZDRAVJE

Navzkriž z ustavo

Tokrat je na zatožni klopi minimalna odmera že sicer zelo sporne davščine na zdravje samostojnih delavcev

BORIS SIMONETA

Neskončna zgodba pravne nezakonitosti se nadaljuje oziroma se ciklično ponavlja. Tako je že spet je na zatožni klopi minimalna odmera že sicer spornega davka na zdravje, ki bremeni samostojne delavce (obrt-nike, trgovce in kmete) in profesionalce, ki opravljajo prosti poklic.

Ze leta 1986 so morali obrtniški in trgovski zavarovalci ob uvedbi tega prispevka plačati najmanj 648 tisoč lir na leto. Ustavno sodišče je na utemeljeno pritožbo prizadetih z razsodbo razglasilo ta predpis za protizakonitega in vsakemu zavarovancu je bila priznana pravica, da poravnava davek na zdravje v prejem sorazmerju z ustvarjenim

dohodkom, in sicer v višini 5 odstotkov za dohodke do 40 milijonov lir, za višje dohodke oziroma za dohodke do 100 milijonov lir pa se ta solidarnostni prispevek skrči na 4,2 odstotka.

Z zakonom št. 233 iz leta 1990 o reformi pokojninskega zavarovanja samostojnih delavcev je bil določen minimalni dohodek kot osnova za plačevanje socialnih dajatev za pokojninski sklad. Zavarovalni zavod INPS je avtomatično začel aplicirati ta dohodkovni prag tudi pri določanju in terjanju davka na zdravje.

Proti taki interpretaciji je bil ponovno

sprožen administrativni sodni postopek in ustavno sodišče je v celoti sprejelo pritožbo.

Z novo razsodbo pa je vsebinsko potrdilo svoj prejšnji sklep in vnovič je kodificirano, da so samostojni delavci dolžni plačevati davek na zdravje zgolj na dohodkovni osnovi in torej brez vsakršnega po zakonu določenega minimalnega prispevka.

Tako je marsikateri obrtnik, trgovec, kmet in profesionalec v lanskem letu in morda tudi letos prispeval v sklad vse državne zdravstvene službe SSN višji znesek, kot ga je bil na osnovi svoje dohodkovne zmo-

gljivosti dolzan plačati. Zavarovalni zavod INPS, ki izterjuje te pristojbine, je pac moral vzeti v vednost omenjeno razsodbo, vendar pa to žal ne pomeni, da bo avtomatično poskrbel za povrnitev razlike previskov vplačanih zneskov.

Povračilni postopek lahko sprožijo zavarovalci sami, in sicer tako, da naslovijo posebno prošnjo na zavod INPS in poleg kopije postnega odredka o vplačilu priložijo tudi kopijo davčne prijave dohodkov za leti 1990 in 1991.

Ta primer zadeva vse tiste zavarovalce, ki so leta 1990 prijavili manj kot 15.399.384 lir podjetniškega dohodka, v letu 1991 pa manj kot 17.990.440 lir dohodka.

KMEČKA ZVEZA / ZA ZAŠČITO NADZOROVANEGA POREKLA VIN

Konzorcij Kras tik pred ustanovitvijo

Med njegovimi glavnimi nameni je širjenje proizvodnje in komercializacije kraških vin

JOZE KOREN

nih finančnih težav ni bila uresničena. Po določilih zakona št. 164, sprejetega februarja letos, mora tam, kjer teh konzorcijev ni, trgovinska zbornica ustanoviti medpoklicne svete z dejansko pristojnostjo konzorcijev. To je tudi razlog za pobudo, da se konzorcij končno uresniči, saj je nedvomno primerno, da vinogradniki svoje interese upravljajo sami.

Pobudo za ustanovitev konzorcija so podprle tudi krajevne ustanove:

Kraška gorska skupnost, Pokrajina Trst in trzaska Trgovinska zbornica. Svojo naklonjenost so izrazile tudi s vstopom v organe bodočega konzorcija in s tem, da so mu dale na razpolago osrednji sedež in periferne prostore. Tako mu bo Trgovinska zbornica v svojih prostorih zagotovila urade za upravni sedež, Pokrajina pa naj bi mu dodelila prostor v pokrajinskem Kraškem muzeju in Repnu. Statut in sestava orga-

nov sta sad skupnega dela krajevni strokovnih organizacij Kmečke zveze, Neposrednih obdelovalcev in Zveze veleposestnikov. Glavni nameni konzorcija so siriti in scititi proizvodnjo in komercializacijo kraških vin z nadzorovanim poreklom, razširiti njihovo poznavanje in jih s primerno reklamo uveljavljati na italijanskem in tujem tržiscu. V sodelovanju s pristojnimi državnimi organi pa bo konzorcij skrbel, da ne bi prihajalo do morebitnih prevar in nepravilnosti, ki bi lahko škodovala kakovosti vin.

KZ / POZOR

Tečajji za
uporabo
strupenih
sredstev

Ceprav je bila uvedba tako imenovane "poljske knjizice" (quaderno di campagna) - ki bo obvezovala vse uporabnike protizajedalskih sredstev v kmetijstvu, da vanjo redno vpisujejo nakupe, uporabo in ostanke teh strupenih snovi - preložena na leto 1994, je se naprej v veljavi stara določba.

Ta predvideva, da je treba za nakup teh sredstev prve in druge stopnje strupenosti se naprej imeti posebno dovoljenje (tako imenovani patent). Do tega dovoljenja lahko zainteresirani pridejo na osnovi izpita, ki ga morajo opraviti pri Pokrajinskem kmetijskem nadzornistvu v Trstu.

Ker so v zadnjem času precej zaostriili pogoje za opravljanje ustreznega izpita, namerava stanovska organizacija slovenskih kmetov v sodelovanju s Pokrajinskim kmetijskim nadzornistvom in z Opazovalnico za rastlinske bolezni pripraviti nekaj hitrih tečajev, ki naj bi stekli v Nabrežini, Zgoniku in Dolini.

Na teh tečajih bodo strokovnjaki kandidati, ki nameravajo opravljati potrebni izpit, seznanili z vso tematiko. Kmečka zveza bo točne datume teh tečajev sporočila v naslednjih dneh, vendar pa vse interese te se sedaj vabi, naj se zgledajo (tudi po telefonu, na št. 362941) v njenih uradih v Ulici Cicerone 8/b in s svojo prijavo omogočijo sestavo seznama udeležencev.

MENJALNIŠKI TEČAJI

19. NOVEMBRA 1992

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica	61,40	62,00	8,69	8,79	7,0	7,18
A Banka						
Akont no.1	61,00	62,00	8,65	8,85	6,95	7,20
Avtohisa Ljubljana*	61,50	62,20	8,68	8,91	7,15	7,92
Banka Vipra, Nova Gorica	61,63	62,27	8,70	8,79	7,08	7,16
Banka Zasavje	61,30	62,50	8,71	8,88	6,90	7,40
Bela vrtnica*	61,30	62,30	8,60	8,90	7,00	7,30
Bobr Trzin*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Bobr Fužine*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Brdar Koper	61,50	62,20	8,55	8,80	7,11	7,23
BTC d.d. Ljubljana*	61,60	62,45	8,60	8,85	7,15	7,30
BTC terminal Sežana*	61,20	62,15	8,62	8,75	7,10	7,20
Burin*	61,65	62,20	8,50	8,79	7,00	7,25
Capital market Vrhnik	61,30	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Come 2 Us*	61,50	62,10	8,65	8,80	7,00	7,25
Creditanstalt Nova Banka	61,20	62,00	8,60	8,85	7,00	7,30
Dolenjska banka	60,50	61,80	8,55	8,81	7,97	7,25
Dom - Kaffee*	61,85	62,50	8,76	8,85	7,17	7,27
Emona globtour*	60,50	62,00	8,55	8,83	6,96	7,27
Eros Ljubljana*	61,75	62,20	8,70	8,85	7,07	7,20
Eros Kranj*	61,70	62,20	8,65	8,85	7,05	7,20
Euroservis Sežana	61,50	61,95	8,60	8,70	7,11	7,18
Eurotours International*	61,50	62,50	8,65	8,85	7,00	7,30
Feniks d.o.o. Portorož	61,50	62,30	8,52	8,88	7,11	7,21
Firadas d.d. Idrija	61,70	62,90	8,60	8,90	7,10	7,25
Golfurist	61,20	62,10	8,58	8,84	7,00	7,20
Hida	61,75	61,95	8,74	8,79	7,15	7,23
Hipo Domžale	61,70	62,10	8,70	8,85	7,10	7,25
Hipotekarska banka Koper	61,50	62,60	8,60	8,85	7,10	7,28
Hram Rožice	61,80	62,10	8,50	8,85	7,00	7,50
Hranilno kreditna služba	61,50	62,05	8,50	8,80	7,10	7,19
Ilirika Ilirska Bistrica	61,40	62,70	8,45	8,84	7,00	7,20
Ilirika Slovenj Gradec	61,60	62,00	8,72	8,80	7,12	7,18
Ilirika Postojna	61,70	62,30	8,67	8,83	7,10	7,19
Invest	61,30	62,40	8,70	8,89	7,15	7,29
Italdesign*	61,70	62,40	8,67	8,77	7,13	7,23
Klub Slovenijales	61,40	61,90	8,65	8,85	7,10	7,25
Komercialna banka NG d.d.*	61,16	62,98	8,45	8,88	6,75	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	61,35	62,82	8,63	8,93	7,08	7,33
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,10	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Idrija*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Velenje*	61,40	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Celje*	61,40	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Krško*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Tolmin*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Holidays	61,70	62,30	8,60	8,80	7,05	7,30
Kreditna banka Maribor d.d.*	61,00	62,30	8,65	8,80	6,80	7,30
Ljubljanska banka d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,96	7,27
Libertas Koper*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,20
MA Media*	61,80	62,30	8,65	8,85	7,05	7,35
Mercator Turist	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Mercator Turist	61,40	62,10	8,55	8,80	6,96	7,25
Otok Bled	61,50	62,01	8,67	8,76	7,10	7,20
Petrol*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,05	7,20
Poštna banka Slovenije*	61,00	61,99	8,45	8,79	6,71	7,15
Publikum Ljubljana	61,60	61,99	8,65	8,84	7,10	7,25
Publikum Kranj	61,65	62,19	8,70	8,85	7,00	7,19
Publikum Maribor	61,50	62,19	8,71	8,79	7,04	7,17
Publikum Piran	61,50	62,20	8,60	8,80	7,00	7,15
Publikum Celje	61,50	61,99	8,58	8,77	6,95	7,15
Publikum Dobova	61,50	62,40	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Krško	61,50	62,40	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Metlika	61,50	62,10	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Metlika	61,50	62,09	8,60	8,80	6,95	7,25
Publikum Novo Mesto	61,60	62,10	8,50	8,80	6,95	7,20
Publikum Šentilj	61,50	62,19	8,71	8,79	7,04	7,17
Publikum Šentjuri pri Celju	61,60	62,20	8,65	8,80	6,20	7,00
Publikum Trebnje	61,20	62,49	8,55	8,85	6,85	7,19
Publikum Zalec	61,45	62,19	8,60	8,80	6,98	7,19
Publikum Sevnica	61,50	62,50	8,60	8,85	6,85	7,19
Roja	61,10	62,00	8,73	8,84	7,13	7,27
SKB banka d.d. Ljubljana*	61,75	62,08	8,77	8,82	7,22	7,25
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,00	7,20
Slovenska investicijska banka*	61,50	62,10	8,45	8,80	6,78	7,19
Slovenijaturist Ljubljana	61,65	62,10	8,67	8,76	7,12	7,21
SZKB	61,50	62,05	8,70	8,80	7,10	7,19
Sonce	61,70	62,00	8,62	8,80	7,17	7,30
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	61,60	62,50	8,70	8,82	6,70	7,20
Sl. hranilnica in posojilnica	61,60	62,10	8,70	8,85	7,10	7,20
Splošna banka Koper*	61,34	62,87	8,38	8,84	6,90	7,22
Splošna banka Celje	61,30	62,00	8,70	8,82	6,99	7,25
Štajerska banka obrti in podj.	61,65	62,10	8,70	8,80	6,90	7,30
Tartarus Postojna	61,49	62,65	8,30	8,81	6,93	7,20
Tentours Domžale	61,70	62,20	8,65	8,85	7,10	7,35
Tori*	61,65	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Tourist service Portorož	61,35	62,20	8,60	8,80	7,07	7,20
Trias*	61,60	62,20	8,70	8,80	7,10	7,25
Upimo	61,75	61,95	8,73	8,79	7,13	7,19
Valuta*	61,70	62,20	8,60	8,85	7,10	7,30

Tečaj velja danes: *

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 219 z dne 19. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 20.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	sifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	64,6057	64,8001	64,9945
Avstrija	040	šiling	100	846,9888	849,5374	852,0860
Belgija	056	frank	100	290,1357	291,0087	291,8817
Kanada	124	dolar	1	74,0087	74,2314	74,4541
Danska	208	krona	100	1546,6156	1551,2694	1555,9232
Finska	246	marka	100	1844,2594	1849,8088	1855,3582
Francija	250	frank	100	1766,1987	1771,5132	1776,8277
Nemčija	280	marka	100	5958,8348	5976,7651	5994,6954
Grčija	300	drahma	100	—	45,9852	46,1232
Irska	372	funt	1	—	158,3843	158,8595
Italija	380	lira	100	6,9600	6,9809	7,0018
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	18,0000	—
Japonska	392	jen	100	76,3624	76,5922	76,8220
Nizozemska	528	gulden	100	5298,8939	5314,8384	5330,7829
Norveška	578	krona	100	1462,0001	1466,3993	1470,7985
Portugalska	620	escudo	100	67,2156	67,4179	67,6202
Švedska	752	krona	100	1502,0000	1507,1300	1591,0914
Švica	756	frank	100	6551,7388	6571,4532	6591,1676
Velika Britanija	826	funt šterling	1	145,0381	145,4745	145,9109
ZDA	840	dolar	1	94,4177	94,7018	94,9859
Evropska Skupnost	955	ECU	1	117,5022	117,8558	118,2094
Španija	995	peseta	100	83,2449	83,4954	83,7459

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. 12. 1992 (prodaja ukinjena):					1,000,000	571,490	595,168	1,166,659
20	59.7677	114,2981%	119,0336%	116.6659%	100,000	57,149	59,517	116,666
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1,000,000	557,116	583.397	1,140,513
115	59.7677	111,4233%	116,6794%	114,0513%	100,000	55,712	58,340	114,051

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

19. NOVEMBRA 1992	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A Banka	12,50	18,00
Banka Zasavje	15,00	21,00
Burin*	15,00	20,00
Tori*	14,00	22,00
Sonce	14,00	18,00
Ilirika Postojna	14,50	20,00
Invest	14,00	20,00
Eros Ljubljana*	14,00	18,00
SKB banka d.d. Ljubljana	12,00	19,00
Publikum Celje	14,50	18,00
Kreditna banka Maribor	14,00	20,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

19. NOVEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1335	1375
nemška marka	848	864
francoski frank	250	257
holandski gulden	749	772
belgijski frank	40,95	42,15
funt šterling	2055	2100
irski šterling	2240	2270
danska krona	220	226
grška drahma	6	6,60
kanadski dolar	1045	1080
japonski jen	10,75	11,10
švicarski frank	930	948
avstrijski šiling	119,50	123,25
norveška krona	207	213
švedska krona	224	229
portugalski escudo	9	10
španska pezeta	11,50	12,15
avstralski dolar	915	940
madžarski florint	11	15,50
slovenski tolar	13,75	14,50
hrvaški dinar	1,50	2,50

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

19. NOVEMBRA 1992			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	12,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	12,00
Italija	Kmečka banka Gorica	13	13,80
Italija	Tržaška kreditna banka	13,75	14,50

DEVIZNI TRG BEOGRAD

19. NOVEMBRA 1992			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6677,5166	6697,6094	6717,7022
Francija	frank	100	13942,7240	13984,6780	14026,6320
Nemčija	marka	100	46972,0650	47113,4060	47254,7460
Italija	lira	100	55,0421	55,2077	55,3733
Švica	frank	100	51640,0770	51795,4630	51950,8490
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1138,6710	1142,0973	1145,5236

opomba: Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 20. novembra 1992 od 00.00 ure dalje

			ZA DEVIZE	
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	867,9068	870,7496
Francija	frank	100	1809,8184	1815,7464
Nemčija	marka	100	6106,0000	6126,0000
Italija	lira	100	7,1318	7,1552
V. Britanija	funt	1	148,6200	149,1068
ZDA	dolar	1	96,7496	97,0665

Opomba: Tečajji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

NOVICE

Konjske dirke

1. dirka (Firence) napoved je tu zelo težka, saj se obeta izenačena drika. Poskusimo postaviti na regularnega konja Ervis del Rio (sk. 1), ki bo startal iz ugodnega položaja. Zanemariti ne gre Mineira (X), ki je na ciljnih ravninah zelo hiter. Zdi se, da je Mugabi naj boljši konj skupine 2.

2. dirka (Firence): Museo Font (X) nastopa tu v nižji kategoriji, zato je nas favorit. L'Oro nero (1) jpreživlja obdobje res odlične forme in ga za to ne gre pocenjevati. Omembo si zasluži tudi regularni Lidio (2).

3. dirka (Trst): nedavni zmagovalec podobne sheme Finally (1) starta kot favorit tudi na tej dirki. Minulo nedeljo se je ob povratku na steze po daljši odsotnosti izkazal tudi Madison LB (X). Tokrat bi lahko bil med protagonisti. Migratore RL (2) lahko odigra vidno vlogo.

4. dirka (Trst): če bo že po startu prevzel vodstvo utegne dirko osvojiti Erz di Jesolo (X). Za prva mesta se bo zagotovo boril regularni Ibalu Mo (1). Kljub neugodni startni številki se lahko za zmago poteguje tudi Fulbert (2).

5. dirka (Aversa): protagonist dirke naj bi bil Neker Air (2), saj konkurenca ni tako močna, če ne upoštevamo konja Nerofumo Or (1), ki je baje v pravi formi. Preseneti lahko Nicca PR.

6. dirka (Aversa): tu je možnost baze. Favorit je namrec Mingo Jet (X). Ilencio (1) starta z najboljšo številko in je dovolj dober, da lahko vsem zameša strene.

Inno Scav (2) se bo zagotovo boril za prva mesta.

Totip

1. — prvi	1X
2. — drugi	2
3. — prvi	X
4. — drugi	12
5. — prvi	12
6. — drugi	X
7. — prvi	X
8. — drugi	12

Danes igra za vas Totocalcio

Monika Radović

Brescia - Fiorentina	X2
Cagliari - Parma	2
Foggia - Lazio	1X2
Milan - Inter	1
Pescara - Atalanta	X2
Roma - Ancona	1
Sampdoria - Napoli	1X2
Torino - Juventus	X2
Udinese - Genoa	1
Andria - Cesena	X2
Taranto - Lecce	2
Massese - Triestina	2
Casertano - Palermo	2

Monika Radović (letnik 1976) se z namiznim tenisom ukvarja pet let. Pričela je v mladinskih kategorijah Krasa, danes pa že brani barve prve ekipe v A ligi. Pred kratkim je v 2. kategoriji osvojila odlično 4. mesto, lani pa je s končnim osmim mestom napredovala iz tretje v drugo kategorijo. Na mladinskem nivoju je na skupni državni lestvici trenutno na sedmem mestu. Monika je v osnovnošolskih letih nekaj časa kotalkala in je tudi igrala odbojko. Prejšnji teden je Dolores Ferluga zadela 7 izdov.

Obvestila

SD BREG - ODBOJKARSKA SEKCIJA

obvešča, da so treningi za mladinke letnikov 79, 80 in 81 ob ponedeljkih od 17.45 do 19.00, ob sredah od 18.00 do 19.30 in ob četrtkih od 18.00 do 19.15. Treninji minivolleya za deklice letnikov 82 in 83 so ob ponedeljkih od 17.00 do 17.45 in ob sredah od 17.00 do 18.00.

TPK SIRENA

obvešča clane, da bo DRUŠTVENA VECERJA jutri, 21. novembra, v restavraciji Sardoč v Prečniku. Ob tej priložnosti bo nagajevanje Arianne Bogatec in drugih društvenih sportnikov. Rezervacije v društvenem baru - tel 422696

SAHOVSKA KOMISIJA PRI ZSSDI

vabi vse sahiste na 10. jubilejno zamejsko sahovsko prvenstvo ZSSDI, veljavno za 6. memorial prof. Zlatka Jelincica. Prvenstvo se bo začelo v soboto, 21. t.m., ob 15.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Franciska 20, 2. nad.). Vpisovanje tik pred pričetkom turnirja.

NAMIZNOTENISKI ODSEK SPORTNEGA ZDRUŽENJA BOR

sporoča, da sprejema v društveni pisarni prijave za vadbo rekreativcev vsak dan v uradnih urah od 17.00 do 20.00. Tel: 51377

SMUCARSKI KLUB BRDINA

sporoča, da je sedež kluba odprt vsak ponedeljek od 19.30 do 20.30. Prosimo vse, ki so prinesli smučarsko opremo za sejem in je se niso prišli iskat, naj se zgledajo na sedežu smučarskega kluba Brdina.

SPORTNA SOLA TRST

obvešča, da se je na Stadionu 1. maj že pričela telovadba za najmlajše. Vadba poteka ob ponedeljkih in certkih, od 16. do 17. ure za otroke vrtcev, od 17. do 18. ure pa vadi mlajša skupina otrok skupaj s starši. Vpis je se možen, v teh dneh pa dobijo starši tudi vse potrebne informacije.

KOŠARKA / KONEC TEDNA V D LIGI IN PROMOCIJSKEM PRVENSTVU NA TRŽAŠKEM

V promocijski ligi možnost en pleina za naše peterke

V D ligi Bor Radenska in Kontovel na izredno težkih gostovanjih

Borovec Štefan Samec (letnik 1975) je z uspehi zadnjih let obrnil nase pozornost (Foto Ferrari)

Pet zmag v sestih tekmah je bil izredno zadovoljiv obračun naših kosarkarskih članskih ekip v prejšnjem tednu. Svojo drugo zaporedno zmago je izbral Jadran, slavila sta oba D ligasa in prav tako Cicibona ter Sokol v Promocijski ligi, svojo žalostno pot brez uspehov pa žal ni uspelo prekiniti Bregu.

Napovedati ponovno prav tako bogato bero točk bi bilo morda pretirano, saj bosta oba četrtoligasa pred skoraj brezupno naologo v gosteh. Borovci bodo imeli opravka z ekipo iz San Danieleja, ki spada v krog glavnih favoritov za napredovanje in je trenutno na tretjem mestu. Z istim številom točk je se Martignacco, kjer bo gostoval Kontovel, spodobudno pa je dejstvo, da mlajši igralci trenerja Bana vidno napredujejo.

Mnogo lažji program caka naše peterke v nižji ligi, kjer bi moral Sokol opraviti le formalnost z Libertasom, Cicibona pa bi morala ponoviti uspešno igro iz prejšnjega kola, če zeli odpraviti se Barcolano. Pred eno izmed odločilnih tekem za obstanek je Breg, ki bo igral proti Legi Nazionalne. V Dolini se zadnje čase spet govori o morebitnem povratku Fabrizia Korošca, ki bi bil lahko za usodo svoje ekipe

odločen.

Intervju smo tokrat opravili z enim izmed najperspektivnejših mladitih upov naših društev, Štefanom Samcem.

Pri samih 17 letih si že okusil D ligo in si med glavnimi protagonistami v mladinskih kategorijah. Kakšne so tvoji nacrti?

Osebn želja je le ta, da bi lahko nadaljeval z igranjem. Logično je, da bi rad segel čim višje, predvsem pa bi se zelel zabavati vsakic, ko mi v roke pade oranžna zoga. Fiksni nacrtov se nimam, saj imam pred sabo se precej let na mladinskem področju.

Ze drugo sezono si v rokah trenerja Martinija. Kako se z njim znajdes in pri čem ti je najbolj pomagal?

Z Luciom Martinijem se ima cela ekipa odlično. Posebno pozornost polaga zlasti piljenju tehničnih osnov in redno nas opozarja na logiko igre ter posamične gibe v sklopu skupinske igre.

Katera sta bila doslej najslajši in najgostejši trenutek tvojega kosarkarskega življenja?

Zlasti sem zadovoljen, da nisem se nikoli nisem imel poskodb, seveda pa sem bil vesel prilležitosti igranja v D ligi. V spominu imam se vedno veselje po lanskim zmagi nad kadetsko vrsto Stefanella.

NAPOVEDI - Stefan Samec

Ravena - JADRAN TKB + 10

Matchwinner: M. Cuk (prvic zbran) ; top scorer: S. Rauber (3.) ; nad pričakovanjem: K. Rebula (2.)

San Daniele - BOR RADENSKA + 4

Matchwinner: L. Poret (2.); top scorer: R. Smotlak (2.) ; nad pričakovanjem: M. Simonc (2.)

Martignacco - KONTovel + 1

Matchwinner: V. Sosic (1.) ; top scorer: I. Civar (3.) ; nad pričakovanjem: M. Hmeljak (2.)

CICIBONA - Barcolana + 8

Matchwinner: A. Cupin (2.); top scorer: S. Semen (1.) ; nad pričakovanjem: I. Bajc (2.)

SOKOL WARM - Libertas - 1

Matchwinner: M. Sosic (1.); top scorer: D. Starc (3.) ; nad pričakovanjem: M. Gruden (1.)

Legi Nazionalne - BREG - 7

Matchwinner: D. Kovacic (1.) ; top scorer: R. Zerjal (1.) ; nad pričakovanjem: M. Schiulaz (2.)

Cestitke odborniku Kontovela Sergiu Spadoniju, ki je prejšnji teden pravilno napovedal vseh šest tekem, za svojo ekipo pa tudi točno razliko (+5).

VANJA JOGAN

ODBOJKA / NA GORIŠKEM

Pri mladincih valovci trdno na čelu lestvice

V vodstvu tudi Dom Imsa

Mladinke Olympie igrajo s spremenljivo srečo v letošnjem prvenstvu na Goriškem

MLADINCI

Tokrat je bil na sporedu slovenski derby, ki je vsa sili odločil o prvem mestu na lestvici. Letos ni tako, saj je premoč valovcev več kot očita. Olympio so brez težav odpravili z gladkim izidom 3:0 (15:8, 15:4, 15:1).

IZIDI 5. KOLA: Grado - Intrepida 0:3; Olympia - Valprapor Espago 0:3; Turriaco - Mossa Candolini 0:3. LESTVICA: Valprapor Espago 12, Mossa 10, Intrepida 6, Lib. Turriaco Olympia 4 in Grado 0 točk.

MLADINKE

IZIDI 6. KOLA: Sagrado - S. Luigi 3:0; Lib. Gorizia - Torriana 3:0; Lib. Capriva - Staranzano 1:3; Olympia - Monfalcone 1:3; Fincantieri - Posojilnica Sovodnje 3:0.

LESTVICA: Monfalcone, Sagrado 12, Staranzano, Fincantieri 10, Lib. Capriva 6, Olympia, Lib. Gorizia 4, Torriana 2, Posojilnica Sovodnje in S. Luigi 0 točk.

DEKLICE

V skupini A je Soca izgubila z močno ekipo Azzurre, v skupini B pa Dom Imsa nemoteno nadaljuje svojo zmagovito pot. Od drugovrstene ekipe na lestvici jih ločijo sedaj že štiri točke.

Skupina A

IZIDI 4. KOLA: ARCOEL Monfalcone - Acili Ronchi 3:0; Soca - Azzurra 0:3; Cormons - Pro Romans 0:3. Pocivala je ekipa Villesseja.

LESTVICA: Azzurra, ARCOEL Monfalcone 6, Acili Ronchi, Villesse 4, Soca, Romans 2, Cormons 0 točk.

Skupina B

IZIDI 4. KOLA: Staranzano - Monfalcone 3:0; Grado - Dom Imsa 1:3; Mossa Candolini - Sanson Lucinico 3:1. Pocivala je Intrepida.

LESTVICA: Dom Imsa 8, Intrepida, Staranzano 4, Grado, Sanson, Monfalcone in Mossa 2 točki.

DECKI

V tej konkurenci so odigrali že prvi del prvenstva in je sedaj tekmovalje prekinjeno. Ekipa bodo zopet stopile na igrišče v začetku decembra. Soca Valprapor, kljub temu, da ima tekmo manj, vodi na prvenstveni lestvici.

LESTVICA P PRVEM DELU: Soca Valprapor, Torriana 6, Acili Ronchi, OK Val 2 in Cormons 0 točk. (mj) CORMONS - OK VAL 0:3 (1:15, 3:15, 0:15)

Mladi odbojkarji Vala so po dveh izgubljenih tekmah končno zmagali proti ekipi iz Krmina. Bila je zelo lahka tekma in to pove že sam rezultat. Naši so pokazali precej dobro igro in ceprav so veliko mlajši, so pokazali dobro pripravo v vseh elementih igre.

OK VAL - TORRIANA 0:3 (8:15, 11:15, 6:15)

Val je na domačem igrišču izgubil proti močni Torriani s 3:0. Tekma je bila zelo razgibana in zanimiva, saj so se naši igralci borili do zadnje točke. Zmaga je pripadla Torriani, ki je bolje igrala, saj so njeni igralci starejši in bolj izkušeni.

OK VAL: Frandolic, Plesnicar, Lukes, Mucci, Pellegrin, Devetak, Lutman, Braioni, Cernic. (C.M.)

ŽENSKI ROKOMET / V NEDELJO ZAČENJA S TEKMOVANJEM KRAS

Krasova ženska ekipa priččenja prvenstvo pod novim vodstvom

V prvenstvu C lige bo poleg zgoniškega društva še šest ekip

Tudi letos so se rokometašice Krasa odločile za vpis v prvenstvo ženske C lige, ki se bo začelo v nedeljo. Ekipa je letos okrepila vrsta novih mladih igralk, ki bo prav gotovo pripomogla ekipi. Dekleta so začele trenirati že septembra in sicer trikrat tedensko. Vodstvo ekipe je prevzel Jani Ziberna, lanski trener Konrad Božeglav pa vodi mosko ekipo, ki nastopa v rokometni C-ligi. Z novim trenerjem smo se rokometašice dobro ujele in se resno začele pripravljati na prvenstvo, ki bo zahtevnejše od lanskega, saj v njem nastopa skupno sedem ekip, med katerimi so tudi predstavnice iz Benecije. Zal bodo

morale Krasovke stopiti na igrišče brez treh igralk, ki so po navadi igralce v prvi postavi. Citer Katarina in Kozlovic Kata sta zaradi delovnih obveznosti izven Trsta, Sirk Alenka pa je poškodovana. Upamo pa, da se bomo z novim letom predstavile na igrišču s popolno postavbo.

LETOSNJA POSTAVA KRASA: Bizjak Vesna, vratarica, letnik 1968; Bizjak Natasa, desni bek, letnik 1969; Calzi Klara, vratarica, letnik 1972; Citer Katarina, levo krilo oziroma pivot, letnik 1972; Colja Katja, desno krilo oziroma pivot, letnik 1969; Destri Valentina, levo krilo oziroma pivot, letnik 1975; Jagodic Vesna, center, letnik 1972; Kermec Tanja,

Tako je izgledala Krasova ekipa v lanskem prvenstvu (Foto Krizmančič)

res, levi bek, letnik 1968; Ferluga Valentina, levo krilo, letnik 1976; Foschini Katja, pivot, letnik 1972; Strassinelli Federika, desno krilo, letnik 1975; Jagodic Vesna, center, letnik 1972; Kermec Tanja,

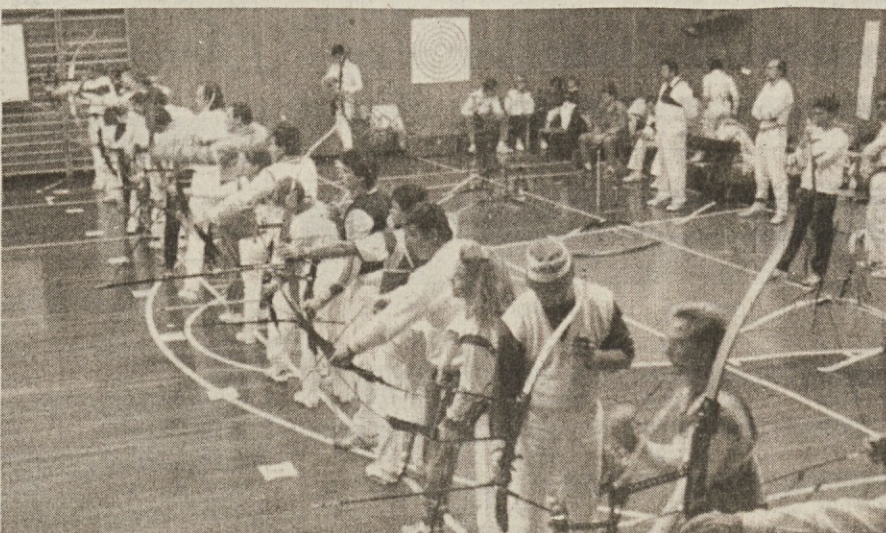
desno krilo, letnik 1973; Kozlovic Kata, desni bek oziroma desno krilo, letnik 1972; Milkovic Erika, desni bek oziroma levo krilo, letnik 1978; Sirk Alenka, desni bek oziroma levo krilo, letnik 1972; Stoka Katja,

desno krilo, letnik 1978; Umkar Tanja, desni bek oziroma desno krilo, letnik 1970; Volpi Katja, desno krilo, letnik 1970; Zapusek Jerica, levo krilo, letnik 1972.

VESNA JAGODIC

LOKOSTRELSTVO / USPEŠEN NASTOP LOKOSTRELCEV ZARJE KONEC PREJŠNJEGA TEDNA

Tekmovalka Zarje Katja Razem postavila nov državni rekord v kategoriji naraščajnic V Gorici v nedeljo mednarodno tekmovalje v organizaciji lokostrelcev Valprapora

Posnetek z enega od lanskih lokostrelskih tekmovanj v goriškem Kulturnem domu.

Pred dnevi je bilo v Gorici (15. novembra) mednarodno tekmovalje v lokostrelstvu, katerega so se udeležili tudi lokostrelci Zarje iz Bazovice. Tekmovalje je potekalo na razdalji 25 - 18 m. Nastopilo je preko 100 tekmovalcev in sicer dežel Furlanije-Juljske krajine, Veneta, Slovenije in Avstrije.

Zarjani so se na tekmovalju zelo dobro odrezali, saj je Katja Razem preskrbela za res odličen rezultat. Postavila je nov italijanski rekord v kategoriji deklic s 1056 točkami (prejšnji

rekord je znsal 1033 točk) in tudi zasedla prvo mesto. V kategoriji naraščajnic je Moreno Granzotto zasedel drugo mesto, Marko Metlika pa tretje mesto v isti kategoriji. Med ekipami pa so Aleksander Razem, Stojan Razem in Bogdan Stopar zasedli odlično tretje mesto. (Aleksander Razem)

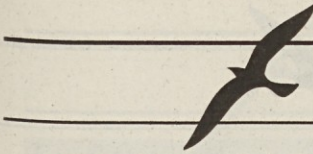
Lokostrelski odsek društva Naš Prapor iz Pevme pa bo v nedeljo priredil že tradicionalni VI. turnir indoor v dvorani Kulturnega doma v Gorici. Tekmovalje bo potekalo dopoldne in

popoldne, ko bo na sporedu tudi nagajevanje. Naj omenimo, da bodo zmagovalci posameznih kategorij prvi v seštevku dobljenih točk v obeh izmenah. Po kategorijah bodo tekmovalci razdeljeni na clane in claniče, mladince in mladinke, zacetnike in zacetnice, dečke in deklice, najmlajše in veterane. Poleg posameznega je v različnih kategorijah predvideno tudi ekipno tekmovalje.

Na turnirju bodo nastopili tudi gostje iz Slovenije in Italije. Tekmovalja se bodo ude-

ležila sledeca lokostrelska društva: LK Nova Gorica, LK Moste (Ljubljana), LK Ankar, AS Compagnia Arcieri Trieste, Compagnia Arcieri Isonzo (Gorica), Lokostrelsko društvo Zarja iz Bazovice, Compagnia Arcieri Cormons in Arcieri Ciliensi iz Veneta. Posebej velja opozoriti, da bo med lokostrelci ljubljanskega društva tudi Samo Medved, ki se je udeležil olimpiade v Barceloni.

Tekmovalje se bo dopoldne začelo ob 9. uri, popoldanski del tekmovalja pa ob 14. uri. (MJ)

ZA NOGOMETNO SP / PO 0:0 V GLASGOWU

Sacchiju navkljub Italija še ni... Milan

Kritiki očitajo selektorju, da so azzurri nezanesljivi

Roberto Baggio (v svetlem dressu) se proti Škotski ni izkazal (AP)

RIM - Tudi po neodločenem izidu v Glasgowu ostaja Sacchijeva reprezentanca prava neznanka, zato pa še bolj razdvaja italijanske komentatorje, strokovnjake in navadne ljubitelje nogometa, ki se tako delijo med pristase conske obrambe in obrambe moz-moza. Azzurri po slogu igre, presingu in domiselnosti napadov od casa do casa res spominjajo na Sacchijev Milan, vendar pa niti približno ne dose-gajo (na reprezentanci ravnj) istih odmevnih uspehov. Verjetno je odgovor, zakaj je temu tako, sila preprost. Za razliko od Milana v koni-

ci napada Italija nima Van Bastna!

Tako je proti Skotom namesto Viallija zaigral ta čas v prvenstvu najboljši italijanski strelec Signori (clan Lazia), vendar pa je bil njegov nastop skoraj neopozan, tako da ga je trener v drugem polcasu zamenjal z Donadonijem. Razočaral je tudi Baggio, ki se je proti telesno mnogo močnejšim škotskim branilcem zamlinil, imel pa je tudi smolo, saj bo moral zaradi nalomljenega rebra (igrišče je zapustil četrte ure pred koncem, tako da so azzurri ostali z desetimi igralci) zdaj počivati en mesec.

Sacchi je v izjavah po tekmi dejal, da je zadovoljen z rezultatom, z igro pa samo kar se tice prvega polcasa. »To je bila težka tekma, bodisi zaradi klime bodisi zaradi okolja, predvsem pa je treba reči, da smo igrali proti odličnim in agresivnim nasprotnikom. Po pravici rečeno, nam je tudi sreča obrnila hrbet. Dva naša igralca sta se med tekmo poškodovala (Di Chiara ze v začetku prvega polcasa), zadnjih petnajst minut pa smo igrali z igralcem manj. Priloznosti za gol nam ni manjkalo, zlasti v prvem polcasu. Nato smo prevec raztegnili nas akcijski prostor in ucinek je

padel. Kljub temu se je Lentiniju ponudila izredna priloznost v nasprotnem napadu s stirim napadalci proti enemu samemu branilcu«, pravi Sacchi, ki tudi poudarja, da pod njegovim vodstvom reprezentanca se ni izgubila nobene tekme. Kljub temu pa so Sacchijevi kritiki vse bolj glasni in mu ocitajo, da so azzurri po enem letu skupnega dela še vedno prevec nezanesljivi.

No, ceprav je italijanski selektor zadovoljen z osvojenjo točko, pa se položaj v 1. kvalifikacijski skupini za azzurre kar zapleta, kajti Svicarji očitno mislijo resno. V svojem četrtem nastopu so v sredo v Bernu s 3:0 (2:0) premagali Malto. Bickel je mostvo povedel v vodstvo ze po dveh minutah igre, Sforza pa je podvojil tik pred odmorom. V 90. minuti je končni izidi postavil Chapuisat.

VRSTNI RED 3. SKUPINE: (v oklepaju stevilo odigrani tekem): Svica (4) 7, Italija(2) in Skotska (3) 2, Portugalska (1), Malta (2) in Estonija (2) 1.

PRIHODNJE TEKME: Malta - Italija (19. decembra), Malta - Portugalska (24. januarja), Škotska - Malta (17. februarja), Portugalska - Italija (24. februarja).

NOGOMET / PO TEKMAH SLOVENIJE NA CIPRU

Ob rezultatskemu neuspehu pozitivna ocena gostovanja

LJUBLJANA

Vprašanje je, ce je poraz mlade reprezentance in le remi A selekcije poseben uspeh za slovenski nogomet, zlasti se, ker je bil tekme iz nizjega evropskega nogometnega razreda. Ciper je sicer letos res dosegel nekaj odmevnih mednarodnih izidov, predvsem remi proti Grčiji v gosteh, kar se ne pomeni, da je to edini kriterij tudi za nasi reprezentanci. Po drugi strani so lahko tako vodstvo najbolje selekcije kot tudi igralci zadovoljni, da je do tekem sploh prislo, saj je v nabitem mednarodnem koledarju sila težko dobiti (primerne-ga) tekme. Vsi si seveda zelijo odmevnih in atraktivnih nasprotnikov, ki bi tudi tržno pomenili korak naprej in ne le »državnih« projekto-v, ki precej stanejo, hkrati pa so brez posebnega ucinika in sirsega odmeva.

Vec pozornosti je bilo na tem prvem gostovanju po sprejemu Slovenije v FIFA razumljivo namenjeno nasim najboljšim nogometašem, ki so se na hitro zbrali v skoraj popolni zasedbi, saj so manjkali le poškodovani Srečko Katanec, Primož Gliha in Alfred Jermanis (nekateri so ju kar pozabili) in kljub vsemu dokazali, da z legionarji

Matjaž Florjančič je bil med boljšimi (Foto Fevzer/TRIO)

lahko sestavimo tudi solidno nogometno selekcijo. Vecina je kar zadovoljna z rezultatom iz glavnega mesta Cipra, ceprav bi bilo primerno, da tudi kriteriji za izbiro nogometašev v reprezentanco ne bi ostali isti. Selektorja Prasnikarja ter trenerja Zavrla in Kostajnska kljub vsemu caka se precej dela in odgovornosti, ki bi jo morali zahtevati tudi od stevilnega spremstva reprezentance.

Vlado Milosevic, napadalec in strelec edinega gola za Slovenijo, je po prihodu iz Cipra povedal, da bi nasi po imenih lahko predstavljali tudi močnejšo

reprezentanco in da bi za vidnejši rezultat potrebovali vec skupnih priprav in tekem. »Kljub temu pa vse skupaj lahko ocenim kar ugodno, kljub različnim mnenjem in kriterijem, predvsem pa se je poznalo, da nismo dovolj uigrani. To naj ne zveni kot izgovor, temvec kot predlog, da bi se v prihodnje lahko kandidati za slovensko nogometno reprezentanco zbrali bolj pogosto. Z malo vec sreče pa bi morali tudi v sredo zmagati, saj smo igrali bolje kot domačini. Skratka, tudi sam sem z nasim nastopom zadovoljen.« (J.Z.)

ZA NOGOMETNO SP / OSTALE TEKME

Po petih tekmah ima Belgija deset točk!

Gascoigne junak srečanja na Wembleyju

ZURICH - Poleg tekem v Glasgowu in Bernu so v sredo odigrali se tri kvalifikacijska srečanja za nastop na prihodnjem svetovnem nogometnem prvenstvu.

Velik junak londonškega dvoboja med Anglijo in Turcijo je bil Paul Gascoigne, ki je dosegel dva od starih zadetkov, s katerimi so Angleži zadali Turkom drugi poraz na kvalifikacijah. Posebno lep je bil drugi gol. Popularni »Gazza« je namreč preigrall nekaj branilcev, naposled pa se samega vratarja. Ostala dva zadetka sta dosegla Shearer in specialist za proste strele Pearce. Na Wembleyju Anglija ze tri leta ni dosegla tako gladke zmage, ta rekord

pa bo verjetno kratkotrajen; februarja bo namrec v Angliji igral San Marino...

Izidi 2. skupine: Anglija - Turcija 4:0 (2:0). Vrstni red (v oklepaju stevilo odigranih tekem): Norveska (4) 7, Anglija (2) in Poljska (2) 3, Turcija (3) 2, Nizozemska (2) 1, San Marino (3) 0.

Belgijska reprezentanca se naprej nezadržno niza uspehe. Zmagala je ze petic v prav tolikih nastopih. Njena zrtvev je bil tokrat Wales. Tekma v Bruslju se je koncala z rezultatom 2:0. V prvem polcasu so se gostje solidno upirali, vendar so bili gostitelji v premoci. To premoc so konkretizirali v drugem polcasu z zadetkoma Staelensa (53) in Degrysa (58).

Izidi 4. skupine: Belgija - Wales 2:0 (0:0).

Vrstni red: Belgija (5) 10, Romunija (4) 5, Wales (4) 4, CSFR (3) 3, Ciper (3) 2, Ferski otoki (5) 0.

V svojem četrtem nastopu je evropski prvak Danska po treh neodločenih rezultatih vendarle prisla do zmage. V Belfastu je z 1:0 premagala Severno Irsko, odločilni zadetek pa je v 6. min. drugega polcasa dosegel Henrik Larsen s strelom izven kazenskega prostora.

Izid 3. skupine: Severna Irsko - Danska 0:1 (0:0).

Vrstni red: Irsko (4) 6, Spanija (4), Danska (4) in Litva (5) 5, Severna Irsko (4) in Latvija (6) 4, Albanija (5) 3.

v 13. min. tudi za točko prehiteli Novogoricane, ki pa so se kaj kmalu zbrali in tudi zasluženo zmagali.

V tem kolu je tako prislo do dveh presenečenj. Za prvo so torej poskrbeli Novogoricani, za drugo pa trziški Italmonfalcone, ki je premagal favorizirani Jadran TKB z 71:62, medtem ko se je derbi trzaskih četrtoligasev koncal s slavim Kontovelev nad borovci s 94:80. Srečanje med Servolano Latte Carso in koprsko ekipo Micom Marcus so prelózili na kasnejši datum.

Sory (32), G Mihelj (37). TRI TOČKE: Suvorov 3, Kralj 1, Strnad 1; Paulin 1.

SEZANA - V 4. kolu Primorske košarkarske lige je novogoriška Iskra, ki je v tej ligi nadomestila postonjski Optimizem, presenetljivo v Sezani premagala domači Kraski zidar, ki je igral na tem srečanju precej slabo. Novogoricani pa so stopili na igrišče motivirani in se posebej se je izkazal Arh, ki je bil s 37 točkami tudi najboljši strelec srečanja.

V drugem polcasu so gostitelji sicer dohitevili in

TENIS / NA VELIKIH TURNIRJIH V FRANKFURTU IN NEW YORKU

Frankfurt letos v znamenju asov Becker ljubljene občinstva

Na Mastersu v New Yorku po izločitvi Grafove ni bilo več presenečenj Sabatini, Sanchez in Capriati brez težav v četrtfinalu

JAKA LUCU

FRANKFURT, NEW YORK - Goran Ivanisević in Michael Chang sta tekmovalje prvega dne zaključila nekaj minut čez ponoč. V posebni sobi za tiskovne konference je sedelo deset, morda dvajset ljudi. In Goran je začel: »Ste videli Michaela, kako me je hotel zмести pri servisu? Najprej je stal na osnovni crti. Dobil sem stiri ase. Ko se je pomaknil nazaj, sem začel uporabljati servis pri katerem zogica odskoči zelo visoko in vstran in spet sem dobil stiri ase. Ljudje, saj je vseeno, kje stoji moj nasprotnik, ko pa tako dobro serviram«. Novinarji so obdujuoce strmeli v Gorana, nato se je nekdo le opogumil in vprasal, kaj je reklo dekle, zaradi katere so morali za nekaj sekund prekiniti dvoboj: »Ne vem, ker ne razumem nemško. Najbrz si je zelela as, jaz pa sem ga takoj izvedel.«

Boris Becker (na sliki AP) pomeni Nemcem vse. Je pojem nemške vztrajnosti in nepopustljivosti. Je njihov heroj, ki se mu vsi priklonijo in njihov otrok, za katerega jim ni vseeno, ce naredi napako. Kadar koli je Boris serviral as, so gledalci cepetali in skandirali. Kadar koli je Boris zgrešil lažjo zogo, so se vsi prijemali za glavo. Le enkrat samkrat ni nihče razen Borisa in Samprasovega dekleta vedel, kaj naj stori. Pri rezultatu 1:0 v nizih, 6:6

v igrach in 1:0 v podaljsani igri za Americana je Sampras cudezno ujel odlično skrajšano zogo in jo z zadnjimi močmi odbil čez mrežo. Boris je stal le kakih 20 cm od mreže, pa zoge ni ujel, ker se je na njegovo polovico igrišča zakadila po notranji strani mreže. Sampras je dvignil roke, njegovo dekle je zavriškalo in si pokrilo usta, Becker je za hip zastal, nato pa v popolni tišini stekel k Samprasu in mu udaril »high fire«. Pete in Boris sta servirala vsak po trinajst asov, Ivanisević stirinajst,

Krajčicek bo vsaj tako uspešen. Ali bo letosnji turnir le turnir servisov ali pa bo vendarle prislo tudi do igre? Becker meni, da je igrišče počasno: »Igrišče je počasno, moj servis pa zelo močan.« Pri enem od Borisovih servisov je odpovedal merilec hitrosti, o Kordi in Edbergu pa tako ali tako ni nihče govoril. »Reveza« sta dala skupaj osem asov in novinarjem govorila o dobri igri in sreči, ki naj bi odločila o zmagovalcu.

S K U P I N A »ROSEWALL«: Sampras

(ZDA) - Edberg (Sve) 6:3, 3:6, 7:5; Becker (Nem) - Korda (CSFR) 6:4, 6:2. Sampras je ze polfinalist; SKUPINA »LAVER«: Krajčicek - Chang 2:6, 6:3, 7:6.

Na Mastersu v New Yorku po izločitvi Nemke Grafove včeraj ni prislo do presenečenj. Argentinka Sabatini, Spanka Sanchez in Americanka Capriati so se uvrstile v četrtfinale. IZIDI: Sabatini (Arg) - Frazier (ZDA) 6:0, 6:2; Sanchez (Sp) - Garrison (ZDA) 7:6, 6:1; Capriati (ZDA) - Sukova (CSFR) 7:6, 6:1.

NOVICE

Dobra igra mladih koškarjev Slovenije

LOGAN - Mlada slovenska reprezentanca je na ameriški turneji pred 6000 gledalci nazadnje igrala proti univerzi Utah State in izgubila 93:74 (49:37). Strelci za Slovenijo so bili Leban 2, Bojovic 5, Nerat 21, Zaletel 6, Kraljević 14, Domik 1, Tusek 6, Belina 12, najboljša pa sta bila center Mario Kraljević, ki je odlično skakal inucinkoviti strelec Nerat. Kljub porazu slovenski koškarji igrajo vse bolje, privadili so se tudi na stroga in ostra pravila, kot zanimivost pa omenimo, da tekme vedno spremlja nekaj tisoč gledalcev. Igralci selektorja Lada Gorjana so ponoči (po našem času) igrali tekmo proti najmočnejši ekipi, studentom iz univerze Utah, ki imajo v svojih vrstah tudi koškarja za prvi krog drafta (izbora) med profesionalce prihodnje leto. (V.H.)

Disciplinski ukrepi UEFA

BERN - Disciplinska komisija UEFA je v zvezi z mednarodnimi pokalnimi tekmami diskvalificirala osem nogometašev, ki bodo morali v prihodnjem tednu prisilno počivati. Seznam je sledec:

Pokal prvakov: Fokin (CSKA Moskva), Van der Heyden (Bruges), Van Aerle (PSV Eindhoven), Ferguson (Glasgow Rangers).

Pokal UEFA: Altintas (Galatasaray), Simoutenkov, Timofej in Carev (Dinamo Moskva).

Tomba se je odpovedal tekmam v super-G

SESTRIERE - »Tudi letos ne bom tekmoval v superveleslalomu. Te tekme me preprosto ne zanimajo. Vso pozornost bom usmerjal v slalom. Slalom je prava disciplina alpskega smučanja.« Alberto Tomba je s temi besedami včeraj potrdil, da se tudi letos v bistru odpoveduje boju za svetovni pokal. »Pravilnik mi tudi letos ni naklonjen,« pravi Tomba, za katerega sta najresnejša kandidata za osvojitve kristalnega globusa se naprej Accola in Girardelli, a kot presenečenje omenja mlada Norvežana Aamodta in Steina. »Toda tudi Italijani smo letos zelo močni. Gerosa, Pramotton in De Crignis imajo vse možnosti, da se izkazejo.«

Tomba je hkrati svojim stevilnim navijačem obljubil zmago ze v prvi tekni konec prihodnjega tedna v Sestrieru, za cilj sezone pa si postavlja tudi osvojitve najmanj ene kolajne s svetovnega prvenstva.

Žrtve Sheffielda sme umreti

SHEFFIELD - Tony Bland sme umreti, je sklenilo angleško vrhovno sodišče za 21-letnega fanta, ki je ze skoraj stiri leta v komi, potem ko je bil med žrtvami tragičnih dogodkov na stadionu Sheffield v Angliji, kjer je v nekaj minutah umrlo 95 navijačev, se veliko več pa jih je bilo ranjenih. Sodišče je sklenilo, da je Blend v stanju »zivece smrti« in da ni perspektiv za izboljšanje njegovega zdravstvenega stanja, zato pa je dovolilo zdravnikom, da izključijo naprave, ki ga držijo pri vegetativnem življenju. Proti sklepu sodišča se je uprl official solicitor, ki »ščiti interese ljudi, ki se ne morejo braniti«. Končna beseda bo padla 30. novembra.

Bivša jugoslovanska olimpijca okrepila rimski vaterpolo

RIM - Včeraj so v Rimu predstavili (do začetka prvenstva so se stire dnevi) novo vaterpolo ekipo Roma Racing, ki računa na zelo visoko uvrstitev. Cilj ekipe je uvrstitev v Play-off, za to pa so tudi primerno okrepili ekipo. V njej bodo poleg drugih Alessandro Campagna, ki je z Italijo osvojil zlato olimpijsko medaljo v Barcelonim, in bivša igralca jugoslovanske vaterpolo reprezentance Igor Milanović (zlato v Los Angelesu in Seulu) ter Goran Radjenović (zlato v Seulu). Selektor italijanske reprezentance Ratko Rudić je ekipi napovedal uvrstitev med prvih osem. »O naslovu pa najbrz ne morejo razmišljati. Za kaj takega je treba imeti večji izbor igralcev, ne le treh zvezdnikov,« je se izjavil Rudić.

Zveza sirarjev sponsorizira švicarske smučarje

ZENEVA - Zveza švicarskih izdelovalcev in trgovcev s sirom bo eden izmed novih sponzorjev švicarskih reprezentanc v alpskem smučarju. Pogodba je triletna sirarji pa bodo zamenjali firmo Kodak, ki se je umaknila zaradi slabih dosežkov Švicarjev na olimpijskih igrah v Albertvillu. Tekmovalci so se sprva zmrdovali nad tem, da bi bili oblečeni v kombinезene z »ementalskim« vzorcem, nato pa so s filozofijo sprejeli to spremembo. Victor Rohner, ki skrbi za marketing pri švicarski smučarski zvezi, je s pogodbo zelo zadovoljen.

Lazirana srečanja v ruskem prvenstvu

MOSKVA - V tej sezoni v ruskem nogometnem prvenstvu je prislo do laziranih tekem. To zelo hudo izjavo je včeraj dal sam selektor ruske nogometne reprezentance Pavel Sadirin, in to na posebni tiskovni konferenci. Sadirin je obtožil klube Spartak Vladikavkaz, Nizni Novogorod in moskovski CSKA. Posebej je omenil tekmo 9. oktobra letos, ko je njegova ekipa (CSKA) izgubila doma z 2:4 proti Spartaku iz Vladikavkaza. »Za izid smo se dogovorili ze prej,« je dejal Sadirin, »v ekipi je namrec skupina vojakov, ki je doslej krojila usodo mostva. Vojaki so prejemali velike vsote denarja in so se seveda prodajali.« Ruski selektor je nadalje omenil tudi Nizni Novogorod, ki naj bi baje »prodal« Spartaku iz Vladikavkaza tekmo za 10 milijonov rubljev, kar je približno 20.000 dolarjev. Nizni Novogorod je to srečanje izgubil doma 17. oktobra z 1:3. Enako vsoto so nato nudili tudi moskovskemu Spartaku, ki pa jo je odklonil. »Nimam sicer nobenega dokaza, za vso zadevo pa sem izvedel iz zelo zanesljivih virov,« je se dodal Sadirin.

KRASKI ZIDAR - ISKRA 82:92 (37:52)

KRASKI ZIDAR: G. Mihelj 6, Kobe 24 (6:7), Sory 12 (2:3), M. Mihelj 6 (2:2), Muah 7 (1:1), Kralj 7 (2:2), Suvorov 13, Strnad 7 (2:2), Počkaj, Ozbic, Kavcic, Uranjek, trener Meden.

ISKRA NOVA GORICA: Arh 37 (17:17), Mesin 10 (6:10), Podberscek 11 (1:2), Milosavljevic 8 (2:2), Mavric 4, Mari 9 (1:1), Bajec 6, Paulin 7, Vodopivec, Vremec, trener Grbac.

SODNIKA: Strekelj in Tavcar iz Sezane. PON:

NOVICE

Srečna družina

SYDNEY - Ima 9 zena in 63 otrok, vendar ni poročen niti z eno samo. Gre za 57-letnega Avstralcia Alistaha Laishokochava, ki so predsedki okolja, v katerem je zivel primorani, da se seli iz enega mesta v drugi, dokler ni z vsem svojim plemenom pristal na zlatih obalah Byron Bayja, kjer živijo samo nekdanji hipiji in ljubitelji deskanja. Alistah ni ne lep ne bogat, ni niti karizmatična osebnost, zivi pa v skladu in miru s svojimi devetimi ženami, ki jih v točno določenem zaporedju sprejema v svojo posteljo. Vseh 9 žensk ga ljubi iz dna duše in si sploh ne more predstavljati življenja brez njega. V družini ni preprirov, Alistah pa baje ne izkorišča svojega položaja in enako ljubeč do vseh članov svoje velike družine. Družina Laishokochava je živela osem let nekje pri Melbourneu: Alistah je imel svojo sobo, njegove žene pa so spale v bližnjem prosotru. Vsako noč je k njemu prihajala druga, nikoli več kot ena in vse je bilo v najlepšem redu. Protesti sosedov pa so jih primorali, da so se preselili in taval, dokler niso našli zgetočisce na vzhodni obali Avstralijske.

Obtožen, ker je zaročenko okužil z aidsom

NEW YORK - Sodisce v zvezni državi Louisiani je obtožilo 28-letnega Salvatora Gambarello, očividno italijanskega porekla, ker je okužil zaročenko z aidsom. Sodnik je bil mnenja, da je Gambarella kriv, ker ni svoji zaročenki ni povedal, da je seropozitiven, preden je imel z njo spolne odnose. Sedaj tvega do 10 let zapora.

V Kanadi zaplenili 3 tone kokaina

MONTREAL - Kanadska policija je zaplenila 3 tone kokaina, ki so bile na letalu, ki so ga policijski lovci prisilili k pristanku. Mamilo ima na prostem trgu vrednost skoraj milijarde dolarjev. Med operacijo so aretirali tudi štiri osebe, ki so po pristanku skušale zbežati v bližnji gozd.

Rimski zaklad

LONDON - Upokojeni vrtnar Eric Laes je pri kopanju na vrtu našel pravi zaklad iz rimskih časov: srebrnega pantrja, deset zlatih oglic, več sto zlatnikov in celo vrsto draguljev. Zaklad je izročil britanskemu muzeju, zanj pa bo dobil ustrezno nagrado.

CATANIA / ZARADI NEPRAVILNOSTI PRI ZAKUPU ZA BOLNIŠNICO CANNIZZARO

Za zapahi ugledni upravitelji iz Catanie in dva gradbenika

Upravni svet KZE 36 je spremenil namen gradnje, da bi preprečil plačilo predvidene odškodnine zaradi nespoštovanja roka za dozidavo bolnice

CATANIA - Sodniki iz Catanie so izdali devet zapornih nalogov v zvezi s preiskavo o nepravilnostih pri gradnji bolnišnice. Za zapahi sta se znašla gradbenika Pasquale in Giuseppe Costanzo, družbo jima dela bivši predsednik Krajevne zdravstvene enote Alfredo Bernardini (PSI), upravni koordinator Francesco Poli in člani upravnega sveta KZE st. 36. Obtožnica jih bremeni izrabe javnega položaja v gmotne namene.

Zakup v višini 100 milijard lir za dozidavo

enega krila bolnišnice Cannizzaro v Catanii sta dobili podjetji Fratelli Costanzo in CEAP, medtem ko je bila COGEFAR izločena. Pogodba je predvidevala, da se vsa dela konca v roku enega leta in pol, v nasprotnem primeru bi bilo treba vsak mesec plačevati težko odškodnino. To se ni zgodilo, ker je KZE pred potekom roka, ko je bilo izvedenih le 30 odstotkov predvidenih del, z novo uredbo spremenila namen gradnje in zvisala znesek zakupa za nadaljnjih 20 milijard lir. Se več, obtožnica navaja,

da so se ze ob podelitvi zakupa domenili, da bodo člani upravnega sveta KZE poskrbeli, da se spremeni namen gradnje in se tako prepreči plačevanje težke odškodnine. Vsem je bilo namrec jasno, da tako zahtevnih del ne bi uspeli dokončati v roku drugega leta.

Taka obtožnica ne predvideva aretacije, po mnenju sodnikov pa so izdali zaporne naloge, da bi lahko nemoteno izvedli preiskavo. Sodniki bodo poskušali sedaj rekonstruirati celoten potek dražbe in ugotoviti, ce so v zadevo vpleteni se drugi politiki. Kot običajno so sodniki skrajno zadržani in nočejo navajati podrobnosti, da ne bi škodili preiskavi. Namestnik državnega pravika Amato je včeraj novinarjem le navedel, da preiskave niso sprožila pričevanja skesanega geometra Li Pera. Državni pravdnik iz Catanie Gabriele Alicata je na včerajšnji tiskovni konferenci prav tako navedel, da so preiskavo sprožile ugotovitve posebnega oddelka karabinjerjev ROS in ne pričevanja Li Pera, ki je le dal koordinati o sistemu zakupov. Do sedaj sta po Alicatovih besedah sodnika Lima in Amato že ugotovila, da so bili sumi upravičeni.

V Latviji bodo legalizirali najstarejšo obrt, če bodo dekleta plačevala davke

RIGA - Najstarejša obrt bo v Latviji kmalu povsem zakonita, pod pogojem seveda, da bodo dekleta, ki jo opravljajo, redno plačevala davke. Kaže, da bo latvijski parlament sprejel zadevni zakon in tako uresnil zahtevo, ki jo je postavil zupan glavnega mesta, kateremu pojav ilegalne prostitucije povzroča dokajšnje probleme.

Prostitucija je trenutno, skupaj s trgovino z mamili in s hazardnimi igrami, najdonosnejša panoga v postkomunistični Latviji. Komunistične oblasti so prostitucijo tolerirale, ceprav se je ta dejavnost sramežljivo skrivala pod krinko savn in podobnih lokalov.

Kar zadeva prekupčevanje z mamili pa postaja Latvija pomembna vmesna postaja med osrednjo Azijo in skandinavskimi državami. Latvijske prostitutke sicer delujejo tudi v tujini.

Somalski begunci: konec odisejade

Visoki komisariat za begunce ob pomoči jemskih oblasti skrbi za somalske begunce (Telefoto AP)

LJUBLJANA / PREDAVANJE

Stres je del nas

Lahko je pozitiven

TAMARA AZMAN

LJUBLJANA - Nekateri dejavniki uspešnega spoprijemanja s stresom je bil naslov predavanja, ki ga je imela dr. Tanja Lamovec na Univerzi v Ljubljani ob svoji izvolitvi za redno profesorico na Filozofski fakulteti.

Vecina ljudi opisuje stres kot nekaj izrazito negativnega. Ena izmed definicij pravi, da je to zaznano neskladje med zahtevami in zmoglostmi, da se z njimi spoprimemo. Poudarek je seveda na subjektivni razlagi objektivnih dejstev, vendar pa sta definirana tudi pozitivni stres, kjer tako neskladje ni veliko, in odsotnost stresa, ki vodi v zdolgočasnost in občutek praznine.

Trije najpomembnejši dejavniki, ki privedejo do stresa so stresor, potencialna stresna situacija, kontekst, vse posameznikovo psihološko okolje, in osebna občutljivost. Skupni imenovalec vseh treh je sprememba. Se vedno je znanih le malo dejavnikov, ki vplivajo na to, kako dobro bomo prenašali stres.

Osebna občutljivost se povezuje z

vedenjem tipa A. Raziskovalca Friedman in Rosman sta preučevala odnos med osebnimi lastnostmi in verjetnostjo srčnega napada. Raziskava je trajala 10 let na vzorcu 35.000 moskih.

Razdeljeni so bili v dve skupini: tipa A, tem se je neprestano mudilo, občutili so močno teznjo po dosežkih in izzivu - tako pri delu kot v prostem času, in tipa B, ki so se vedli veliko bolj sproščeno. Rezultati kažejo, da je kar 70% vseh obolenih pripadalo skupini tipa A.

Raziskave, narejene v Sloveniji, kažejo, da je pomemben dejavnik pri uspešnem spoprijemanju s stresom samospoštovanje. Bolj ko je pri posamezniku samospoštovanje prisotno, manjše je število in izraznost simptomov stresa (teh je veliko in so nespecifični) in večje je konstruktivno spoprijemanje z njim. Rezultati tudi kažejo, da ženske uporabljajo bolj funkcionalne sloge spoprijemanja s stresom: konstruktivna akcija, iskanje socialne podpore, mobilizacija notranjih moči.

TVOJI DENARNI ZAVODI V ITALIJI
NAJBЛИŽJI V EVROPI

HRANILNICA IN POSOJILNICA OPČINE - TRST
KMEČKA BANKA - GORICA
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V NABREŽINI
KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKA OBRTNA HRANILNICA DOBERDOB
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRŽAŠKA POKRAJINA

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Ulica/Via Filzi 10, 34432 Trst/Trieste, tel. 040/67001, fax 040/6700333, telex 460264, swift BCTB IT 27. - Agencija Domjo - Agencija Domio, Domjo/Domio 227, 34018 Dolina/S. Dorligo della Valle (TS), tel. 040/831131. Agencija Rojan - Agenzia Roiano, Trg/Piazza tra i Rivi 15/A, 34135 Trst/Trieste, TEL. 040/411611.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
OPICINA - TRIESTE
HRANILNICA IN POSOJILNICA
OPČINE - TRST

Trst; Ulica/Via Ricreatorio 2, 34016 Trst/Trieste, tel: 040/21491, fax 040/211879, telex 460361. - Podružnica - Trst - Filiale Trieste, trg/Piazza della Libertà 5, 34132 Trst/Trieste, tel. 040/21491.

KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V NABREŽINI

Nabrežina Aurisina 106, 34011 Devin Nabrežina/Duino Aurisina (TS) tel. 040/200011, fax 040/201133. - Podružnica Sesljan - Filiale Sistiana, Sesljan/Sistiana 43, 34019 Devin Nabrežina/Duino Aurisina (TS), tel. 040/291501.

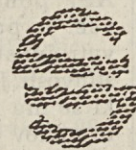
GORIŠKA POKRAJINA:

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

Korzo/Corso Verdi 55, 34170 Gorica/Gorizia, tel. 0481/3871, fax 534335, telex 461239, swift BPAG IT 2G. Podružnica Krmin - Filiala Cormons, Drevored/Viale Friuli 38, 34071 Krmin/Cormons (GO), tel. 0481/630042.

KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH

Ulica/Via 1 maggio 75, 34070 Sovodnje ob Soči - Sovogna d'Isonzo (GO), tel. 0481/882155, fax 0481/882580.

KMEČKO-OBRTNA HRANILNICA
DOBERDOB

Ulica/Via Roma, 23, 34070 Doberdob/Doberdò del Lago (GO), tel. 0481/78063, fax 0481/79341.

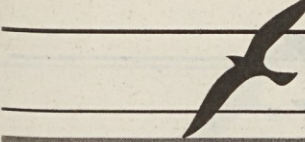

VIDEMSKA POKRAJINA:

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Filiala Cedad - Filiale di Cividale, Ulica/Via Carlo Alberto 17, 33043 Cedad/Cividale del Friuli (UD), tel. 0432/730314, fax 0432/730352, telex 451008.

GLEDALIŠČE

CANKARJEV DOM

DANES: ob 11. in 20. uri (Linhartova dvorana) Dogodek v mestu Gogi - Grumova drama tokrat v angleški izvedbi - gostuje gledališka skupina Beanbag Theatre Group pri Uni-verzi iz Essex. Vstopnina je 400 SIT.

Ob 21.00 uri (Kosovelova dvorana) premiera Freyer tea-ter: Trnuljica, lutkovni balet. Cena vstopnice 500 SIT.

JUTRI: ob 20. uri (Linhartova dvorana) Dogodek v mestu Gogi, gostovanje gledališke skupine iz Velike Britanije.

NAPOVEDUJEMO: 30. t. m., in 1. 12. (Gallusova dvora-na): Kralj Lear, avtor projekta Radko Polić, režija in drama-turgija Dušan Jovanović. Vstopnice so že v prodaji! Cena vstopnice 600, 500, 400 SIT, za dijake in študente z izkaz-nico CD bo na razpolago omejeno število vstopnic po 200 SIT. Rezervacij ni, razen za skupine nad 20 oseb.

Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure in uro pred začetkom predstave; tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

DANES: ob 19.30 uri (abonma petek in izven) Gregor Str-niša: Samorog.

JUTRI: ob 19.00 uri (izven in konto) Henrik Ibsen: Peer Gynt. V glavnih vlogah nastopata Igor Samobor in Milena Župancić, dobitnika letošnje Borštnikove nagrade za igro.

V Mali Drami ob 20. uri Aldo Nicolai: Prva klasa (izven in konto).

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do pricetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA SNG

JUTRI: ob 19. uri Puccini: Tosca. Nastopajo: Toic, Damjanov Enčev. Dirigent: Vladimir Kobler.

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hoffmanove pripovedke. 25. (ob 19. uri) in 27. (ob 16.30 uri) t. m. J. Strauss ml.: Netopir; 26. t. m. Verdi: Nabucco, 28. t.m. Puccini: Tosca. Blagajna je odprta vsak dan od 11. do 13. ter od 16. do 19. ure, rezervacije po telefonu 331-950 samo med 9. in 11. uro. Vstopnice za december so že v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

JUTRI: ob 20.00 uri bo na Mali sceni gostovala avstrijska gledališka skupina. V prvem delu bosta Toni Maier in Johannes Pump izvedla nanizanko aforizmov Zarka Petana: Gledališče je politika... V drugem delu pa bosta intrepetira-la pesmi treh avstrijskih pesnikov, zbranih pod skupnim naslovom Lirika in trobenta. Predstavi bosta v nemščini. Vstopnice so že v prodaji, cena vstopnice za študente in upokojene 250 SIT, za ostale 500 SIT.Informacije in rez-ervacije na tel. 061/210-852.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19. uri Peter Weiss: Noc gostov (za izven). Družinska grozljivka kot zanski mikš - v režiji Vita Tau-ferja. Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Tr-gu franc. revelucije 5 med 10. in 12.uro ter med 15.30 in 17.30, telefon 153-312.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 21.00 uri predstava Gledališča Ane Monro: Tarzan v epizodi veliki mrhovinar. Cena vstopnice 400 SIT. Informacije na tel. 061/332-288.

KD SPANSKI BORCI

DANES: ob 19.30 uri Ray Cooney: Zbeži od žene, gosto-vanje Presernovega gledališča Kranj. Informacije na tel. 061/448-920.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 uri (izven) A. Dumas- A. Stojan: Trije musketirji, režija A. Stojan. Cena vstopnice od 200 do 300 SIT. Informacije na tel. 061/312-860.

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30 Aldo Nicolaj, Hamlet v pikantni omaki. V glavnih vlogah: A. Petje, L. Kozlovic, M. Blagovic, B. Bratuz in A. Svete. Režija Z. Petan.

NAPOVEDUJEMO: A. P. Cehov, Česnjev vrt. Premiera 27. t. m., ob 20.30 ob 40-letnici umetniškega dela Mire Sar-doc. Režija Boris Kobal.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 20.30: Bohumil Hrabal, Una solitudines trop-pe rumorosa - izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Gledališko zadrugo iz Sardinije in Mittelfestom iz Cedada V glavni vlogi Paolo Bonacelli. Režija Giorgio Pressburger. V abonmaju, odrezek st. 3, red prost. Za vstopnice in rez-ervacije se lahko zgledite pri osrednji blagajni v pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 25. t. m., ob 20.30 premier-ska predstava Jack lo sventatore, Vittoria Franceschiija. Iz-voja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Nuova Scena Teatro Testoni in InterAction. Režija Nanni Garella. V glav-ni vlogi Alessandro Haber. Predstava v abonmaju, odrezek st. 4.

Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30: Carpinteri in Faraguna, Putei e putele. V glavnih vlogah Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Mimmo Lo Vecchio in Gianfranco Saletta. Režija Francesco Macedo-nio. Zadnja predstava.

NAPOVEDUJEMO: od 21. do 29. t. m. gostovanje gleda-liske skupine Compagnia della Rancia z musicalom »La ca-ge aux folles«.

KRIZ

DOM A. SIRK

JUTRI: ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatr iz Kopa s predstavo »A largo vivendis« Editte Franceskin. Večer prireja KUD Magnet.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 24. t. m. in sredo, 25. t. m., ob 20.30 gostovanje Stalnega gledališča FJK: Bohumil Hra-bal - Una solitudines troppo rumorosa. Režija Giorgio Pres-burger. Nastopajo Paolo Bonacelli, Paolo Meloni, Franco Noe.

ČEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

NAPOVEDUJEMO: V torek, 1. decembra, ob 20.30 , Ala-ska. Izvajajo gledališki skupini Contemporanea 83 in Acc. d'arte drammatica Silvio d'Amico. Režija in glavna vloga: Patrizio Cigliano.

MARIBOR

SNG MARIBOR

DANES: ob 19.30 premiera Puccinijeve opere La bohè-me. Dirigent Simon Robinson, režiser Franjo Potocnik. V glavnih vlogah: Janez Lotric, Miro Solman, Svetlana Cursi-na, Olga Gracelj. Vstopnice 1500 SIT.

JUTRI: ob 19.30 Puccini: La Bohème (sobota in izven). Vstopnice 1000 SIT.

21. t. m. ob 20.00 uri v Minoritski cerkvi (red Repriza) Grum: Dogodek v mestu Gogi. Avtorski projekt Damirja Zlatarja Freya z ansamblom Drame SNG Maribor z gosti: Milado Kalezić, Stefko Drolc, Niko Juvan-Kalan in Brane-tom Grubarjem.

JUTRI IN POJUTRISNJEM: Grum-Frey: Dogodek v me-stu Gogi (za red repriza).

Gledališka blagajna je odprta vsak dan razen nedelje od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo, ob nedeljah in praz-nikih pa samo uro pred predstavo. Informacije in rezerva-cije vstopnic na tel. 221-206.

CELJE

SLG CELJE

DANES: ob 19.30 premiera Molièrovega Namisljenega

bolnika v režiji Katje Pegan. Igrajo: Janez Bermez, Ljerka Belak, Darja Reichman, Anica Kumer in drugi. Ne premiero bo ob 17.30 uri izpred hotela Kompas na Miklošičevi ulici v Ljubljani odpeljal gledališki avtobus. Informacije in rez-ervacije na tel. 063/25-332.

JUTRI: ob 19.30 Molière: Namisljeni bolnik (za sobota večerni in izven).

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

DANES: ob 19.30 uri (abonma rumeni, izven in konto) Sam Shepard: Pokopani otrok, gostuje Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Informacije in rezervacije na tel.: 064/222-681

GORICA

KULTURNI DOM GORICA

V PRIHODNIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Cehova, Česnjev vrt. 22. decembra: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Pred-stave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Gari-baldi 4), s pricetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kultur-nega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

KRŠKO

KULTURNI DOM

DANES: ob 19.uri gostovanje Opere in baleta SNG Lju-bljana - Strauss: Netopir.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30 uri (dvorana Slovenske filharmonije) Zvoki sestih strun, Assad Brothers- kitarski duo. Program: Scarlatti, Albeniz, Rodrigo, Piazzola, Villa Lobos, Ger-shwin. Cena vstopnice 300 SIT.

Ob 21.30 uri (Klub CD) Ciganske pesmi in ruske roman-ce. Izvajata Vitalij Osmacko in Sasa Olenjuk. Cena vstopni-ce 400 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 22. t. m., ob 19.30 Ko-morni koncert: Stanko Arnold, trobenta, in Ljerka Ocic-Turkulin, orgle.

Gallusova dvorana. Cena vstopnic 200 SIT.

23.t. m. ob 19.30 - mednarodni mojstrski ciklus za srebrni abonma: Aleksander Rudin, violončelo, Vladimir Ska-navi, klavir. Dvorana Slovenske filharmonije. Vstopnice

V idrijski mestni galeriji je razstava ustvarjalcev iz Beneške Slovenije

350 in 270 SIT.

25. t. m. (Gallusova dvorana) nastop skupine Odeon po-pe trio. Zasedba: Odean Pope - tenorsaksofon, Tyrone Brown - bas, Thomas Webb - bobni. Gallusova dvorana. Ce-na vstopnice 700 in 500 SIT.

26. in 27. t. m. (Gallusova dvorana) koncert oranžnega abonmaja Slovenske filharmonije z ruskima gostoma di-rigentom Nikolajem Aleksejevom in solistom Aleksandrom Rudinom.

Vstopnice so že v prodaji. Informacije na tel.: 061/158-121.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 23. t. m. solistični recital ruskega violončelista Aleksandra Rudina, zmagovalca velikega tek-movanja Čajkovskega v Moskvi.

MALA DRAMA

DANES: ob 20.00 uri (izven, konto) Večer sansonov Jac-quesa Brela v izvedbi Katje Levstik.

TRST

AVDTORIJI MUZEJA REVOLTELLA

Do 13. decembra bodo na sporedu koncerti posvečeni 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojst-va.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 22. t. m., ob 11. uri re-cital pianista Edoarda Torbianellija. Na sporedu Rossini in Bellini.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pricetkom kon-certa.

CERKEV SV. FRANCISKA

DANES: ob 21. uri tretji koncert nabozne glasbe. Pod taktirko Carla Mellasa bosta nastopila orkester in zbor orke-ster gledališča Verdi. Na programu Bach in Cherubinijev Requiem.

Vabila za koncert lahko dvignete pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v zupniji v Ul. Giulia 70.

GLEDALIŠČE MIELA

JUTRI: 21. t. m., ob 20.30, Zborovski poklon Kogoju. Pod vodstvom Stojana Kureta bo nastopil zbor Jacobus Gal-lus iz Trsta. Koncert spada v abonma 1992/93 Glasbene ma-tice.

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 25. t. m., ob 20.45: kon-cert pianista Ralpha Suttona - organizira Tržaški jazzovski krozek.

V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 23. t. m., ob 20.30 tretji koncert Tržaškega koncertnega društva. Nastopil bo Münchner Kammerorchester.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra: koncert kantav-torja Mimma Locasciullija; 25. januarja 1993 koncert Fran-cesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandro Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: ob 19.30 uri Predstavitev orgel Yamaha electo-ne EL-90 s koncertom japonske umetnice gospe Saori Iwaui-chi.

VELENJE

DVORANA GLASBENE SOLE VELENJE

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 19.30 koncert v poca-stitev 300-letnice rojstva G. Tartinija in 100-letnice rojstva M. Kogoj. Izvajalca: Tomaž Lorenz, violina, in Alenka Šek, klavir. Vstopnice 300 SIT.

ILIRSKA BISTRICA

MLADINSKI KLUB

JUTRI: ob 21. uri nastop skupine Borghesia.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v petek, 27. t. m., ob 20.30 celovečer-ni koncert pianista Stanislava Bunina. Na programu Bach, Schumann in Chopin.

KOVOR

ZUPNIJSKA CERKEV

DANES: ob 19. uri nastop Komornega zbora Peko.

AŽLA

ZUPNIJSKA CERKEV

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 21. t. m., ob 20. uri Pe-sem upanja z zborom Roz iz Sentjakoba (Koroška).

CELOVEC

DOBRLA VAS - FARNA CERKEV

DANES: ob 19.30 koncert MePZ Jakob Petelin Gallus iz Celovca.

VOGRČE

Gostilna pri Florjanu

JUTRI: ob 19.30, Koncert ob 60. obletnici Moškega pev-skega zbora Foltej Hartman. Nastopajo: MePZ Podjuna, MoPZ Kralj Matjaz, MoPZ Vres, MoPZ Foltej Hartman.

BILČOVS

Ljudska sola

JUTRI: ob 20. uri Pevski koncert. Nastopajo Moski oktet Vasovalci, Mešani oktet F. Prešeren iz Žirovnice, MePZ Bogdan Derč iz Ljubljane, MePZ Bilka, MoPZ Vascani pojo iz Zgornje vasi. Cisti dobicek koncerta je namenjen sloven-ski Karitas v Ljubljani.

RAZNE PRIREDITVE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20.30 Ne daj se.... Rade Serbedžija s skrivno-stnim gostom. Stihova dvorana, 700 SIT.

JUTRI: ob 20. uri Folklorna skupina Emona, večer slo-

venskih plesov, pesmi in seg - ob 25-letnici umetniškega delovanja; Gallusova dvorana, vstopnice 300 in 200 SIT.

MJ STEP IN KAZINA

V PRIHODNIH DNEH: od 21. do 23. t. m. plesni spek-takel Vročica v Kulturnem domu Španski borci.

KINO MOJCA

DANES: ob 19. in 20.30 uri multimedijski spektakel Li-dija Asta - zvodnica in svetnica (teksti iz knjige Lidija Asta: Skozi trnje do zvezd ali avtobiografija neke triintridesetlet-nice).

VODNIKOVA DOMACIJA

DANES: ob 19.00 uri večer poezije Darje Mozetič-Kra-vanja. Večer bosta popestrila glasbenika: Uroš Rakovec s ki-taro in Domen Rakovec s synthysizerjem.

MARIBOR

POSLOPJE STAVBE NEKDANJE KLASICNE GIM-NAZIE V MLADINSKI ULICI

DANES: ob 100-letnici stavbe na Mladinski ulici se bo-dosestali nekdanji dijaki in preživeli profesorji. Ob 10. uri bo otvoritev razstave v avli stavbe v Mladinski ulici, ob 11. uri bo svečana akademija v Unionski dvorani (v kulturnem sporedu bodo sodelovali znani literati ter gledališki in gla-sbeni umetniki, nekdanji dijaki mariborske klasične gimna-zije. Ob 13. uri bo družabno srečanje z literarnim večerom v hotelu Slavija.

IZOLA

KULTURNI DOM

DANES: ob 20. uri plesni spektakel Vročica. Gostuje M/J Step + Kazina iz Ljubljane.

GORIŠKA BRDA

GRAD DOBROVA

DANES: ob 20.00 uri (Gradnikovi večeri 1992) literarni večer pesnikov, članov Literarnega kluba iz Nove Gorice: Poklon Gradniku.

JUTRI: ob 20.00 uri gledališki večer z Gradnikovo poezijo in člani Primorskega dramskega gledališča: Zlate lestvice.

GORICA

GOSTILNA HMELJAK (SOVODNJE OB SOCI)

V NASLEDNIH DNEH: v petek, 27. t.m., ob 20.30 drugi round "3x3 =9, vsakdo mora svojo pet ...". Nastopa furlanski kabaretist Sdrindule. Prireditelj Kulturni dom-Gorica. Vstop samo z vabili, ki jih dobite v uradu Kulturnega doma v Gorici in pri Kulturni zadrugi Maja (Ul. Brass 20, tel. 0481/33288).

SEZANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOŠOVELA

V PRIHODNIH DNEH: gostovanje gledališča Loza z delom A.P. Cehova: SNUbac (za modri abonma)

ŠKOFJA LOKA

HOTEL TRANSTURIST

DANES: ob 14.30 Vserimje - izbor iz sodobne slovenske poezije; v besedi in zvoku interpretirata Milena Režun in Lado Jaks. Vstopnine ni.

RADOVLJICA

KNJIZNICA ANTONA TOMAŽA LINHARTA

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 19.30 uri Staranje-bo-lezen, predsednik ali dejstvo, predavanje dr. Marijane Grum.

RAZSTAVE

LJUBLJANA

NARODNA GALERIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Raz-stava otroških glinastih kip-cev, ki so nastali po vzgledu gotske plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Gale-rija je od torika do sobote od-prta od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake in upokojen-ce 60 SIT, za učenice v skupi-nah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MODERNA GALE-RIJA

Do 22. t. m. je na ogled re-trospektivna razstava fotogra-fij Henri Cartier-Bressona, ki jo je realiziral Centre national de la photographie iz Pariza..

Do 3. januarja je odprta razstava historičnega slikarja in krajinarja Gojmira Antona Kosa. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake upokojence in vojak pa 50 SIT. Informa-cije: tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava slikarja Mitja Tuska. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 18.uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnine ni.

MESTNA GALERIJA

Do 21. 11. je odprta razsta-va del Denisa Bowna, znane-ga angleškega slikarja in gra-fika. Denis Bown sodi med pionirje abstraktne umetnosti v Veliki Britaniji. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18.ure in v nedeljo od 10. do 13. ure. Informacije: tel. 061/212-896.

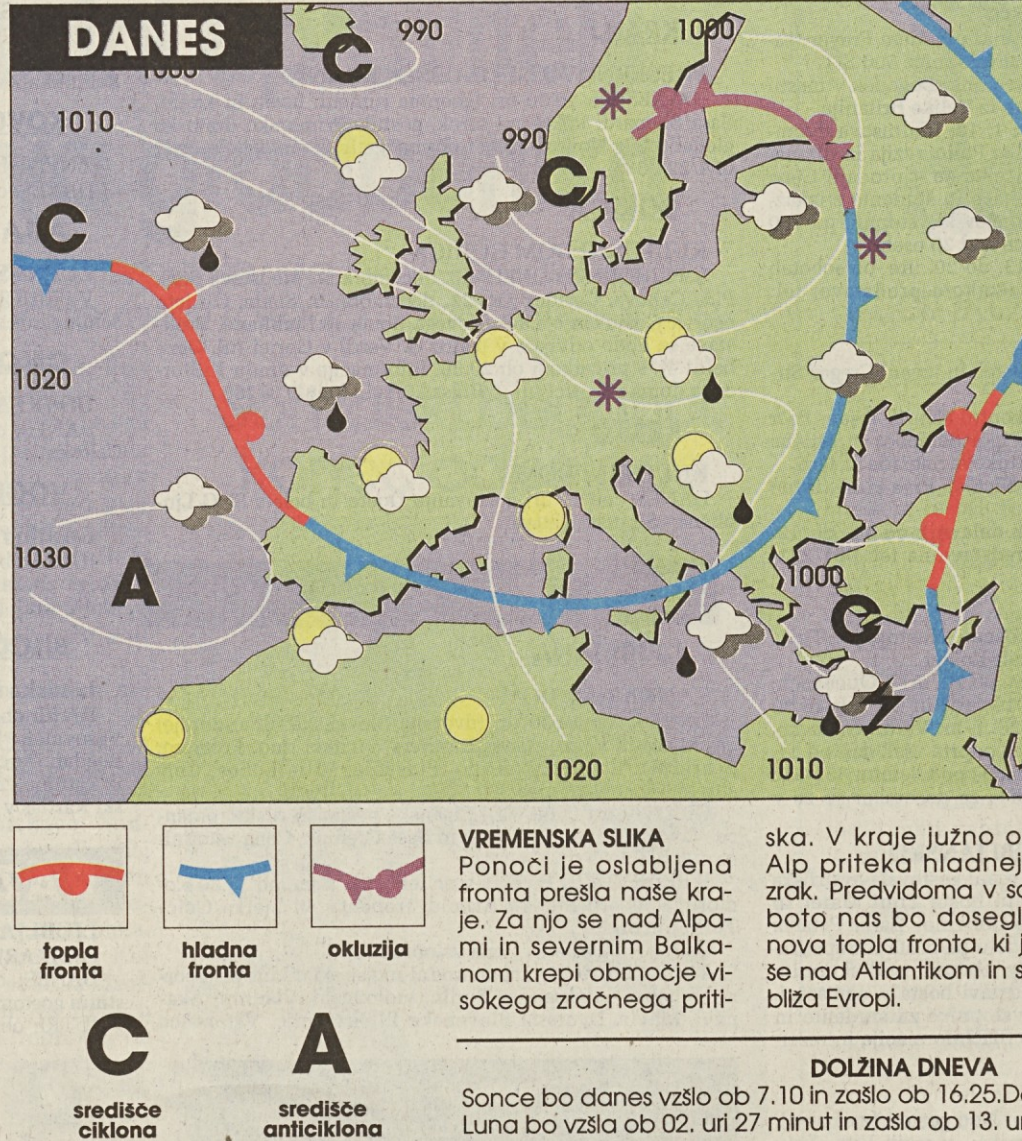
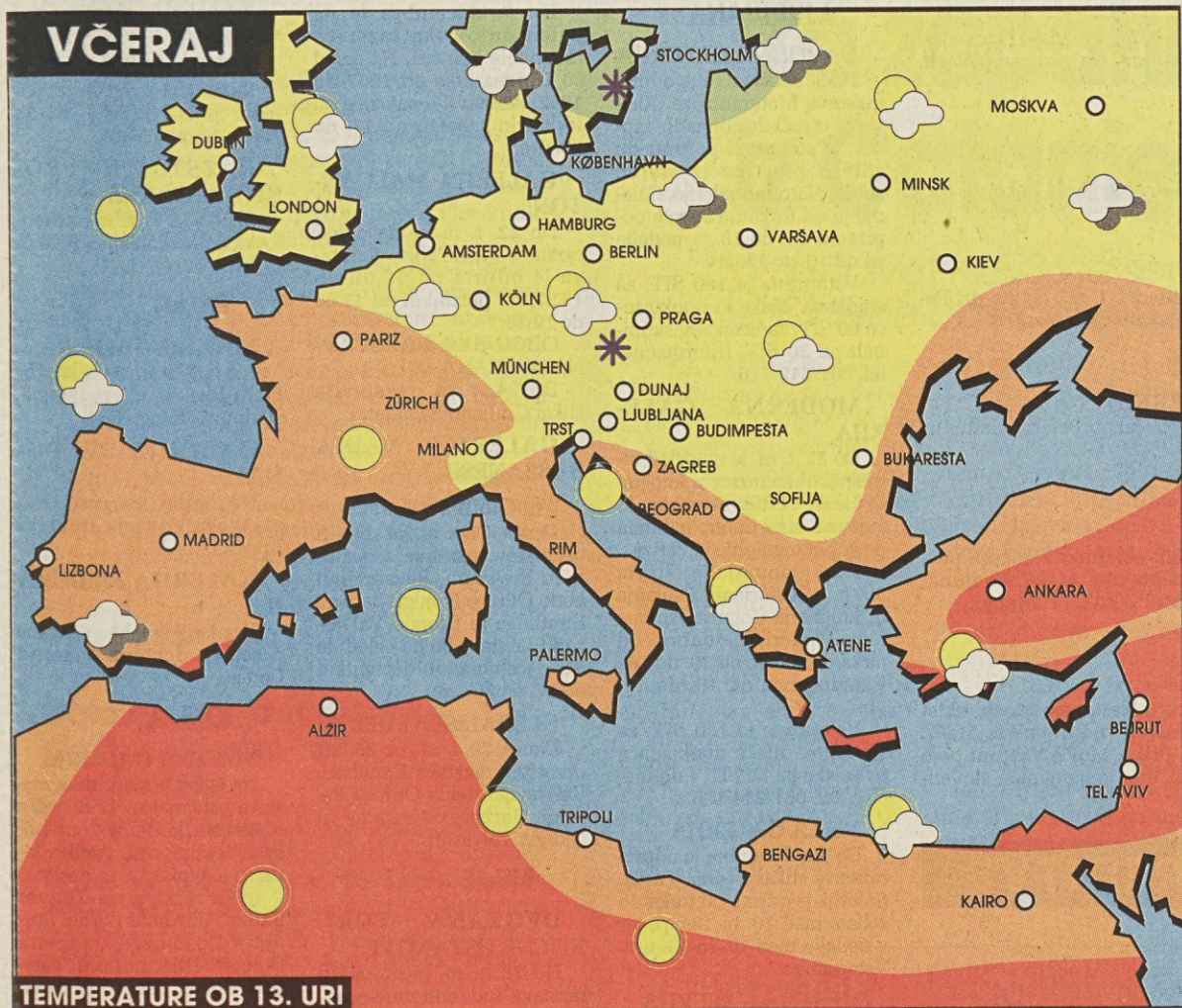
GALERIJA TIVOLI - MEDNARODNI GRAFI-NI LIKOVNI CENTER

Do 12. decembra je na ogled razstava slik in instal-a-cij korejske umetnice Baik Soon-Shil. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 16. uro, v nedeljo med 10. in 13. uro.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD bo do

EVROPA / HLADNO, PADAVINE V VZHODNI IN SEVERNI EVROPI

VREMENSKA SLIKA
Ponoči je oslabiljena fronta prešla naše kraje. Za njo se nad Alpami in severnim Balkanom krepi območje visokega zračnega pritiska. V kraje južno od Alp priteka hladnejši zrak. Predvidoma v soboto nas bo dosegla nova topla fronta, ki je še nad Atlantikom in se bliža Evropi.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 7.10 in zašlo ob 16.25. Dan bo dolg 9 ur 15 minut. Luna bo vzhla ob 02. uri 27 minut in zašla ob 13. uri 53 minut.

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI.....	-1/3
OSLO.....	0/-2
STOCKHOLM.....	1/2
KØBENHAVN.....	3/7
MOSKVA.....	1/0
BERLIN.....	3/10
VARSAVA.....	1/6
LONDON.....	6/8
AMSTERDAM.....	6/8
BRUSELJ.....	5/6
BONN.....	4/5
FRANKFURT.....	3/7
PARIZ.....	7/8
DUNAJ.....	-3/7
MÜNCHEN.....	0/5
ZÜRICH.....	1/5
ŽENEVA.....	2/5
RIM.....	3/11
MILAN.....	1/13
BEOGRAD.....	3/17
NICA.....	6/15
BARCELONA.....	10/17
CARIGRAD.....	12/17
MADRID.....	4/16
LIZBONA.....	13/17
ATENE.....	14/19
LARNAKA.....	18/24
TUNIS.....	10/18
ALŽIR.....	11/18
MALTA.....	13/26
JERUZALEM.....	17/23
KAIRO.....	19/27
BUKAREŠTA.....	7/13

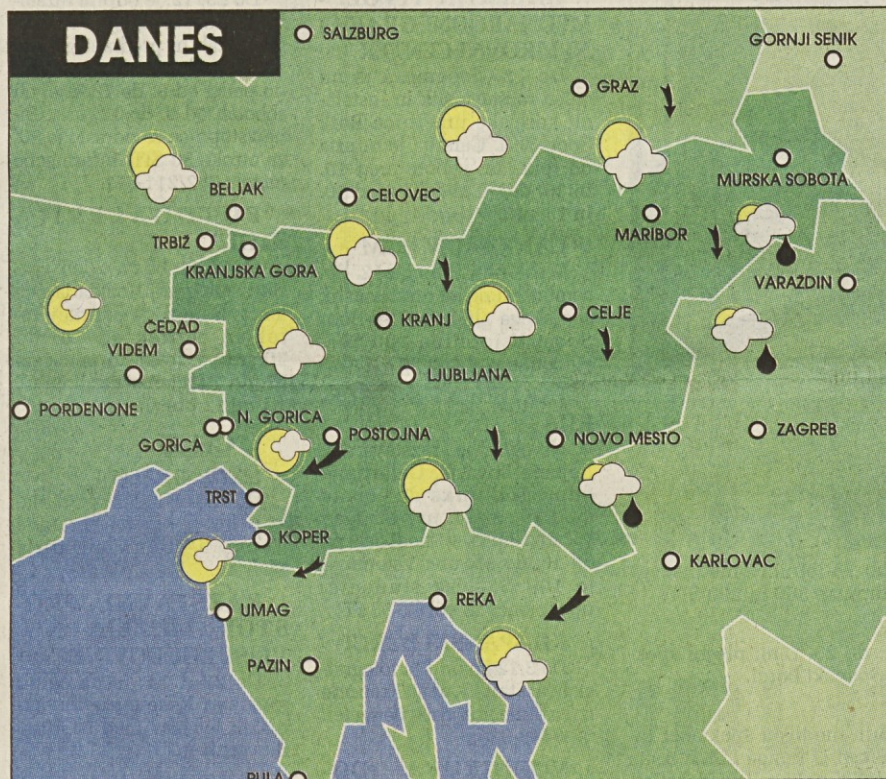
ALPE-JADRAN / PREHOD OSLABLJENE FRONTE

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. URI

IN OB 13. URI

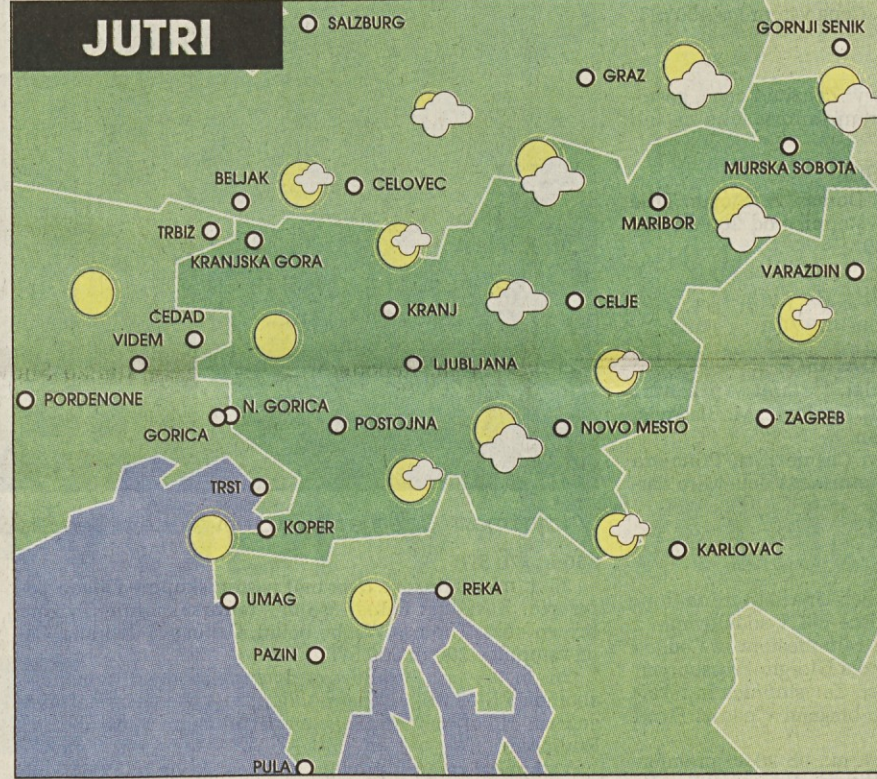
LJUBLJANA.....	0/3
TRST.....	-1/0
CELOVEC.....	-3/2
BRNIK.....	-2/1
MARIBOR.....	-3/7
CELJE.....	-3/7
NOVO MESTO.....	-1/1
NOVA GORICA.....	-1/11
MUR. SOBOTA.....	-3/7
PORTOROŽ.....	0/11
POSTOJNA.....	-3/7
IL. BISTRICA.....	-3/8
KOČEVJE.....	-2/0
ČRNOMELJ.....	-3/5
SL. GRADEC.....	-2/3
BOVEC.....	-2/6
RATEČE.....	-6/4
VOGEL.....	-3
KREDARICA.....	-4/1
VIDEM.....	-1/11
GRADEC.....	-4/3
ZAGREB.....	0/4
REKA.....	5/13

V SLOVENIJI: Zjutraj bo zmerno do pretežno oblačno. Na Primorskem bo prehodno zapihala burja. Najvišje dnevne temperature se bodo gibale med 5 in 10 °C, na Primorskem do 12 °C.

SOSELDNE POKRAJINE: Pretežno jasno, le ponekod na Madžarskem se bo v dopoldanskem času še drževala oblačnost. Ponekod v nižinah se bo pojavila megla.

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: Sprva se precej jasno, z meglo po nižinah ali nizko oblačnostjo. Čez dan se bo od zahoda postopno pooblačilo.

OBETI: V nedeljo bo prevladovalo oblačno, a suho vreme. Postopoma bo spet topleje.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	26
Maribor	56
Celje	56
Trbovlje	47
Hrastnik	35
Zagorje	31
Šoštanj	—

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

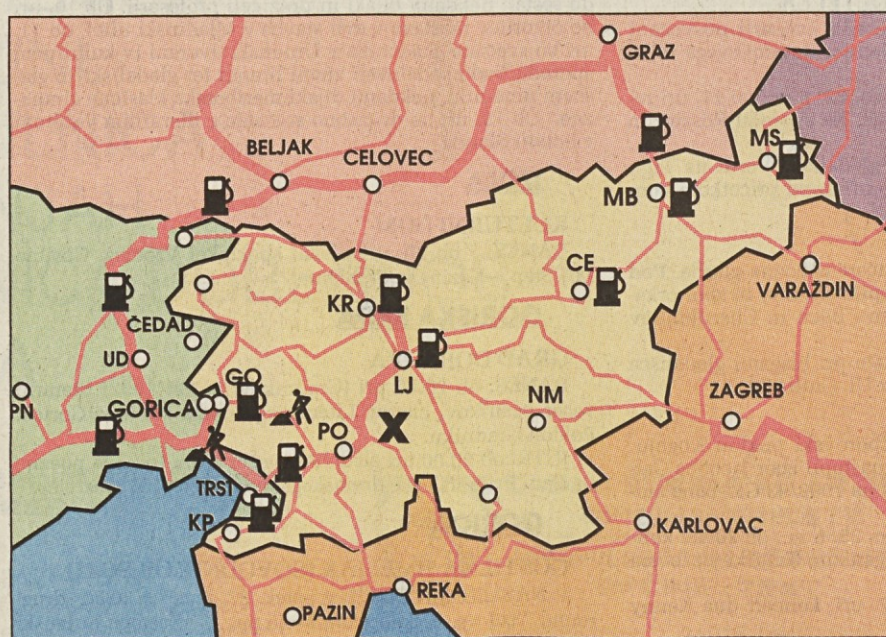
Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 192, Drava HE Dravograd: 290, Sava Radovljica: 126, Sava HE Mavčice: 158, Sava Radeče: 660, Sora Sk. Loka: 52,7, Ljubljana Moste: 200, Savinja Laško: 148, Krka Podbočje: 176, Kolpa Radenci: 180, Soča HE Doblar: 230.

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4 :** Mesani občutki v vas nakazujejo, da ste morda pripravljeni za trajnejšo zvezo. Zato ste tudi tako navdušeni pri načrtovanju bližnjih počitnic.
- BIK 21-4/20-5 :** Če ste danes zgodaj vstali, se vam bo mogoče posrečilo ostati vsaj en korak pred najverjetneje precej neprijetnim dnem. Dokončajte zaceto in nič ne eksperimentirajte.
- DVOJČKA 21-5/21-6 :** Opazili boste manjši upad pri denarnih zadevah, po drugi strani pa čudovit napredek v ljubezni in na siceršnji družabni sceni. Zato ste tudi tako ustvarjalni.
- RAK 22-6/22-7 :** Domače zadeve prevladujejo, toda precej se boste morali potruditi, če boste želeli, da bo po vaše. Dan se vam bo zdel popolnoma navaden, toda videz vara.
- LEV 23-7/23-8 :** Z optimizmom boste lahko pregnali sitnosti, ki vam sedijo za vratom. Pri vsem tem pa si zapomnite, da je partner (ljubezenski ali poslovni) na vaši strani.
- DEVICA 24-8/22-9 :** Osebnostne denarne zadeve so se v mejah vašega zadovoljstva, v domačem okolju pa nekaj ni čisto v redu. Izbijte si iz glave vsakršno misel na spekulacije.
- TEHTNICA 23-9/22-10 :** Pojdite na izlet, kamorkoli stran. Tako zelo si želite uiti rutini, da vam to piše na celu. Vsakršna sprememba pa zahteva temeljit premislek.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11 :** Razsipniški boste in ne bo vam težko poseči globljo v žep, partnerju pa bodo oči kar zažarele od prijetnega presenečenja. Spet ste si pridobili nekaj točk.
- STRELEC 23-11/21-12 :** Ze takoj zjutraj ste se odločili, da boste začeli znova in da si tokrat ne boste dovolili nobene zanesenosti, saj je to lahko preveč boleče.
- KOZOROG 22-12/20-1 :** Zakaj se preteklost vztrajno vriva v vaše misli? Nesentimentalno ste zanemarili določene stvari, zdaj pa aplačujete. Ni trenutka, da bi potegnili crto čez vse.
- VODNAR 21-1/19-2 :** Čeprav boste začeli dan precej optimistično, bo poln neprijetnih presenečenj. Zmeren odnos bo tokrat bolj izbira od radikalnega.
- RIBI 20-2/20-3 :** Analizirali in razmislili boste o svoji življenjski situaciji. Navdihnil vas bo pogovor z mlajšo osebo ali z nekom iz vaše bližnje okolice.

CESTE / NORMALNO PREVOZNE

Ceste so ponekod po Sloveniji še mokre in spolzke, sicer pa promet poteka tekoče in brez večjih zastojev. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje. Zaradi poplavljenosti oziroma zemeljskih plazov sta še vedno zaprti cesti Planina - Unec in Področje - Petrovo brdo. Voznike opozarjamo na napoved meteorologov, da se bo v nekaterih kotlinah pojavila megla.

- ZASTOJI
- ZAPRTA CESTA
- POPRAVILA NA CESTIŠČU
- POLEDICA
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO
- SPORTNA PRIREDITEV
- GOSTA MEGLA
- BENCINSKE CRPALKE 24 UR

belinka®
ambient

ekološka
barva
za les

V VEDNOST

Kmetijske
rastline in
trifazni sistem

Rastline se razvijajo, rastejo in se razmnožujejo v tako imenovanem trifaznem vremensko-kmetijskem sistemu tla - voda - atmosfera: tla, kjer rastlinsko seme vzklja, razvije koreninski sistem in se z njim vanje vsidra; voda in v njej raztopljene hranilne snovi, ki pridejo v tla s padavinami, ali pa jih rastline s koreninskimi laski crpajo iz podtalnice; atmosfera ali, preprosto povedano, zrak, v kateri rastline razvijajo svoje nadzemne dele (liste, stebel, cvetje). Iz zraka, ki je sestavljen iz plinov, rastline predvsem s listi crpajo ogljikov dioksid (CO₂) in oddajajo kisik, seveda pa mora za to biti predvsem zadosti svetlobe, pa tudi zrak mora imeti primerno temperaturo. Pri procesu izmenjave ogljikovega dioksida in kisika nastaja organska snov, ki je hrana za rast samih rastlin. Ta pojav imenujemo fotosinteza. Vplive vremenskih dejavnikov na rast in raz-

voj kmetijskih rastlin v omenjenem trifaznem sistemu pa obravnava kmetijsko vremensko-kmetijsko agrometeorologija. Z analizami in ocenjevanjem parametrov skusa pomagati in svetovati kmetijskim pridelovalcem pri njihovih agrotehničnih in hidrotehničnih opravilih (obdelava tal, setev, namakanje, spravilo pridelkov...). Osnova ali baza za vsa ta priporočila in svetovanja pa so vremenske napovedi za prihodnje sedemdnevno obdobje, ki jih pripravljajo sodelavci prognostičnega oddelka na Hidrometeorološkem zavodu Slovenije v Ljubljani. Agrometeorologija vključuje tudi fenologijo, ki preučuje časovni potek pojavljanja nekaterih značilnih faz v biološkem razvoju (fenofaz) in rasti določene rastlinske vrste ter tako prispeva k poznavanju njenega življenja.

mag. Iztok Matajč

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.15	Moja družina in ostale zivali, 8. del angleške nadaljevanke
10.45	Stol pod potico, 2. del lutkovne igrice
11.00	Podnebje in clovek, 2. del angleške serije
12.00	Porocila
14.45	Umetniški večer, ponovitev Fantom iz opere, ameriški film
16.20	Gospodarska oddaja: Evropa 2000, ponovitev
17.00	TV dnevnik I
17.10	Tok tok
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik II
20.30	Forum
20.30	Uspeh, 1. del nemske nadaljevanke
21.25	Oci kritike
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45	SOVA: Bagdad Cafe, 6/22 del ameriske humoristicne nanizanke - VPS 2245
23.10	Majhna zrtev, 1. del ameriske nadaljevanke, VPS 2310
23.15	Gusarjeva zaročenka, francoski barvni film, 1969, VPS 0005
1.50	Video strani

SLOVENIJA 2

16.45	Video strani
16.45	Sova, ponovitev: Dragi John, 31. del ameriske humoristicne nanizanke
17.10	Majhna zrtev, ponovitev 1/4 dela ameriske nadaljevanke, 1990
18.00	Slovenska kronika
18.10	Regionalni program - Maribor
19.00	Jazz in blues
19.30	TV dnevnik: RAI 3
20.00	16 crk, TV igrice
20.45	Gozdarska hiša Falkenau, 39. del nemske nadaljevanke
21.55	Intervju
21.45	Studio City

KANAL A

10.25	Astroloska napoved
10.30	Ris, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 29. dela ameriske nadaljevanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevno informativni program
20.32	Vox populi
21.00	Cez morski zaliv, ameriski barvni film
22.30	Drugacen svet, 35. del ameriske nadaljevanke
23.15	Cudoviti cirkus pod morjem, 3. del dokumentarne serije
23.47	Porocila v angleščini: Deutsche welle
0.25	Astroloska napoved
0.45	MCM

KOPER

18.00	Primorska kronika
	Primorski forum

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Nad.: A viso coperto, vmes (11.00) vesti
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: servizio a domicilio, vmes (12.30)dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Variete: prove e provini a Scommettiamo che..?
14.30	Italijanska kronika
14.45	Film: Viva Maria (pust., Fr.-It. 1965)
16.45	Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
17.55	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.10	Variete: Ci siamo?
18.45	Vreme in dnevnik
19.50	Film: Il cervello da un miliardo di dollari
20.40	Nocni dnevnik
22.35	Oddaja ob tednu droge
22.50	Dnevnik in vreme
24.00	Danes v Parlamentu
0.30	Rubrika opolnoci
0.40	

RAI 2

6.10	Metropolitan Police
7.00	Otroski variete
9.35	Aktualno: Ristorante Italia
9.50	Film: Mani in alto
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, Gospodarstvo in vreme
13.45	Politico tribuna
14.20	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.35	Kronika v živo: Detto tra noi
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.20	Oddaja ob tednu droge
18.10	Sportne vesti
18.20	Nan.: Hunter
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Variete: I fatti vostri
21.35	Nocni dnevnik
23.35	Nan.: Reporter
0.20	Boks: Duran-Serio
1.15	SP v gimnastiki

RAI 3

6.30	Danes v kioskih
11.45	Drobtci
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Dokumentarna oddaja
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Drobtci jazza
15.15	Sola se posodablja
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	D. Raffai odgovarja
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Variete: Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Dan na Preturi
21.25	Variete: Avanzi
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italia

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
7.30	Nan.: Mister Ed
10.05	Nad.: Marcellina, 10.35 Ines, Celeste
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, Maria
15.25	Rubrika o lepoti
15.50	Nad.: Amanda, Celeste, Febbre d' amore
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.00	Kviz: La cena è servita
18.55	TG 4 vesti
19.30	Nad.: Gloria, 20.30 Manuela
22.30	Kviz: Io, tu e mamma
23.15	TG 4 nocne vesti
23.30	Nan.: Kojak, 0.10 Sceriffo a New York (i. Dennis Weaver)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria (i. M. Landon)
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Sgarbi quotidiani
13.35	Variete: Non è la RAI
14.40	Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La grande sfida (vodi G. Scotti)
22.30	Glasba: Morandi
23.00	Glasba: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: La bella e la bestia - Il miracolo dell'amore
14.00	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Happy Days
16.35	Variete: E' pericoloso sport, 16.50 Twin Clips, 17.25 Mitico
17.50	Film, vmes sport
20.00	Variete: Karaoke
20.45	Nan.: Il ragazzo dal kimono d'oro - La sfida degli skinheads
22.30	Aktualno: L' istruttoria (vodi G. Ferrara)
1.00	Odprti studio, Pregled tiska in Studio sport

TMC

8.30	Tecaj anglescine
8.45	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.00	Rubrika: Zenska TV
11.40	Nan.: Doris Day Show - Qualcuno scia
12.10	Variete: Kosilo z Wilmo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Cime tempestose (dram., ZDA 1939, r. W. Wyler, i. Merle Oberon, Laurence Olivier, D. Niven)
15.45	Risanke: Snack
16.15	Variete: Amici mostri
17.15	Rubrika: Zenska TV, nato vreme
19.30	Vesti: TMC News
19.55	Pravljica
20.00	Nan.: Maguy - Tale madre tale figlio, 20.35 Matlock
21.35	Aktualno: Tre donne
22.00	Mali koncert: David Johnston - Duo za alt saksofon in klavir
23.40	Nocne vesti in vreme
24.00	Film: Roma bene (dram., It. 1971)
1.50	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara cara
13.45	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45	Dezelni programi
17.20	Risanke
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.00	Nan.: I Campbell's, 19.30 Diamonds
20.30	Film: 48 ore per non morire (dram., Meh., 1966, i. Glenn Ford)
22.30	Film: Colpo grosso story
23.30	Film: La casa con la scala nel buio (krim., 1983, r. L. Bava)
1.00	Variete: Colpo grosso
1.45	Kino in News Line

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Mago Merlino
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.25	O dezel
19.30	Rubrika: Obcina
20.30	Rubrike: Diagnosi, Led in снег, Motorji no-stop
22.30	Nočne vesti

TELE 4

	(Se povezuje s sporedi Italia 1)
	Lastne oddaje:
14.00	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi, ameriska nadaljevanke
13.20	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
14.10	Juke box, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka: Robin Hood iz vesolja, ameriska risana serija
16.10	Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
17.00	Projekt NLP, ameriska nanizanka
19.00	TV dnevnik
19.25	Rayanovi, ameriska nadaljevanke
19.50	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
20.40	Koncert simfonice orkestra Slovenske filharmonije: F. Mendelssohn - Simfonija st.3 v a-molu, op.56
21.35	Mali koncert: David Johnston - Duo za alt saksofon in klavir
21.45	Karl Haidmayer: Romanesca 10
21.55	TV dnevnik
21.55	Globus

Avstrija 1

6.00	Textvision
9.00	Ponovitve
13.35	Sinha Moca, 49. del tv novele
14.00	Lorentz in sinovi, 2. del
14.50	Mojstri jutrisnjega dne
15.00	Jaz in ti, otro. program
15.05	Nekoc je bila Amerika, risana serija
16.30	Video uspesnice in kviz
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Sedem brez, nadaljevanke
19.22	Znanost
20.00	Sport
20.15	Stari (Zalosten konec), serija
21.35	Ples carovic, ameriska grozljivka, 1988
23.05	Cas v sliki
23.30	Dvoboj na soncu, ameriski vestern, 1946
1.35	Porocila, Tisoč mojstrov

Avstrija 2

15.40	Tisoč mojstrov
15.50	Leksikon umetnikov
15.55	Nemirna noc, nemski film, 1985
17.30	Otoki na koncu sveta
18.00	Harry in Hendersonovi: Pomoč za Harryja
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Lokalni program
20.00	Kultura
20.15	Look, oddaja o modi
21.15	Siling, gosp. magazin
22.30	Mojstrovine: Kobalek, portret Otta Kobaleka
23.35	Filmski forum: Slovo od starih slik, novi iranski film
0.20	Porka izbrancev, iranski film, 1989
1.35	Porocila/ Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

7.00	Porocila
TV koledar	Na robu noci, 5. del ameriske nanizanke
10.00	Porocila
10.05	TV sola
12.00	Porocila in Ko se svet vrti, 5. del ameriske nadaljevanke
13.30	Mikser M
14.50	Druga stran paradiza, ponovitev 4. dela nadaljevanke
15.40	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Alles gute, 10. del tečaja nemškega jezika
16.35	Malavizija
Beverly Hills 90210,	7/23 del ameriske mladinske nadaljevanke
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
8.35	Santa Barbara, 254. del ameriske nadaljevanke
20.05	Film, Video, Film
20.45	Policijska zgodba, francosko italijanski barvni film, 1975
22.35	Dnevnik II
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v nemščini
23.50	Porocila
0.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.00	Tenis, zaključek ATP masters turnirja, posnetek
19.30	Tenis, zaključek, prenos
20.05	Dnevnik
20.05	Hisa napr odaj, 13. del ameriske humoristicne nanizanke
20.30	Glasba skozi cas, 6. del izobraževalne oddaje
22.10	Maigret, 1. del ameriske nadaljevanke
23.00	Alo, alo, 7. del angl. hum. nanizanke
23.15	Saljivi hišni video
23.45	Krvno sorodstvo, avstralski barvni tv film
3.00	Horoskop

Madžarska

5.40	Dobro jutro Madžarska
8.30	Cez dan
9.00	Na konju smo, serija
10.00	Hannay, serija
11.00	Igra
11.15	Letni kolobarji
11.20	Pomoč v duševni stiski
17.00	Pregled dogodkov dneva
17.10	Kupil bom to zensko, mehiska serija
17.50	Svet denarja
18.45	Cez dan
19.25	Literarna igra
19.35	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Miami Vice, serija
21.45	Kepes show
22.40	Aktualno
23.05	Emerson, Laker and Palmer
0.15	TV dnevnik

SATELIT

SUPER

5.30	Victory; 6.20 Super Shop; 6.30 Poslovne novice; 7.00 Financial; 7.30 News Watch; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 Divja Amerika; 11.30 Poslovni dnevnik; 12.00 Business Insider; 12.40 Danor; 13.00 Poslovne novice z Japonske; 13.30 Novice; 14.00 Inside Edition; 14.30 Serie Noire; 15.00 All Mixed Up; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Serie Noire; 20.00 I Spy; 21.00 Inside Edition; 21.30 Beyond Tomorrow; 22.00 Novice; 22.45 US Market WRAP; 23.00 Quick-sand (ZDA 1950, i. M. Rooney; 0.30 News Watch; 1.00 Beyond Tomorrow, The Mix allNight
------	---

SKY ONE

7.00	DJ Kat show; 9.40 Mrs. Pepperpot; 9.55 Playabout; 10.30 The Pyramid game; 11.00 Let's make a deal; 11.30 Držni in lepi; 12.00 Mladi in nemirni; 13.00 St. Elsewhere; 14.00 E Street; 14.30 Geraldo; 22.30 Drugi svet; 16.15 The Brady Bunch; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Družinske vezi; 20.30 Code; 21.00 Alien Nation; 22.00 Rokoborba; 23.00 Studs; 23.30 Star Trek: The Next Generation
------	--

EUROSPORT

9.00	Aerobika; 9.30 Konjenstvo; 10.30 Trans World Sport; 11.30 Aerobika; 12.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 13.30 Eurofun; 14.00 Tenis: turnir ATP, nato drsanje na ledu; 18.00 Motorsport; 19.00 SP v ritmični gimnastiki; 21.10 Sportne novice; 21.30 Ritmična gimnastika; 24.00 Tenis: turnir ATP; 0.45 Sportne novice
------	---

SCREENSPORT

8.00	Teniski magazin; 8.30 Motorsport; 9.00 Ameriški nogomet; 11.00 Konjenstvo; 12.00 Motociklizem; 12.30 Keglanje; 13.30 Revs; 14.00 Fascination; 15.00 Global Adventure Sports; 15.30 Kolesarstvo; 16.30 Nogomet: španska liga; 17.30 Motociklizem; 18.00 Nogomet; 18.30 Surfanje; 19.30 Ameriški nogomet; 20.00 Gillette World Sport Special; 20.30 Go; 21.30 Kosarka; 23.00 Boks; 0.30 Kosarka; 2.30 Ameriški nogomet; 4.30 Global Adventures Sports; 5.00 Surfanje
------	--

MTV

7.30	Unplugged; 8.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trije od enega; 18.00 Vol; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 21.30 Unplugged; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trije od enega; 24.00 Dokumentarni: Genesis; 1.00 The Pulse With Swatch; 0.30 Video; 3.00 Vol; 4.00 Nocni video
------	--

SKY MOVIES

7.00	Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Ernest Goes To Jail; 13.00 Gunfight in Abilene; 17.00 The Ride To Hangman's Tree; 18.30 Xposure; 19.00 Ernest Goes To Jail; 20.00 Entertainment Tonight; 21.00 Alligator 2 - The Mutation; 22.40 US Top Ten; 23.00 Maniac Cop 2; 0.30 Death Warrant; 2.00 Cella Dweller; 3.20 Arizona Heat; 5.00 Burning Bridges
------	--

MOVIE CHANNEL

9.00	G.I. Joe and the Pyramid of Darkness; 11.35 His Excellency; 13.15 Deadly game; 15.15 The Naked Spur; 17.15 The Little Man; 19.30 An American Summer; 21.30 Not Without My Daughter; 23.35 Not of this World; 1.10 The Doors; 2.35 Fright Night 2; 5.25 Macbeth
------	--

PRO 7

AVTOMOBILIZEM

Avto ima dušo

MARKO LENASI

To je stavek, ki mi je v pogovoru s starosto slovenskega avtomobilističnega novinarstva **Martinom Česnjem** ostal najbolj v spominu. Martin je doslej vozil več kot tisoč različnih avtomobilov, prevozil pa je okoli tri milijone kilometrov. Brez dvoma lepe številke za navadne smrtnike, ki v življenju sedijo v pet, šest ali največ osem avtomobilov. Martin je sedaj urednik specializirane avtomobilске revije Avto magazin.

Najprej sva spregovorila o zacetek njegove novinarske kariere.

Začel sem pri Mladini. Tam sem urejal avtomobilsko rubriko. Seveda takrat se ni bilo toliko predstavitev novih avtomobilov, kot jih je danes. Sem in tja kakšen avto in Beogradski salon, to je bilo takrat edino lahko zanimivo za novinarja. Vendar pa me je l. 1969 urednik Avto magazina Ante Mahkota hitro povabil k sodelovanju in tako sem se začel z avtomobilskim novinarstvom ukvarjati zares. Prvi avto, ki sem ga testiral, je bil spacek, narejen v Tomosu.

Ceprav imam za seboj že veliko kilometrov, se z avtomobilom se vedno rad vozim. Samo septembra sem

prevozil 16.000 kilometrov. Vendar mi ure za volanom sploh ne povzročajo težav. Niti prave utrujenosti ne čutim.

In kateri avto ti je najbolj ostal v spominu?

(Kot pravi novinar se je izognil natančnemu odgovoru. Tudi kasneje, ko je katero od znanih le omenil, me je prosil, naj tega ne zapišem.)

Ko sem začel, sem mislil, da so edini pravi avtomobili čistokrvni sportniki. Na primer porsche 911, ki je bil ravno takrat najbolj moderen, ali pa renault alpine. Potem sem spoznal, da so zanimive tudi limuzine s sposobnimi motorji in avtomatskimi menjalniki.

Trenutno pa se najraje vozim v terencih. Tudi sam imam že drugega terenca. Najpej sem vozil nissana, zdaj pa imam jeepa wranglerja. Ker vozim toliko testnih avtomobilov, svoje ga sicer ne uporabljam veliko, vendar v terenih zares uživam. Dober pregled tako naprej kot tudi nazaj, udobje in suverenost v vseh razmerah na cesti dajejo tem avtomobilom zares veliko prednosti. Tudi dovolj hitri so, saj dosega hitrosti celo nad 150 km na uro. Samo to napako imajo, da porabijo preveč goriva in da niso najbolj primerni za

mestno voznjo. Prav zdaj testiram enega od takih avtomobilov, in sicer oppla frontero, in reci moram, da zares uživam.

(Tako mi je odgovoril na vprašanje, ki mu ga sploh se nisem zastavil in ki naj bi bilo glavna tema najinega pogovora.)

Kaj misliš o prihodnosti avtomobilizma?

Tehnika se se vedno strahovito razvija. Težava je samo v tem, da je veliko ljudi ne obvlada in zato je tudi toliko nesreč. Prej ko slej bodo v veljavo prisla tudi alternativna goriva, vendar se ne prav kmalu. Izdelovalci avtomobilov pošiljajo na trg zmeraj bolj sposobne avtomobile, kar se vidi tudi po dizelskih avtomobilih, ki so po svojih sposobnostih vedno bolj podobni bencinskim, zal pa tudi po porabi. Avto pomeni individualnost. Težko se mu odpoveš. Greš, kadar hočeš, ustvariš si svojo mikroklimo, poslušas radijski program, ki si ga sam izbereš, in se premikaš tako hitro, kot hočeš sam. To so prednosti, zaradi katerih število potnikov v javnih prevozi po vsem svetu upada. Sam se na primer v Pariz ve-

liko raje odpravim z avtomobilom kot z letalom.

Te je kdaj zanimalo tudi dirkanje?

Avtomobilsko novinarstvo ni dirkanje. Zato tudi primerjave hitrosti med novinarji niso na mestu. Avtomobilski novinar mora znati pisati! Vendar pa vsak človek rad tekmuje. S samim seboj ali pa z nasprotnikom. Tudi sam sem v vožnji po dirkališčih užival. Najmočnejši avto, ki sem ga vozil, je bil porsche 917 v Avstriji. Tudi na Grobniku sem od dirkal precej krogov. In reci moram, da sem dosegal kar lepe case.

Ce je človek toliko na cesti, se mu lahko dogodi marsikaj.

Zaenkrat sem imel samo eno nesrečo, in se to dogaja leta 1969. Takrat mi je Ante Mahkota rekel, da se ni težko zaleteti tako, da nisi ti kriv, težko se je ne zaleteti. Te besede so mi ostale dobro v spominu. Kasneje je samo včasih prislo do kakšne pranske. Testne avtomobile jemljem kot testne, in ne kot avtomobile, ki jih je treba razbiti. Imel sem smolo na nekem fotografiranju, ko sem se z BMW-jem prevrnil. Prevrnil pa sem se tudi na soli dobre vožnje na Svedskem s saabom. Vendar to takrat ni bilo nepricakovano. Vsak avto ima dušo.

To ni zraslo na mojem zelniku, ampak je ze staro pravilo. Ce si do avta prijazen, je tudi on do tebe. V vseh letih sem na cesti ostal samo enkrat, in se to zaradi tehnicne okvare ventila na motorju, na katero nisem mogel vplivati. Avta ni težko voziti hitro. Se nobene nesreče nisem videl, ki bi se zgodila samo zaradi hitre vožnje. Vecina nesreč ali pa skoraj vse se zgodijo zato, ker avta ne morejo ustaviti pravočasno. Prav pri zaviranju spoznas razliko med dobrim in slabim voznikom.

S to ugotovitvijo sva tudi končala najin pogovor. Martin, srečno se nadaljnjih tri milijone kilometrov.

RECEPT

Zrezki s hruško in sirom

SESTAVINE:

4 svinjski zrezki, olje, sol, poper, 4 polovice hrušk iz kompota, 150 g gauda (sira)

CAS PRIPRAVE: 15 do 20 minut

Zrezke v ponvi popečemo z obeh strani, posolimo in popopravimo. Nato damo na vsak zrezek polovico hruške, narezane na dva krlja, in vse skupaj pokrito dušimo se 5 minut.

Zrezke damo v ognjevarno posodo, jih pokrijemo s hruško, obloženo z rezinami sira, in popečemo v ogreti pečici, da se sir razleže.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Popečena leča z zelenjavo

SESTAVINE:

300 g rjave leče, voda, 2 korenčka, 150 g zelene, 2 papriki, olivno olje, 1 dl vode, v kateri se je kuhala leča, sol, zaibelj, 200 g sira

Prebrano in oprano lečo namakamo nekaj ur, potem jo kuhamo 25 minut. Ostrgane korenčke narežemo na poševne diagonalne kolesčke, zeleno nasekljamo, papriko narežemo na kolo-barje, sir pa na kocke. Vso zelenjavo dušimo na olju z malo vode. Osolimo. Lečo odcedimo. Zmešamo vse sestavine in jih damo v naoljen pekač. Potresemo z nekaj nasekljane sveže zelenjave (paprika, korenje, zelena) in sir. Pečemo 10 - 15 minut pri 170 stopinjah.

Iz istih sestavin lahko pripravimo prilogo ali juho, ce dodamo več tekočine ter za juho manj zelenjave.

(Neva Miklavcic Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - jesen)

JUTRI

21. novembra

Enaindvajsetega novembra 1916 je umrl avstrijski cesar, Habsburžan Franc Jožef I. Svoji dvojni monarhiji je vladal celih 68 let.

Na prestolu je v revolucionarnem vrenju leta 1848 zamenjal nesposobnega Ferdinanda I. Njegov nastop je pomenil vrnitev monarhičnega absolutizma. Vse niti oblasti je držal čvrsto v svojih rokah in si na vso moč prizadeval, da bi večnacionalno državno tvorbo obdržal skupaj.

Ce mu je že uspevalo kolikor toliko krotiti vrenje znotraj države, pa mu to zunaj države ni uspelo. Tako mu ni uspelo ohraniti ozemlja v Italiji, izgubil pa je tudi bitko za prestiž v nemških deželah, kjer se mu je uspešno uprl pruski cesar. Z nekaj več uspeha se je lotil balkanskega sode smodnika in prevzemal pobudo v praznem prostoru, ki je nastajal zaradi pešanja turskega imperija. Vendar pa so mu pravčasni uspehi z zasedbo in kasnejšo aneksijo Bosne spodenili prestol. Področje jugovzhodne Evrope, zlasti Balkana, prav gotovo ni bilo samo avstrijska interesna sfera. Po sarajevskem atentatu je sledil ultimatum Srbiji in z izbruhom svetovne vojne so se pričeli kazati obrisi ureditve in odnosov v Evropi 20. stoletja.

Slovenija naj bo jutri srečnejša

Oderušivo je kriminalno in nemoralno dejanje za vse poštene ljudi

Ste se kdaj vprašali, zakaj podjetniki pravijo, da se pri nas nič ne plača delati. Ste se kdaj vprašali, zakaj so naši proizvodi tako dragi, zakaj smo nekonkurenčni na tržišču. Zakaj gospodarstvo ne more dihati.

Slovenski delavec in kmet sta pod enakimi pogoji enako produktivna in konkurenčna kot avstrijski ali bavarski delavec ali kmet. Toda za razliko od svojih avstrijskih in bavarskih kolegov slovenski bankirji pobirajo, zlasti na račun industrije in kmetijstva, nezasišano visoke obresti, ki dosega celo 300% na leto. Takšne oderuške obresti mora slovenska industrija vkalkulirati v ceno proizvoda, zato tudi ne more biti konkurenčna. Pod takimi pogoji ne bi bili konkurenčni niti Japonci (mimogrede: pri njih imajo obrestno mero omejeno na 5%). Zato propada naše gospodarstvo. Zato nas čaka plaz stečajev. Zato mladi podaljšujejo vrste brezposelnih. Zato se obrtniki, kmetje in podjetniki dušijo v dolgovi. In nenazadnje: tudi zato imajo slovenski delavci tako nizke plače!

Vsak, ki ima osnovno znanje iz ekonomije, ve, da mora biti profitna stopnja gospodarstva višja kot obrestna mera posojenega denarja, če želimo, da bo sploh kdo investiral v gospodarstvo. V nasprotnem primeru se ne plača ne investirati in ne delati. Zato v Svetovni banki predlagajo povsod tam, kjer so podani elementi monopola, reguliranje oz. omejevanje obrestne

mere. Slovensko bančništvo in Ljubljanska banka sta prav tak primer.

Predlog zakona o obrestni meri, ki smo ga predlagali v Slovenski ljudski stranki, predvideva revalorizacijo glavnice skladno s tečajem ECU, obrestno mero pa limitira na 6% med državljani, do 8% za gospodarstvo ter 12% za zamudne obresti. Z zakonom o obrestni meri bi odpisali neplačane oderuške obresti, že plačane pa vrnili gospodarstvu. S tem bi ustvarjalni ekonomiji omogočili, da postane konkurenčna, vodstvom teh podjetij pa, da se prično ukvarjati z iskanjem novih trgov, novih programov ter zaposlovanju novih delavcev. Denar, ki bi ga bile banke v tem primeru dolžne gospodarstvu, bi nadomestili z mednarodnimi natečaji za nekatera dela - avtoceste, rafinerijo, namakalne sisteme in plinovode - s katerimi bi v Slovenijo pripeljali svež kapital. Naša podjetja bi dobila delo, naši delavci zaposlitev. Proračunski denar, ki bi bil namenjen za avtoceste, pa bi porabili za prepotrebno obnovo in gradnjo novih lokalnih cest. Tudi eden od pogojev za članstvo v Evropski skupnosti je limitiranje obrestnih mer na 2% nad povprečnimi obrestni članic. Toda zakaj se potem določeni krogi upirajo takšnemu zakonu v tem trenutku.

Razlogi so nadvse preprosti in banalni. Pripadniki bivše privilegirane partijske elite so se iz politike (navidežno!) umaknili. Prevzeli so vodstva bank, velikih monopolov, podjetij in javnih institucij in od tam krijajo našo usodo. Kot bankirji pobirajo nesramno visoke oderuške obresti. Z njihovo pomočjo počasi prevzemajo naša podjetja in jih za majhne denarce prodajajo svojim istomišljenikom. Tako bivši politični privilegiranci po tihem in na črno lastnino ter se bogatijo. Delavec in kmet bosta še enkrat, kot že tolikokrat doslej, opeharjena za sadove svojega dela. To je glavni motiv in jedro njihovega nasprotovanja sprejetju zakona o obrestni meri.

Mariborsko gospodarstvo so z oderuški obrestmi samo v tem letu oškodovali za več kot 150 milijonov DEM! Za koliko so okradli vas?

Slovenska ljudska stranka
Slovenija naj bo jutri srečnejša